

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Monika Sedláčková

**Regulace na trhu elektronických komunikací z
hlediska ochrany hospodářské soutěže**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Vít Horáček PhD.

Katedra obchodního práva

Praha, 28. dubna 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že předloženou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně a že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 28. dubna 2015

Monika Sedláčková

Poděkování

Velice ráda bych na tomto místě poděkovala vedoucímu své diplomové práce, panu JUDr. Vítu Horáčkovi PhD., a to za jeho ochotu, vstřícnost, cenné připomínky a odborné rady při konzultacích ohledně výběru tématu i při jeho zpracování.

V Praze dne 28. dubna 2015

Monika Sedláčková

OBSAH

ÚVOD.....	1
1 Základní pojmy, specifika trhu elektronických komunikací a evropský vývoj regulace.....	3
1.1 Základní pojmy.....	3
1.1.1 Regulace.....	3
1.1.2 Elektronické komunikace	4
1.1.3 Hospodářská soutěž.....	6
1.2 Specifika trhu elektronických komunikací.....	7
1.3 Evropský vývoj	8
1.3.1 Proces liberalizace	8
1.3.2 Proces harmonizace	10
1.3.3 Soutěžní pravidla	15
2 Regulace <i>ex ante</i>	17
2.1 Významná tržní síla a její zkoumání.....	17
2.1.1 Koncept významné tržní síly.....	17
2.1.2 Společná významná tržní síla.....	19
2.1.3 Zkoumání významné tržní síly	20
2.1.4 Zkoumání společné významné tržní síly	22
2.2 Vymezení relevantních trhů a jejich analýza	23
2.2.1 Vymezení relevantních trhů.....	24
2.2.2 Analýza relevantních trhů.....	27
2.3 Nápravná opatření.....	29
2.3.1 Formy nápravných opatření	29
2.3.2 Volba nápravného opatření.....	31
2.3.3 Potenciální soutěžně-právní problémy	33
2.4 Národní právní předpisy týkající se elektronických komunikací.....	36
2.4.1 Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů	36
2.4.2 Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.....	37
2.5 Národní regulační orgán a sdružení BEREC	41
2.5.1 Český telekomunikační úřad	41
2.5.2 BEREC	45

3	Regulace <i>ex post</i>.....	46
3.1	Právo hospodářské soutěže.....	46
3.2	Komunitární úprava.....	47
3.3	Zákon o ochraně hospodářské soutěže.....	49
3.4	Souběžná aplikace národního a evropského soutěžního práva.....	50
3.5	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	50
3.6	Judikatura v oblasti elektronických komunikací	51
3.6.1	Margin squeeze	52
4	Vztah mezi <i>ex ante</i> a <i>ex post</i> regulací.....	56
4.1	Rozdíly a vzájemný vztah mezi regulací <i>ex ante</i> a <i>ex post</i>	56
4.2	Vztah v českém právním prostředí	59
4.2.1	Legislativní intermezzo v dvojí souběžné regulaci	59
4.2.2	Vztah mezi Českým telekomunikačním úřadem a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže	60
5	Současná situace na českém trhu elektronických komunikací.....	64
5.1	Vymezení relevantních trhů a jejich analýza	64
5.1.1	Vymezení trhů podle OOP/1/02.2008-2, ve znění OOP/1/04/2012-4 a jejich analýza	64
5.1.2	Vymezení relevantních trhů podle nového OOP/1/04.2015-2.....	66
5.2	Zhodnocení trhu elektronických komunikací.....	68
5.3	Postavení společnosti O2 Czech Republic a.s.	69
6	Budoucí vývoj.....	70
6.1	Digital Agenda Evropské komise	70
6.2	Digitální Česko.....	71
6.3	Shrnutí budoucího vývoje	73
	ZÁVĚR.....	74
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	76
	SEZNAM ZKRATEK.....	83
	KLÍČOVÁ SLOVA.....	84
	ABSTRAKT.....	85
	ABSTRACT.....	87

ÚVOD

Elektronické komunikace jsou v dnešní době dynamicky se rozvíjejícím odvětvím. V současném globalizovaném a digitálním světě se stále inovují a zdokonalují moderní technologie, které nám usnadňují každodenní život. Elektronické komunikace představují jeden z hlavních předpokladů hospodářského růstu a ekonomického rozvoje, neboť vytvářejí podmínky pro fungování informační společnosti. Specifičnost tohoto podnikatelského odvětví se výrazně projevuje, mimo jiné, i při uplatňování soutěžně-právních pravidel. Vzhledem k mému zájmu o soutěžní právo jsem se rozhodla zaměřit tuto práci na čím dál tím významnější trh elektronických komunikací z hlediska ochrany hospodářské soutěže.

Problematika regulace tohoto odvětví je zajímavá z toho důvodu, že se historicky jedná o monopolní trh. Hospodářská soutěž na trhu elektronických komunikací totiž v Evropě do konce 80. let, kdy započal proces liberalizace, prakticky neexistovala. Trh byl ovládán monopolními podniky ve vlastnictví státu, které měly přístup k potřebným infrastrukturám a jako jediné mohly provozovat telekomunikační sítě a nabízet telekomunikační služby. K nastavení a zaručení řádného konkurenčního prostředí nestačila pouze regulace v podobě obecných soutěžních pravidel, ale byla zapotřebí i zvláštní regulace sektorová, která měla za cíl dědictví monopolů postupně eliminovat. Efektivní podnikatelské prostředí je stěžejní převážně z důvodu ochrany konečných uživatelů elektronických komunikací, kterým by měla být zajištěna široká nabídka služeb za co možná nejnižší ceny.

Domnívám se, že následky působení monopolů jsou znatelné až do dnešní doby a že dvojí forma regulace je stále nezbytná. V závěru práce bych ráda dospěla k potvrzení této hypotézy a zároveň odpověděla na otázku, do jaké míry má historický vývoj tohoto sektoru vliv na současnou situaci na českém trhu elektronických komunikací. Cílem této práce není obecně popsat ochranu hospodářské soutěže, ani celkově pojmut regulaci telekomunikačního odvětví, která má interdisciplinární charakter. Mým záměrem je však komplexně analyzovat relevantní soutěžně-právní aspekty, které se regulace tohoto specifického trhu týkají.

Pro co nejpřesnější pochopení tématu práce se nejdříve budu zabývat výkladem hlavních souvisejících pojmů. Podrobně specifikuji, z jakých příčin je v tomto odvětví (oproti většině ostatních) zapotřebí vyšší míra regulace. Z důvodu zasazení tématu do

historických souvislostí nastíním evropský vývoj procesu liberalizace, při kterém docházelo k odstátňování telekomunikačního trhu. Dále detailně zanalyzuji, jakým způsobem je prováděna sektorová regulace (tzv. regulace *ex ante*), jejímž účelem je nahradit chybějící účinky hospodářské soutěže do doby dosažení plně konkurenčního prostředí. Obecná soutěžně-právní regulace (tzv. regulace *ex post*) bude tématem další kapitoly, jejíž součástí bude i rozbor zásadních procesně-právních řízení, která v souvislosti s porušením pravidel hospodářské soutěže proběhla. Klíčovou částí práce bude kapitola, ve které identifikuji, jakým způsobem se dvojí regulace uplatňuje a jaký je vztah mezi Českým telekomunikačním úřadem a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Dále se pokusím o zhodnocení situace na českém trhu elektronických komunikací a uvedu nejzásadnější události, které v posledních letech nastaly. V závěrečné kapitole se zaměřím na strategie a postoje Evropské unie, které zaujímá vůči dalšímu směřování evropského trhu elektronických komunikací. Zejména tím mám na mysli snahy Evropské komise o vytvoření evropského digitálního trhu (tzv. *Digital Single Market*) založeného na jednotném a komplexním základu předpisů pro správu a regulaci tohoto odvětví.

Při psaní své práce jsem čerpala jak z primárních zdrojů (české a evropské právní předpisy, odborné knihy a články), tak ze sekundárních zdrojů (právní slovníky, rešerše na internetových stránkách a další). Získané poznatky jsem podrobila detailní analýze a za pomoci syntézy vytvořila souvislý celek. Převážně teoretický text prokládám konkrétními příklady, využila jsem tedy i kazuistickou metodu výkladu práva. Dále mi při zpracovávání velice pomohly základní i zvláštní právní interpretační metody.

Práce je určena především pro odborně poučené čtenáře, kteří se o dané problematice chtějí dozvědět více informací ve světle aktuálního dění. Vzhledem ke skutečnosti, že se komunitární (a tím pádem i národní) právní úprava elektronických komunikací poměrně často mění a že nebyla prozatím vydána v českém jazyce žádná souhrnná publikace zabývající se obdobným tématem, je pro mě zpracování této práce určitou výzvou. O to více doufám, že má práce bude pro případné čtenáře přínosným materiálem k čerpání nových poznatků při jejich studiích či jiných vědeckých činnostech.

1 Základní pojmy, specifika trhu elektronických komunikací a evropský vývoj regulace

Elektronické komunikace mají v soudobé společnosti, jak jsem již zmiňovala v úvodu, velice významnou a nepostradatelnou roli. Představují nezbytný prostředek k interakci mezi členy společnosti, kterou výrazně usnadňují. Jsou nepostradatelným hybatelem evropské ekonomiky, neboť jsou zapotřebí pro nejrůznější odvětví a podnikatelské aktivity. Pravidla týkající se elektronických komunikací nejsou jednotná. Hlavním dělicím prvkem je, zda se jedná o obecná pravidla na ochranu hospodářské soutěže, nebo o regulační předpisy přijaté zvláště a pouze pro trh elektronických komunikací – v takovém případě se jedná o sektorovou regulaci. Podnikání v oblasti elektronických komunikací je natolik specifické, že se tato skutečnost výrazně odráží i v právní úpravě ochrany hospodářské soutěže. V tomto síťovém odvětví nestačí k zajištění řádného hospodářského prostředí pouze obecná soutěžní pravidla, ale musí zde fungovat regulace dvojího charakteru. Než se ovšem dostanu k podrobnějšímu rozboru regulace *ex ante* a regulace *ex post*, je třeba si vyjasnit některé základní pojmy s tématem související. Následně se zaměřím na všechny zásadní aspekty odůvodňující specifickou trhu s elektronickými komunikacemi a tedy i potřebu přísnější regulace. V poslední části této první kapitoly se pokusím o nastínění evropského vývoje regulace trhu elektronických komunikací s důrazem na proces transformace od monopolů k hospodářské soutěži.

1.1 Základní pojmy

1.1.1 Regulace

V obecné rovině se regulace pokouší dosáhnout cílů, kterých by bez ní nebylo dosaženo buď vůbec, nebo v určitém přijatelném časovém horizontu. Jde o soubor právních nástrojů ukládaných státem, které ovlivňují ekonomické aktivity lidí. Právní regulace má smysl jen tehdy, nepůsobí-li na trhu ani tržní autoregulace, ani individuální autoregulace.¹ Některá odvětví, zejména síťová, se pouze působení trhu přenechat nedají a k efektivní soutěži je zapotřebí regulačních pravidel. V síťových odvětvích se zpravidla reguluje oblast infrastruktury (tzv. základní zařízení, *essential facilities*), neboť má predikát tzv. přirozeného monopolu. I bez nutnosti výstavby nové

---

¹ BEJČEK, Josef. Regulace a soutěž. *Právní fórum* z 23. března 2007, s. 1. In: ASPI.

infrastruktury je pak díky správně nastavené regulaci možné, zajistit řádné konkurenční prostředí. V souvislosti s regulací nicméně platí, že: „nejlepší regulací je tak málo regulace, jak je jen nutné, a umožnění tolika soutěže, kolik je jen možné.“² Jinými slovy regulace nesmí nad potřebnou míru omezovat svobodu podnikání dotčeného subjektu.

1.1.2 Elektronické komunikace

Na úvod je třeba si vyjasnit, co si pod pojmem elektronických komunikací představit. Pojem elektronických komunikací se v komunitárním právu začal používat v rámci procesu příprav nového předpisového (regulačního) rámce pro telekomunikace, který byl formálně zahájen sdělením Komise ES ze dne 19. listopadu 1999 s názvem *Směrem k novému rámci pro infrastrukturu elektronických komunikací a pro doplňkové služby-přezkoumání sdělení za rok 1999*.³ Tento pojem nahradil do té doby používaný pojem telekomunikací, se kterým pracují dřívější směrnice (Směrnice Rady 90/387/ EHS ze dne 28. června 1990, o vytvoření vnitřního trhu telekomunikačních služeb, či Směrnice Komise 90/388/ EHS ze dne 28. června 1990, o hospodářské soutěži na trhu telekomunikačních služeb). Nový a podstatně širší pojem elektronických komunikací je důsledkem potřeby rámcového a společného označení pro všechny přenosové sítě, služby a technologie z důvodu technického pokroku a vývoje. Do této doby se na telekomunikace, média a informační technologie hledělo jako na odděleně regulovaná odvětví, což nebylo, zvláště po rozvoji moderní počítačové komunikace a internetu, dále praktické.

I přesto, že legální definice elektronických komunikací nikde obsažena není, lze si vypomoci pojmy *sít' elektronických komunikací* a *služba elektronických komunikací*. Díky nim je možné dovodit, že elektronickými komunikacemi jsou „*systemy, zařízení a jiné prostředky, které umožňují přenos signálů po vedení, rádiiem, optickými nebo jinými elektromagnetickými prostředky*.“⁴ Oba tyto pojmy jsou definovány v článku 2, písm. a) a c) Směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2002/21/ ES ze dne 7.března 2002, o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (tzv.

---

² BEJČEK 2007 op. cit., s. 4.

³ KOUKAL, Pavel. Ochrana hospodářské soutěže v oblasti elektronických komunikací [online]. *Antitrust*, 3/2010 [cit. 19. 4. 2015], s 1. Dostupné z:

http://www.roedl.com/fileadmin/user_upload/Roedl_Czech_Republic/clanky/2010/Antitrust_3_2010.pdf

⁴ TUŠEROVÁ, L. Elektronická komunikace versus elektronické komunikace [online], 9. června 2006 [cit. 19. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/elektronicka-komunikace-versus-elektronicke-komunikace-39898.html>.

Rámcová směrnice):

Pro účely této směrnice se:

a) *„Sítě elektronických komunikací rozumějí přenosové systémy, a popřípadě i spojovací nebo směrovací zařízení a jiné prostředky, které umožňují přenos signálů po okruzích, rádiovými, optickými nebo jinými elektromagnetickými prostředky, včetně družicových sítí, pevných (okruhově nebo paketově komutovaných, včetně Internetu) a mobilních pozemních sítí, sítí pro rozvod elektrické energie v rozsahu, v jakém jsou používány pro přenos signálů, sítí pro rozhlasové a televizní vysílání a sítí kabelové televize, bez ohledu na typ přenášené informace.“*

c) *„Službou elektronických komunikací rozumí služba obvykle poskytovaná za úplatu, která spočívá zcela nebo převážně v přenosu signálů po sítích elektronických komunikací, včetně telekomunikačních služeb a přenosových služeb v sítích používaných pro rozhlasové vysílání, s výjimkou služeb poskytujících obsah nebo vykonávajících redakční dohled nad obsahem přenášeným prostřednictvím sítí a služeb elektronických komunikací; pojem nezahrnuje služby informační společnosti, jak jsou definovány v článku 1 směrnice 98/34/ES, které nespočívají zcela nebo převážně v přenosu signálů po sítích elektronických komunikací.“*

Legální definice těchto dvou pojmů byly v téměř shodném znění převzaty do českého právního řádu a jsou k nalezení v ustanovení § 2 písm. h) a n) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „ZEK“). Elektronické komunikace lze také definovat poměrně jednoduše jako *„podskupinu masových komunikací, jež jsou uskutečňovány pomocí elektronických prostředků (bez kterých by se jinak vůbec nemohla uskutečňovat), a to po sítích elektronických komunikací.“*⁵

Výše uvedené definice stanovují, jaké aktivity s elektronickými komunikacemi souvisejí. Co je však předmětem přenosu charakterizují pouze povšechně jako *signály*.

---

⁵ ASCAY, L'udovít, Právo elektronických komunikací v ČR [ASPI]. *Revue pro právo a technologie* z 1. února 2011 [cit. 19. 4. 2015], s. 2.

Obecně lze v tomto kontextu signály rozdělit do tří kategorií: zvuky, obrazy, data.⁶

Elektronické komunikace, jak je známe teď, prošly dlouholetým vývojem. Na jeho počátku stojí vynález elektrického telegrafu, který byl poprvé představen v roce 1836 v Mnichově a který byl založen na elektromagnetickém principu.⁷ Telegrafní síť se rozšiřovala spolu s rozvojem železniční výstavby a pro soukromé účely fungovala od roku 1950.⁸ Činnost telegrafní služby byla spojena se správou poštovní, proto byl také první telegrafní úřad v Praze zřízen v budově pošty a následně sloučen do společného správního úřadu – Ředitelství pošt a telegrafů v Praze.⁹ Následovaly významné objevy rádiového přijímače či elektrického telefonu. Koncesi ke stavbě a provozu telefonního vedení v Praze a okolí držel od roku 1893 stát.¹⁰ S rozvojem elektronických komunikací vznikla potřeba právní úpravy – na našem území byly zásadní následující zákony: zákon č. 6/1923 Sb., o telegrafech; zákon č. 72/1950 Sb., o telekomunikacích; zákon č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích; zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů, až po současně platný zákon o elektronických komunikacích z roku 2005.

1.1.3 Hospodářská soutěž

Soutěž mezi podnikateli je základním motorem tržní ekonomiky. Trh efektivní hospodářské soutěže musí být tvořen navzájem nezávislými subjekty, které jsou vystaveny konkurenčnímu tlaku. Definice hospodářské soutěže může vypadat následovně:

„Soupeření dvou nebo více hospodářských subjektů na téže straně tržních vztahů (nabídky či poptávky) k dosažení hospodářského výsledku záležejícího v uskutečnění směny výrobků nebo služeb s týmiž potenciálními účastníky, a to takové soupeření, které vzájemně ovlivňuje hospodářskou činnost těchto subjektů a vytváří na straně druhých potenciálních účastníků tržních vztahů objektivní možnost volby mezi různými soutěžními nabídkami či poptávkami.“¹¹

---

⁶ NIHOUL, Paul a Peter RODFORD. *EU electronic communications law: competition and regulation in the European telecommunications market*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 2011, xxxvi, 499 s. ISBN 978-0-19-960186-8, s. 3.

⁷ ASCAY 2011 op. cit., s. 2.

⁸ Tamtéž, s. 2.

⁹ Tamtéž, s. 2.

¹⁰ Tamtéž, s. 3.

¹¹ KNAP, Karel. *Právo hospodářské soutěže*. 1. vyd. Praha, 1973, s. 17.

1.2 Specifika trhu elektronických komunikací

Uvědomění si specifík trhu elektronických komunikací je nezbytným předpokladem pro pochopení problematiky regulace tohoto odvětví, neboť odůvodňují potřebu *ex ante* regulace. Zásadním charakteristickým znakem je, že tento trh byl po desetiletí zcela ovládnán a regulován státy a hospodářská soutěž byla v této oblasti zcela vyloučena. Tato situace přetrvávala až do druhé poloviny 80. let 20. století, tedy do počátků regulace ze strany Evropského společenství („ES“). Dalším specifikem je samotná povaha síťového odvětví, které představuje určitou formu přirozeného monopolu. Síťová odvětví využívají k poskytování svých služeb tzv. veřejnou infrastrukturu, tedy dopravní či technickou infrastrukturu pokrývající určité území. Tato skutečnost pro nové soutěžitele znamená zvýšenou obtížnost vstupu na tento trh z důvodu vysokých transakčních nákladů. Náklady na výstavbu a údržbu infrastruktury jsou značně vysoké a navíc se jedná o tzv. utopené náklady (*sunk costs*).¹² I přes technologický pokrok vyjde výstavba infrastruktury za použití jakýchkoli technologií na stovky milionů až miliard.¹³ Dalším aspektem přirozeného monopolu, který se na telekomunikačním trhu projevuje jsou tzv. úspory z rozsahu (*economies of scale*).¹⁴ Noví soutěžitelé mají svou pozici o to těžší z toho důvodu, že jim bude trvat dlouhou dobu, než si vybudují svou zákaznickou základnu a sníží tím výrobní náklady. Je jasné, že bez podpory státu a účinné regulace by byli odrazeni od samotného vstupu na trh. Dalším selháním trhu jsou tzv. úspory z výroby ve velkém (*economies of scope*).¹⁵ Bývalí monopolní operátoři mohou díky vlastnění infrastruktury poskytovat hned několik druhů elektronických služeb najednou. Tomu je však pro nové soutěžitele těžké konkurovat, obzvlášť pokud alternativní operátoři neinvestují do své vlastní duplicitní infrastruktury. Možnou bariérou vstupu na trh elektronických komunikací je i udělování licencí (přesněji řečeno jde o registraci podnikatele v elektronických komunikacích). Ty jsou udělovány Českým telekomunikačním úřadem (dále jen „ČTÚ“), nicméně jsou omezeny rozsahem kmitočtů vhodných pro poskytování mobilních či datových služeb.¹⁶

---

¹² HOU op. cit 2012, s. 200.

¹³ MÜNzBERGEROVÁ, Adéla. *Soutěžněprávní aspekty telekomunikační regulace*. Praha, 2012. 20 s. Studentská vědecká a odborná činnost. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, s. 4.

¹⁴ HOU op. cit 2012, s. 200.

¹⁵ HOU op. cit 2012, s. 200.

¹⁶ PÁCLOVÁ, Barbora. *Analýza aktuálního stavu trhu telekomunikací v ČR z pohledu soutěžního práva*. Brno, 2013. 51 s. Bakalářská práce. Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita, s. 13.

1.3 Evropský vývoj

Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, historicky bylo poskytování elektronických služeb zajišťováno monopolními podniky. Ty byly ve vlastnictví státu, neboť toto odvětví patří, stejně jako další síťová odvětví (poštovní služby, veřejná železniční doprava, výroba a distribuce energií, atd.), do služeb obecného hospodářského zájmu. Národní státy v těchto oblastech vždy silně uplatňovaly svůj vliv z důvodu svých strategických zájmů (např. ochrana bezpečnostních zájmů státu, veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti).

Tato situace byla Evropskou komisí (dále jen „Komise“) shledána jako neuspokojivá. Impulsem pro přijetí prvních regulačních opatření bylo srovnání se Spojenými státy americkými, kde měli zákazníci za nižší ceny přístup k lepším komunikačním prostředkům.¹⁷ Nejen USA, ale i Japonsko bylo díky svému otevřenému telekomunikačnímu trhu v předstihu před Evropou.¹⁸ Aby Evropa dále nezaostávala v tomto klíčovém odvětví, právní regulace byla naprosto nezbytná. Paralelními nástroji byly procesy liberalizace a harmonizace (tzv. „*basic dualism*“¹⁹) doplněné existencí soutěžních pravidel.

1.3.1 Proces liberalizace

Telekomunikační sektor byl před rokem 1987 kontrolován monopolními operátory téměř ve všech členských státech Evropské unie (dále jen „EU“).²⁰ Výjimkou bylo pouze Spojené Království, Švédsko a Finsko, které samy zavedly určitá opatření směrem k řádné hospodářské soutěži.²¹ Cílem liberalizace bylo zbavit se monopolů a odstranit bariéry pro vstup nových soutěžitelů na daný trh. Úplně prvním krokem k nastartování procesu liberalizace byla *Zelená kniha pro rozvoj společného trhu telekomunikačních služeb a prostředků* vydaná Komisí v roce 1987 (dále jen „Zelená kniha“). V úvodu tohoto právně nezávazného dokumentu je uvedeno následující (*pozn. volný překlad z anglického jazyka, oficiální překlad neexistuje*):

„*Posilování evropských telekomunikací je nyní základní podmínkou pro*

---

¹⁷ NIHOUL 2011 op. cit., s. 4.

¹⁸ KOENIG and BRAUN in KOENIG, Christian, Andreas BARTOSCH a Jens-Daniel BRAUN. *EC competition and telecommunications law*. Hague: Kluwer Law International, 2002, xxxii, 900 s. ISBN 90-411-1814-4, s. 51.

¹⁹ KOENIG in KOENIG, BARTOSCH, BRAUN 2002 op. cit., s. 53.

²⁰ HOU, Liyang. *Competition law and regulation of the EU electronic communications sector: a comparative legal approach*. Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Wolters Kluwer Law & Business, c2012, xxxiv, 415 s. ISBN 978-90-411-4047-0, s. 3.

²¹ KOENIG 2002 op. cit., s. 51.

harmonický rozvoj ekonomických aktivit, pro existenci konkurenčního trhu v Evropském společenství a pro dosažení společného trhu zboží a služeb, kterého má být docíleno do roku 1992.“

Stěžejním instrumentem procesu liberalizace byl článek 86 odst. 3 Smlouvy o založení Evropského společenství (dále jen „SES“), nyní článek 106 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“). Ten stanovuje, že Komise dohlíží na provádění pravidel týkajících se ochrany hospodářské soutěže a vydává podle potřeby směrnice a rozhodnutí adresovaná členskými státy. V souvislosti s tímto zmocněním a na základě záměrů vyjádřených v Zelené knize přijala Komise následující směrnice, které umožnily otevření trhu s telekomunikacemi:

- Směrnice přijatá v roce 1988²² (tzv. „Terminal Equipment Directive“) zavazovala k odstranění všech speciálních a výlučných práv svěřených do rukou státních telekomunikačních monopolů. V článku 2 této směrnice se jasně uvádí, že členské státy, které udělily zvláštní nebo výlučná práva podnikům, zajistí, aby byla tato práva odebrána.
- Směrnice přijatá v roce 1990²³ (tzv. „Service Directive“) se týkala otevření trhu s elektronickými službami. Navazovaly na ni další směrnice, které v následujících letech rozšířily její působnost. Jednou z takto navazujících směrnic byla směrnice z roku 1996²⁴, která plně otevřela soutěž na trhu telekomunikací, neboť se vztahovala i na provozování elektronických sítí. Tato směrnice také mj. ve svém článku 7 uložila státům povinnost zajistit funkční oddělenost regulátorů a stanovila členským státům pevné datum pro zajištění plné liberalizace, kterým byl 1. leden 1998.

Tato regulace ze strany Evropského hospodářského společenství vyvolala negativní reakce členských států, které měly obavy z nadměrného zásahu do jejich suverenity. Francie dokonce v souvislosti s tzv. *Terminal Equipment Directive* před Evropským soudním dvorem (dále jen „ESD“, nyní Soudní dvůr Evropské unie) zpochybnila pravomoc Komise založenou čl. 86 odst. 3 SES k jejímu vydání. Argumentace ze strany

---

²² Směrnice Komise 88/301/EHS ze dne 16. května 1988 o hospodářské soutěži na trhu s telekomunikačními koncovými zařízeními. In: EUR-lex.

²³ Směrnice Komise 90/388/EHS ze dne 28. června 1990 o hospodářské soutěži na trhu telekomunikačních služeb. In: EUR-lex.

²⁴ Směrnice Komise 96/19/EC ze dne 13. března 1996 doplňující Směrnici 90/388/EHS s ohledem na implementaci plné soutěže na trhu s telekomunikacemi. In: EUR-lex.

Francie spočívala v tom, že směrnici ukládající povinnost zrušit výsadní práva monopolním podnikům nelze vydat, protože taková práva nejsou SES zakázána. Evropský soudní dvůr tuto argumentaci nicméně nepodpořil a posílil tím tak snahy Komise o liberalizaci elektronických komunikací.²⁵

Další vývoj dvou výše zmíněných zásadních směrnic byl následující. Tzv. *Terminal Equipment Directive* byla v roce 2008 vydána v kodifikovaném znění jako Směrnice o hospodářské soutěži na trhu s telekomunikačními koncovými zařízeními²⁶. A tzv. *Service Directive* byla v roce 2002 novelizována a zahrnuta společně se všemi doplňujícími směrnicemi rozšiřujícími její působnost do směrnice nové – tzv. Soutěžní směrnice²⁷.

1.3.2 Proces harmonizace

Liberalizační směrnice byly doplněny souborem harmonizačních směrnic přijatých Evropskou Radou a Parlamentem. Harmonizace byla důležitá pro zajištění obdobného regulačního systému pravidel napříč členskými státy tak, aby poskytovatelé elektronických komunikací mohli soutěžit za rovných podmínek a aby jak oni, tak spotřebitelé plně čerpali výhody liberalizovaného trhu. Harmonizační pravidla byla přijata na základě článku 95 SES (nynější článek 114 SFEU) podle kterého platí, že:

„Evropský parlament a Rada řádným legislativním postupem po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem přijímají opatření ke sblížení ustanovení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytvoření a fungování vnitřního trhu.“

1.3.2.1 Harmonizace před rokem 2002

V rámci harmonizace byla stěžejní směrnice z roku 1990²⁸, která měla zajistit otevření sítí v rámci tzv. otevřeného přístupu k síti (*open network provision*, dále jen „ONP princip“). Cílem směrnice bylo zjednodušit přístup soukromých společností k veřejným telekomunikačním sítím a určitým telekomunikačním službám. Zároveň také

²⁵ KOENIG in KOENIG, BARTOSCH, BRAUN 2002 op. cit., s. 54 (Rozhodnutí ESD ve věci *France v. Komise* (Terminal Equipment), z 19. března 1991, C-202/88).

²⁶ Směrnice Komise 2008/63/ ES ze dne 20. června 2008 o hospodářské soutěži na trhu s telekomunikačními koncovými zařízeními. In: EUR-lex.

²⁷ Směrnice Komise 2002/77/ ES ze dne 7. března 2002 o hospodářské soutěži na trzích s elektronickými sítěmi a službami (tzv. Soutěžní směrnice). In: EUR-lex.

²⁸ Směrnice Rady 90/387/EEC z 28. června 1990 on the establishment of the internal market for telecommunications services through the implementation of open network provision. In: EUR-lex.

uložila členským státům povinnost zřídit národní regulační úřady nezávislé na poskytovatelích telekomunikačních sítí a služeb. ONP princip byl postupně implementován do jednotlivých oblastí telekomunikačního sektoru:²⁹

- v roce 1992 – oblast pronajatých linek – tzv. *Leased Lines Directive*;
- v roce 1995 – oblast hlasového volání – tzv. *Voice Telephony Directive*;
- v roce 1997 – tzv. *Interconnection Directive*, která představovala regulační rámec pro propojení telekomunikací za účelem posílení soutěže;
- v roce 1997 – tzv. *Licensing Directive*, která upravovala udělování autorizací, které muselo být nediskriminační, proporcionální a transparentní;
- v roce 2000 bylo vydáno nařízení týkající se zpřístupnění účastnického vedení³⁰, soutěžitelé s významnou tržní silou byli povinni zpřístupnit účastnické vedení na základě transparentních, rovných a nediskriminačních podmínek.

Dohromady tyto předpisy zformovaly tzv. Regulační balíček 1998, který byl vytvořen za účelem kompletního otevření evropského telekomunikačního trhu k 1. lednu 1998.

Proces harmonizace do roku 2002 úspěšně nastartoval hospodářskou soutěž a docílil odklonu od dosavadních monopolů. Tato skutečnost vedla ke snížení cen, rozmanitější nabídce pro spotřebitele a uvedení nových telekomunikačních produktů a služeb na trh.

1.3.2.2 Harmonizace po roce 2002

Vzhledem v rychlému rozvoji technologií a rozmachu internetu bylo potřeba výše zmíněný harmonizační regulační rámec po čtyřech letech reformovat. Nový reformní balíček elektronických komunikací se skládal ze 6 směrnic, jejichž cílem bylo přizpůsobit regulační rámec potřebám komunikačních technologií doby internetu. Jeho záměrem bylo také zvýšit ochranu soukromí uživatelů a reagovat na tzv. fenomén konvergence. Konvergence byla definována již v Zelené knize z prosince 1997³¹ následovně (*pozn. pro autentičnost významu odborného termínu ponechávám v anglickém jazyce*):

„*Convergence in the field of communications is defined at its simplest as the*

---

²⁹ Hou 2012 op. cit., s. 9-12

³⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2887/2000 ze dne 18. prosince 2000 o zpřístupnění účastnického vedení. In: EUR-lex.

³¹ Green Paper on the Convergence of the Telecommunications, Media and Information Technology Sectors, and the Implications for Regulation Towards an Information Society Approach. In: EUR-lex..

ability of different network platforms to carry essentially similar kinds of services, or the coming together of consumer devices such as the telephone, television and personal computer.“

Konvergence neboli sblížení komunikací, médií a informačních technologií tedy ve svém důsledku znamená, že všechny přenosové sítě a služby by měly být předmětem jediného předpisového rámce. Nový regulační rámec měl tedy za cíl vytvořit pravidla, která jsou technologicky neutrální a dají se aplikovat na všechny elektronické komunikační sítě a služby. Regulační balíček z roku 2002 tvoří následující sekundární právní předpisy evropského práva, které byly přijaty na základě článku 95 SES (nynější článek 114 SFEU):

a) Rámcová směrnice³²

➤ Jedná se o základní směrnici regulačního balíčku. Zakotvuje základní principy telekomunikační regulace, definuje základní pojmy, vymezuje úkoly vnitrostátních regulačních orgánů a mimo jiné také zavádí postupy pro vymezení a analýzy relevantních trhů. Stanovuje metody, jejichž cílem je zajistit harmonizované uplatňování předpisového rámce. V neposlední řadě také určuje povinnosti pro podnikatelské subjekty s významnou tržní silou.

b) Autorizační směrnice³³

➤ Tato směrnice nahrazuje tzv. *Licensing Directive* z roku 1997, zavádí jednotný režim podmínek vstupu nových soutěžitelů na trh, který je představován pouze ohlášením bez nutnosti dalších procedurálních požadavků. Jejím cílem je usnadnění zajišťování sítí a poskytování telekomunikačních služeb.

c) Přístupová směrnice³⁴

➤ Cílem této směrnice je zavést v souladu se zásadami vnitřního trhu předpisový rámec pro vztahy mezi zajišťovateli sítí a poskytovateli služeb, který povede k dosažení trvalé hospodářské soutěže a k prospěchu zákazníka. Stanovuje práva a povinnosti pro operátory a podnikatelské subjekty, které usilují o propojení a/nebo přístup k sítím nebo přiřazeným zařízením.

---

³² Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2002/21/ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací. In: EUR-lex.

³³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací. In: EUR-lex.

³⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2002/19/ES ze dne 7. března 2002 o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení. In: EUR-lex.

- d) Směrnice o soukromí a elektronických komunikacích³⁵
- Záměrem tohoto předpisu je zajistit ochranu základních práv a svobod, zejména práva na soukromí s ohledem na zpracování osobních údajů v telekomunikačním sektoru.
- e) Směrnice o univerzální službě³⁶
- Nový regulační rámec nově upravuje tzv. univerzální službu. Jedná se o stanovování minimálního druhu služeb specifikované kvality, které musejí být dostupné koncovým uživatelům kdekoli a za přijatelnou cenu. Cílem je ochrana minimálních práv koncových spotřebitelů a stanovení odpovídajících povinností podnikům zajišťujícím veřejně přístupné sítě a poskytujícím veřejně přístupné služby elektronických komunikací.
- f) Soutěžní směrnice³⁷
- Tato směrnice zakazuje členským státům udělovat nebo udržovat v platnosti výlučná nebo zvláštní práva na zřizování a/nebo zajišťování sítí elektronických komunikací. Dále by podle ní neměla existovat žádná omezení pro nově vstupující soutěžitele a přidělování kmitočtů by mělo probíhat na základě objektivních, nediskriminačních a transparentních postupů.

Novým předpisovým rámcem byl dokončen proces vytvoření plně integrovaného a liberalizovaného telekomunikačního trhu a byla jím otevřena cesta k přechodu k digitální a na znalostech založené společnosti.³⁸ Tento záměr vymezilo zvláštní zasedání Evropské rady v Lisabonu, které se uskutečnilo ve dnech 23. – 24. března 2000. Evropská rada na něm zdůraznila důležitost přístupu evropských podniků a občanů k levné komunikační infrastruktuře světové úrovně a k širokému okruhu služeb. Hlavní myšlenkou regulačního rámce bylo dosáhnout postupného, regulací podpořeného a institucionálně zajištěného procesu přechodu do prostředí spravedlivé a rovné hospodářské soutěže bez regulace *ex ante*.³⁹

---

³⁵ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací. In: EUR-lex.

³⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2002/22/ES ze dne 7. března 2002 o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací. In: EUR-lex.

³⁷ Směrnice Komise č. 2002/77/ES ze dne 16. září 2002 o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací. In: EUR-lex.

³⁸ VANÍČEK, Zdeněk. *Zákon o elektronických komunikacích: komentář*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2014, 559 s. ISBN 978-80-7201-944-1, s. 21

³⁹ Tamtéž, s. 28.

1.3.2.3 Nový telekomunikační balíček z roku 2009

Evropský předpisový rámec elektronických komunikací z roku 2002 byl o několik let později podroben revizi, jejímž výsledkem bylo v roce 2009 vydání dvou revidujících směrnic Evropského parlamentu a Rady. Ty vytvořily nový revidovaný předpisový rámec pro oblast elektronických komunikací. Nešlo o významné koncepční změny, nicméně i tak se jednalo o rozsáhlou a komplexní novelizaci v reakci na změny telekomunikačního trhu. Vedle dvou nových směrnic bylo také přijato nařízení zakládající sdružení BEREC. Reforma vstoupila v platnost 25. května 2011.

a) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/140/ES ze dne 25. listopadu 2009, kterou se mění směrnice rámcová, směrnice přístupová a směrnice autorizační

- Záměrem této směrnice je dokončení sjednocení vnitřního trhu elektronických komunikací. Má za cíl rozšíření možností přístupu k vysokorychlostním službám širokopásmového internetu v odlehklých a méně přístupných oblastech. Podporuje také inovativní technologie a služby. Dále posiluje nezávislost vnitrostátních regulačních orgánů odpovědných za regulaci *ex ante*.

b) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009, kterou se mění směrnice o univerzální službě a směrnice o ochraně osobních údajů a soukromí v elektronických komunikacích

- Účelem této směrnice je zajištění vysokého standardu ochrany spotřebitele a práv uživatelů elektronických komunikací, a to zejména práva na ochranu soukromí a práva na ochranu dat. Směrnice například přináší zákazníkům právo změnit operátora během jednoho dne nebo také právo na lepší a srozumitelnější informace týkající se nabízených služeb.

c) Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1211/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o zřízení Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) a Úřadu

- Toto nařízení zřizuje novou nezávislou evropskou instituci, Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací, která slouží ke spolupráci mezi národními regulačními úřady. Toto sdružení hraje zásadní roli v posilování jednotného trhu elektronických komunikací v rámci celé Evropy.

Nový reformní balíček také přinesl deregulaci tam, kde opatření EU již hospodářskou soutěž dostatečně zefektivnila. Ještě před jeho přijetím bylo 17. prosince

2007 vydáno na základě článku 15 odst. 1 Rámcové směrnice *Doporučení Komise o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které připadají v úvahu pro regulaci ex ante*. To nahrazuje původní doporučení z 11. února 2003 a snížilo počet relevantních trhů z 18 na pouhých 7.

1.3.3 Soutěžní pravidla

Třetím pilířem tvořícím otevření trhu s elektrickými komunikacemi jsou, mimo procesy liberalizace a harmonizace, soutěžně-právní pravidla. Ta jsou na komunitární úrovni zakotvena převážně v člancích 101 a 102 SFEU a v nařízení, které se týká fúzí⁴⁰. Tato pravidla jsou společná pro všechny hospodářské sektory. Díky tomuto smluvnímu zakotvení nemohou být vyloučena a existují paralelně vedle sektorové regulace. Nutnost aplikace obecných soutěžně-právních pravidel byla předpokládána a zmiňována již v Zelené knize z roku 1987. Komise vydala v souvislosti s aplikací těchto pravidel dva tzv. *soft law* dokumenty:⁴¹

- a) Pokyny pro používání pravidel hospodářské soutěže společenství v odvětví telekomunikací z roku 1991 (91/C 233/02)
- b) Sdělení Komise o použití pravidel hospodářské soutěže na dohody o přístupu v odvětví telekomunikací z roku 1998 (98/C 265/02)

Jak již bylo nastíněno výše, existence sektorové a soutěžně-právní regulace představuje dualismus regulace trhu s elektronickými komunikacemi. Sektorová regulace byla a stále je nezbytná pro dokončení přechodu od monopolů k řádné hospodářské soutěži. Vyrovnává nedostatky fungování soutěže na tomto trhu, které nadále přetrvávají. Soutěžní pravidla mají oproti ní jakousi zbytkovou funkci, neboť se uplatňují v případech, které nemohou být vyřešeny pomocí sektorové regulace. Dalším důvodem potřeby obecných soutěžních pravidel je jejich přímá závaznost. To v praxi znamená, že pokud členský stát řádně neimplementuje do svého právního řádu sektorová opatření Komise (převážně se jedná o směrnice), mohou namísto nich nastoupit obecná soutěžní pravidla. Za předpokladu plně rozvinutého konkurenčního prostředí by bylo teoreticky do budoucna možné regulovat trh pouze obecnými soutěžními pravidly. Prozatím je však nezbytně nutné aplikovat obě formy regulace a

---

⁴⁰ Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků. In: EUR-lex.

⁴¹ Hou 2012 op. cit. s. 18.

zachovávat tento dualismus. Podniky působící na trhu elektronických komunikací si musejí být vědomy nutnosti dodržovat pravidla obou forem regulace. To je vyjádřeno například v odstavci 22 *Sdělení Komise o použití pravidel hospodářské soutěže na dohody o přístupu v odvětví telekomunikací*:

„Vzhledem k tomu, že pravidla ONP jsou podrobná a že mohou přesahovat požadavky článku 86, měly by si být podniky činné v odvětví telekomunikací vědomy toho, že dodržování pravidel hospodářské soutěže Společenství je nezprošťuje povinnosti dodržovat závazky stanovené v rámci ONP a naopak.“⁴²

---

⁴² Sdělení Komise o použití pravidel hospodářské soutěže na dohody o přístupu v odvětví telekomunikací z roku 1998 (98/C 265/02) In: Eur-lex.

2 Regulace *ex ante*

Od liberalizace trhu, která nastala k 1. lednu 1998, měli ve většině členských států alternativní operátoři možnost vstoupit na trh elektronických komunikací. Zákaz výhradních a speciálních práv nicméně nepřinesl rovné podmínky pro bývalé monopolní podniky a nové soutěžitele. Noví hráči na trhu byli totiž závislí na velkoobchodních vstupech od zavedených společností.

Sektorová regulace *ex ante* je představována z hlediska komunitární úpravy předpisovým rámcem elektronických komunikací, který zahrnuje výše zmíněné směrnice z roku 2002 novelizované předpisovým rámcem z roku 2009. Regulační rámec pro telekomunikace vytvořil soutěžní prostředí a telekomunikační průmysl jako takový. To vše bylo podmínkou pro vznik tzv. informační společnosti. Účelem sektorové regulace je nahradit chybějící účinky hospodářské soutěže do doby dosažení plně konkurenčního prostředí. Je uskutečňována do budoucna (proto nazývána regulací *ex ante*) a má za cíl vytvářet podmínky pro řádnou hospodářskou soutěž, a tím maximalizovat ekonomickou efektivitu. Jejím záměrem není ukládat povinnosti všem operátorům, ale je cílena pouze na některé z nich. Prostředkem ke stanovení subjektů, které mají být předmětem této asymetrické regulace, je tzv. koncept významné tržní síly. V této kapitole bych ráda rozebrala, jakým způsobem se určují podniky s významnou tržní silou, jak jsou definovány relevantní trhy a jak následně probíhá jejich analýza. Dále se zaměřím na právní předpisy, které *ex ante* regulaci upravují a na regulační orgány, které ji mají na starost.

2.1 Významná tržní síla a její zkoumání

2.1.1 Koncept významné tržní síly

Koncept významné tržní síly (*significant market power*, dále jen „SMP“) je zvláštním institutem telekomunikačního práva. Základním pravidlem regulace je, že pokud na relevantním trhu neexistuje efektivní soutěž a působí na něm podnik s SMP, mají se na něj vztahovat některé zvláštní povinnosti. Úkolem národních regulačních úřadů je tedy tyto neefektivní trhy identifikovat a následně určit, jaké podniky mají na těchto trzích významnou tržní sílu.

Podle regulačního rámce z roku 1998 byl tento pojem odlišný od dominantního postavení, jak jej známe z obecného soutěžního práva. Dle článku 4 odst. 3 tzv.

Interconnection Directive 97/33/ES byl stanoven předpoklad, že operátor má SMP, pokud jeho podíl na relevantním telekomunikačním trhu dosahuje minimálně 25%.⁴³ Podle obecného soutěžního práva musí mít ovšem soutěžitel zpravidla větší podíl, aby byl považován za podnik s dominantním postavením. Určitý podnik tedy mohl mít významnou tržní sílu, i když neměl podle soutěžního práva dominantní postavení. Nový regulační rámec nicméně definuje pojem SMP odlišně a staví ho víceméně naroveň dominanci. Článek 14 odst. 2, věta první Rámcové směrnice udává:

„Podnik je považován za podnik s významnou tržní silou, pokud má buď samostatně nebo ve spojení s jinými podniky postavení odpovídající dominantnímu postavení, tj. postavení takové ekonomické síly, která mu umožňuje chovat se ve zjevné míře nezávisle na soutěžitelích, zákaznících a v konečném důsledku i na spotřebitelích.“

Současná definice SMP je tedy ve své podstatě shodná s dominantním postavením, jak jej ve smyslu článku 102 SFEU vymezil Soudní dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) a Soud první instance (např. ve věci *United Brands v. Komise*⁴⁴). Nová hranice pro SMP byla tedy v porovnání s původní (která byla fixně stanovena na tržní podíl 25%) podstatně zvýšena. Na druhou stranu je však do určité míry snížena konceptem kolektivní dominance a konceptem nezávislých trhů. V odstavci 25 preambule Rámcové směrnice se zdůvodňuje potřeba změny definice významné tržní síly, a to potřebou reagovat na složitější a dynamičtější trhy:

„Za jistých okolností jsou zapotřebí povinnosti ex ante, aby byl zajištěn rozvoj konkurenčního trhu. Definice významné tržní síly ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 97/33/ES ze dne 30. června 1997 o propojení v odvětví telekomunikací s cílem zajistit univerzální službu a interoperabilitu uplatněním zásad otevřeného přístupu k síti (ONP) prokázala svou účinnost v počátečních fázích otevírání trhu jako práh pro povinnosti ex ante, ale nyní je třeba ji přizpůsobit tak, aby vyhovovala složitějším a dynamičtějším trhům. Z tohoto důvodu je definice použita v této směrnici ekvivalentní pojmu dominantního postavení, jak je definován v judikatuře Soudního dvora a Soudu prvního stupně Evropských společenství.“

⁴³ BRAUN in KOENIG, BARTOSCH, BRAUN 2002 op. cit., str. 312.

⁴⁴ Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 14. února 1978, *United Brands v. Komise*- Case 27/76. In: EUR-lex.

Domnívám se nicméně, že s ohledem na specifické rysy trhů elektronických sítí a služeb a s tím související dualistickou regulací je však bez pochyby rozdíl mezi těmito pojmy v jejich uplatnění. Významná tržní síla se posuzuje *ex ante* hodnocením tržní síly, aniž by podnik porušil obecná pravidla ochrany hospodářské soutěže. Naopak posuzování dominantního postavení se děje v souvislosti s podezřením na porušení těchto pravidel, tedy *ex post*.

Definice významné tržní síly v národních právních úpravách vychází právě z článku 14 Rámcové směrnice. V zákoně č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, je zakotvena v § 53 odst. 1, podle kterého: „*Právnícká nebo fyzická osoba podnikající v oblasti elektronických komunikací, která má samostatně nebo ve spojení s jedním nebo více subjekty na relevantním trhu takové ekonomické postavení, které jí umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na konkurenci, zákaznících a spotřebitelích, je podnikem s významnou tržní silou.*“

2.1.2 Společná významná tržní síla

Je třeba upozornit na fakt, že podnik může splňovat definici SMP nejen samostatně, ale i kolektivně ve spojení s jinými. V takovém případě se pak jedná o společnou významnou tržní sílu, která odpovídá tzv. kolektivní dominanci. Nemusí se jednat o formalizovaný způsob existence propojení na trhu, ale postačí dle judikatury Evropského soudního dvora (nynější SDEU) i skutečnost, že jsou podniky spojeny takovým způsobem, že přijmou stejné chování na trhu.⁴⁵ Podle učebnicové definice platí následující: „*společná tržní moc existuje pouze tehdy, jestliže několik samostatných podniků je v důsledku vzájemných hospodářských svazků propojeno do té míry, že zaujímají společné dominantní postavení vůči jiným konkurentům na trhu.*“⁴⁶ Hospodářským svazkem nemusí být pouze svazek smluvní, ale může se jednat i o strukturální propojení, a to dokonce i vertikální povahy (např. vztah mezi výrobcem a jeho distribuční sítí). K tomuto závěru došel Soud první instance (potvrzeno ESD) ve svém rozhodnutí ve věci *Irish Sugar*⁴⁷. Stěžejním rozhodnutím ESD ve vztahu ke

---

⁴⁵ MUNKOVÁ in MUNKOVÁ, Jindřiška, Pavel SVOBODA a Jiří KINDL. *Soutěžní právo*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xxvi, 619 s. ISBN 978-80-7400-424-7, s. 283.

⁴⁶ MUNKOVÁ 2012 op. cit., s. 282.

⁴⁷ BRAUN in KOENIG, BARTOSCH, BRAUN 2002 op. cit., s. 317 (Rozsudek Soudu první instance ve věci *Irish Sugar v. Komise* z 7. října 1999, T-228/97. In: EUR-lex.).

kolektivní dominanci je však rozsudek ve věci *Commercial Solvents v. Komise* s následujícím závěrem: „Podniky, které zaujímají na společném trhu dominantní postavení a jejich chování se vyznačuje jednotným postupem, musí být pokládány za jednu hospodářskou jednotku a jsou komunitárně odpovědné.“⁴⁸

Soudní rozhodnutí týkající se kolektivní dominance mají v oblasti telekomunikací významné postavení, neboť článek 14 odst. 2, věta druhá Rámcové směrnice přímo stanovuje:

„Zejména při posuzování, zda jsou dva nebo více podniků ve společném dominantním postavení na trhu, postupují vnitrostátní regulační orgány v souladu s právem Společenství a v nejvyšší míře zohledňují pokyny pro analýzu trhu a posuzování významné tržní síly, které Komise zveřejňuje podle článku 15. Kritéria, která mají být použita při posuzování, jsou stanovena v příloze II.“

Příloha II Rámcové směrnice uvádí příklady argumentů podporujících tvrzení o případné existenci společného dominantního postavení, jedná se např. o nízkou pružnost poptávky, podobné podíly na trhu či velké překážky pro vstup na trh. Lze dovodit, že společná dominance se v celku pravděpodobně může vyskytnout na trhu s mobilními službami, na kterém nabízejí tyto služby zpravidla podniky v oligopolním postavení.

2.1.3 Zkoumání významné tržní síly

Nezákladnějším indikátorem SMP je tržní podíl. Pokud nemá soutěžitel více jak 25% podíl, nebude považován za podnik v dominantním postavení. Dominance obvykle nastává při 40% a vyšším podílu.⁴⁹ Více jak 50% podíl bude sám o sobě znamenat dominanci.⁵⁰ Dalšími kritérii k určení významné tržní síly jsou přístup ke kapitálu, úspory z rozsahu, vertikální integrace, rozvinutý distribuční systém, velikost a síla podniku či náklady příležitosti.⁵¹

Český telekomunikační úřad (dále jen „ČTÚ“) dle dokumentu *Metodika definování relevantních trhů, analýzy relevantních trhů, posouzení významné tržní síly a určení nápravných opatření v oblasti elektronických komunikací v České republice* (dále jen „Metodika definování relevantních trhů“) prokazuje existenci významné tržní síly na

⁴⁸ MUNKOVÁ in MUNKOVÁ, SVOBODA, KINDL 2012 op. cit., s. 282 (Rozsudek ESD ve věci *Commercial Solvents v. Komise* z 6. března 1974, Cases 6,7/73. In: EUR-lex).

⁴⁹ BRAUN in KOENIG, BARTOSCH, BRAUN 2002 op. cit., s. 315.

⁵⁰ BRAUN in KOENIG, BARTOSCH, BRAUN 2002 op. cit., s. 315 (Rozsudek ESD ve věci AKZO Chemie BV v. Komise z 3. července 1991, C-62/86 In: EUR-lex).

⁵¹ BRAUN in KOENIG, BARTOSCH, BRAUN 2002 op. cit., s. 315.

základě kombinace několika kritérií, která však při samostatném posouzení nemusejí být vždy zcela určující. Těmito kritérii jsou zejména:⁵²

- tržní podíl

- tržní podíl je klíčovým kritériem pro posouzení významné tržní síly
- při jeho posuzování se vychází z evropského soutěžního práva:
  - a) tržní podíl subjektu je menší než 25% – není pravděpodobné, že by měl subjekt významnou tržní sílu; to může nastat pouze v případě, že ČTÚ zkoumáním ostatních kritérií shledá velmi silnou podporu pro existenci významné tržní síly
  - b) tržní podíl subjektu je v rozmezí 25% až 40% – mohou existovat obavy, že zkoumaný subjekt má významnou tržní sílu
  - c) tržní podíl subjektu větší než 40% – je pravděpodobná existence významné tržní síly
  - d) tržní podíl subjektu větší než 50% – jde o silný indikátor existence významné tržní síly

- kritéria zaměřená na charakteristiku podniku

- v souvislosti s charakteristikou podniku ČTÚ bere v potaz následující faktory: celková velikost podniku, kontrola nespolehlivě duplikovatelné infrastruktury, technologická výhoda nebo převaha, přístup na kapitálové trhy či k finančním zdrojům, rozsah a rozmanitost produktů či služeb, úspory z rozsahu, úspory ze sortimentu a další

- kritéria související s charakteristikou zákazníků

- v tomto případě jde o tato kritéria: neexistující nebo slabá kompenzační síla na straně poptávky, náklady a překážky přechodu k jinému poskytovateli produktů

- kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu

- v souvislosti s konkurencí ČTÚ zvažuje zejména tato hlediska: neexistence potenciální konkurence, překážky pro vstup na trh, překážky prohlubování konkurence

Důležitou součástí článku 14 Rámcové směrnice a tedy i definice významné tržní síly je odstavec 3. Ten stanovuje, že je třeba zohlednit možné přesouvání významné

---

⁵² Metodika definování relevantních trhů, analýzy relevantních trhů, posouzení významné tržní síly a určení nápravných opatření v oblasti elektronických komunikací v České republice z 8. března 2014, s. 11-14.

tržní síly z jednoho trhu na druhý za předpokladu, že spolu úzce souvisí. Hlavním smyslem ukládání *ex ante* povinností podnikatelům s významnou tržní silou je v takovýchto případech účinně zajistit, aby tyto podniky nemohly zneužít svou tržní sílu k omezení nebo narušení hospodářské soutěže nejen na příslušném relevantním trhu, ale také, aby nemohly přenést tuto sílu na trh související.⁵³ Článek 14 odstavec 3 Rámcové směrnice stanovuje:

„Pokud podnik disponuje významnou tržní silou na určitém trhu, lze jej rovněž považovat za podnik s významnou tržní silou na trhu úzce souvisejícím, pokud jsou vazby mezi oběma trhy takové, že umožňují přesouvání síly z jednoho trhu na druhý trh, čímž se posiluje tržní síla daného podniku.“

Z transponované úpravy obsažené v § 53 odstavci 2 ZEK musí ČTÚ u podniku s významnou tržní silou také zkoumat, zda je tento subjekt schopný rozšířit tuto svou dominanci i na trh úzce související, a to buď vertikálně, nebo horizontálně. Pokud ČTÚ dospěje k závěru, že má podnik tzv. přenesenou významnou tržní sílu, pak tím zároveň stanovuje, že má tento subjekt SMP na obou trzích.

2.1.4 Zkoumání společné významné tržní síly

V § 53 odstavci 3 ZEK je výslovně uvedeno, že na relevantním trhu mohou při určování významné tržní síly nastat dvě varianty:

- I. jeden subjekt je určen jako podnik se samostatnou významnou tržní silou;
- II. více subjektů má společnou významnou tržní sílu.

Dle § 53 odst. 4 ZEK kritéria pro posuzování, zda má více subjektů společnou významnou tržní sílu, stanoví prováděcí právní předpis. Tím je Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 228 ze dne 26. června 2012 o stanovení kritérií pro posuzování, zda má více subjektů společnou významnou tržní sílu na relevantním trhu elektronických komunikací. Dle § 1 této vyhlášky:

„Úřad může za podniky se společnou významnou tržní silou označit dva nebo více podniků, jestliže i při neexistenci strukturálních nebo jiných vazeb mezi nimi působí tyto podniky na relevantním trhu, jenž není efektivně konkurenční a na němž nemá žádný z těchto podniků sám o sobě významnou tržní sílu.“

---

⁵³ KOUKAL 2010 op. cit., s. 7.

Takové chování je možné na trhu, jehož struktura dovoluje vytvářet předpoklady ke koordinovaným účinkům na tento trh a může mít dvě formy, na základě kterých probíhá spolupráce mezi podniky:

1. existence strukturálních vazeb (majetkové účasti, partnerství apod.) mezi danými subjekty, nebo
2. tzv. tichá spolupráce (v případě absence strukturálních vazeb na základě takových podmínek na trhu, které vedou ke koordinovaným účinkům).

Kritérii pro zkoumání a posuzování společné významné tržní síly jsou dle vyhlášky zejména: malá pružnost poptávky, podobné tržní podíly, velké právní nebo ekonomické překážky pro vstup na trh či nedostatečná potenciální konkurence. Je třeba také uvést, že pokud ČTÚ v rámci regulace *ex ante* určí podniky se společnou významnou tržní silou, nemusí to znamenat, že by příslušné společnosti zneužívaly dominantního postavení dle soutěžního práva, ani že by existovalo formální spolčení.

Na závěr této podkapitoly je třeba zmínit, že určování podniků s významnou tržní silou se děje jako součást regulace *ex ante*, a to v rámci analýzy relevantních trhů ze strany vnitrostátních regulačních orgánů. V rámci ČR je analýza trhů uskutečňována ČTÚ, který postupuje jak na základě evropského práva, tak i konkrétních procesních ustanovení ZEK. Blíže se budu zabývat analýzami trhů v následující kapitole.

2.2 Vymezení relevantních trhů a jejich analýza

Dle odstavce 27 preambule Rámcové směrnice je nezbytné, aby byly *ex ante* regulační povinnosti ukládány pouze v případě splnění těchto dvou podmínek:

1. neexistuje účinná hospodářská soutěž, tj. na trhu se nachází jeden nebo více podniků s významnou tržní silou, a
2. nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Společenství v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému.

Pro *ex ante* regulaci je tedy naprosto klíčové definovat a analyzovat relevantní trhy, neboť je prováděna na základě výsledků těchto analýz. Prostřednictvím této regulace jsou nastavena pravidla a předem ukládány povinnosti takovým způsobem, aby byl zajištěn rozvoj konkurenčního trhu. Subjektem těchto povinností jsou podniky s významnou tržní silou, tedy ty, které mají sílu ovlivnit chování daného trhu. Cílem je

předejít případnému zneužití této tržní síly k omezení nebo narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu. Komise je k účelu stanovení relevantních trhů oprávněna vydávat doporučení o relevantních trzích produktů a služeb. Český telekomunikační úřad následně za podmínek stanovených v evropských předpisech tyto trhy vymezuje, analyzuje a případně ukládá povinnosti – k těmto procesům blíže v následujících kapitolách.

2.2.1 Vymezení relevantních trhů

Trh elektronických komunikací je souborné označení, které zahrnuje všechny trhy (maloobchodní i velkoobchodní) poskytování různých služeb v rámci tohoto odvětví. Postup pro vymezení trhů obecně upravuje článek 15 Rámcové směrnice. Ten zmocňuje Komisi k vydávání doporučení o relevantních trzích produktů a služeb. Samotnému vydání musí předcházet veřejná konzultace a konzultace s vnitrostátními regulačními orgány. Tato doporučení Komise vymezují takové trhy produktů a služeb, jejichž vlastnosti mohou opravňovat k uložení určitých regulačních povinností. Článek 15 určuje, že Komise trhy vymezuje v souladu se zásadami práva hospodářské soutěže. Zároveň je však zdůrazněno, že tímto vymezením nemají být dotčeny trhy, které lze vymezit podle práva hospodářské soutěže. Komise se v Rámcové směrnici zavazuje, že bude jí vydaná doporučení pravidelně přezkoumávat. Komise společně s Rámcovou směrnicí zveřejnila také Pokyny pro analýzu trhu a hodnocení významné tržní síly⁵⁴. Podle odstavce 24 těchto pokynů jsou relevantní trhy v oblasti elektronických komunikací definovány a soutěžitelé s významnou tržní silou určeni za použití stejné metodiky jako v soutěžním právu. Přičemž relevantní trh je podle §2 odstavce 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „ZOHS“) definován následovně: *„relevantním trhem je trh zboží, které je z hlediska jeho charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.“*

Vnitrostátní regulační orgány vymezují relevantní zeměpisné trhy na svém území podle situace v konkrétním členském státě. Toto vymezení musí vždy probíhat v souladu se zásadami práva hospodářské soutěže a národní regulační úřad musí v co

---

⁵⁴ Pokyny Komise týkající se analýzy trhů a stanovení významné tržní síly v souladu s regulačním rámcem EU pro síť a služby elektronických komunikací (2002/C 165/03) z 11. 7. 2002. In: EUR-lex.

nejvyšší míře zohlednit právě doporučení a pokyny Komise. ČTÚ převádí definice trhů z komunitární úpravy do národních podmínek, a to prostřednictvím opatření obecné povahy, což je stanoveno v §52 odstavci 1 ZEK:

„Úřad stanoví opatřením obecné povahy pro účely tohoto zákona relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro vymezení relevantního trhu a kritérií pro hodnocení významné tržní síly, s přihlédnutím k rozhodnutím, doporučením a pokynům Komise. V odůvodnění opatření obecné povahy Úřad uvede kromě svého zdůvodnění i stanovisko Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.“

Na základě článku 15 Rámcové směrnice bylo nejprve vydáno *Doporučení Komise 2003/311/ES ze dne 11. února 2003 o relevantních trzích*. Toto doporučení vymezilo celkem 18 relevantních trhů. V souladu s tímto doporučením Komise bylo vydáno opatření obecné povahy č. OOP/1/07.2005-2, které nabylo účinnosti k 1. červenci 2005. Doporučení z roku 2003 bylo nahrazeno novým *Doporučením Komise 2007/879/ES ze dne 17. prosince 2007 o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací*. Dle tohoto doporučení ČTÚ přijal nové opatření obecné povahy, které stanovilo relevantní trhy a obsahovalo kritéria pro hodnocení významné tržní síly. Jedná se o opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2 z 20. února 2008. Zásadní změnou, které toto doporučení přineslo, je snížení počtu relevantních trhů z dosavadních 18 na současných 7. Nejaktuálnější Doporučení Komise je z 9. října 2014⁵⁵ (dále jen „Doporučení Komise“). Revize po více jak šesti letech platnosti doporučení z roku 2007 je v preambuli toho nového zdůvodněna potřebou reagovat na vývoj trhu. ČTÚ toto nové doporučení zohlednil v opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2015-2 z 1. dubna 2015⁵⁶ (dále jen „OOP o relevantních trzích“). Nově jsou pro budoucí analýzy identifikovány již jen 4 relevantní velkoobchodní trhy.

Při zjišťování, které trhy připadají v úvahu a měly by být vymezeny pro následnou analýzu a případnou sektorovou regulaci, se používají v souladu s Doporučením Komise a tedy i s OOP o relevantních trzích následující kumulativní kritéria- jedná se o tzv. test tří kritérií:

---

⁵⁵ Doporučení Komise ze dne 9. října 2014 o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které připadají v úvahu pro regulaci *ex ante* podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro síť a služby elektronických komunikací.

⁵⁶ Opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2015-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly z 1. dubna 2015.

- a. přítomnost velkých a trvalých překážek vstupu na trh, přičemž překážky mohou být strukturální, právní nebo regulační povahy; měly by se brát v potaz také možnosti překonání překážek vstupu na trh v příslušném časovém úseku;
- b. struktura trhu nesměřuje v příslušném časovém úseku k účinné hospodářské soutěži;
- c. uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně neřeší dotčená selhání trhu.

Tato kritéria by se měla uplatňovat dle odstavce 14 Doporučení Komise kumulativně tak, aby při nesplnění kteréhokoliv z nich bylo zřejmé, že trh by neměl být identifikován jako připadající v úvahu pro regulaci *ex ante*. Uplatnění tří kritérií by mělo omezit počet trhů v odvětví elektronických komunikací, na které dopadají regulační povinnosti, čímž by se mělo přispět k dosažení cíle předpisového rámce – postupně snižovat počet zvláštních oborových pravidel *ex ante* s rozvíjející se konkurencí na trzích.

ČTÚ může vymezit i jiné než v Doporučení Komise určené trhy, nicméně v souladu s § 52 odstavcem 2 ZEK pouze po řádné konzultaci a se souhlasem Komise. Z bodu 2.1 Metodiky definování relevantních trhů vyplývá, že ČTÚ definuje relevantní trh jako množinu produktů a služeb, které jsou vzájemně zaměnitelné podle různých kritérií a v rozšířeném pojetí dostatečně odlišitelné od sousedních nejbližších produktů a služeb. Aby bylo možné trh vymezit jako relevantní, musí splnit tzv. test tří kritérií uvedený výše. ČTÚ při definování jednotlivých trhů zohledňuje.⁵⁷

a) časové vymezení relevantního trhu

- ČTÚ vymezuje relevantní trhy s ohledem na současnou situaci a předpokládaný vývoj na trhu

b) věcné vymezení relevantního trhu

- tímto vymezením se rozumí určení produktového trhu, tedy produktů (či služeb) vzájemně zastupitelných a zaměnitelných zejména z hlediska jejich vlastností, zamýšleného užití a ceny
- ČTÚ v rámci věcného vymezení zkoumá:
  - zastupitelnost na straně poptávky – kritérii zastupitelnosti na straně poptávky jsou zejména cena a vlastnosti, zamýšlené využití produktu/služby, vysoká křížová elasticita poptávky

---

⁵⁷ Metodika definování relevantních trhů, s. 3-5.

- zastupitelnost na straně nabídky – při určení zastupitelnosti se ČTÚ soustředí na tyto základní činnosti: identifikace náhradních poskytovatelů, zkoumání funkční a technické zastupitelnosti, zkoumání regulačních faktorů ovlivňujících zastupitelnost
- hypotetický monopolistický test
  - ČTÚ jako nástroj pro analýzu zastupitelnosti na straně poptávky i nabídky může v případě, že to uzná za účelné, použít tzv. hypotetický monopolistický test
  - při tomto testu se zkoumá reakce na malé, ale významné a trvalé zvýšení cen (přibližně o 5 - 10%) hypotetickým soutěžitelem s dominantním postavením
    - pokud toto zvýšení ceny způsobí, že velký počet spotřebitelů přejde na jinou náhradní službu, ČTÚ považuje náhradní službu za součást stejného trhu
    - pokud je důsledkem to, že mnoho poskytovatelů podobných služeb přesune své zdroje na poskytování náhradní služby, ČTÚ považuje tyto služby (v závislosti na dalších faktorech) za součást stejného trhu.

c) územní vymezení relevantního trhu

- toto vymezení představuje geografický trh, na němž dotčené subjekty vystupují na straně nabídky a poptávky daného produktu, přičemž jsou na daném území soutěžní podmínky dostatečně podobné a zároveň odlišitelné od soutěžních podmínek na jiném území; zpravidla se jedná o trh národní

2.2.2 Analýza relevantních trhů

Po vymezení relevantních trhů následuje jejich analýza, jejímž výsledkem má být zjištění, zda je na relevantním trhu dostatečná konkurence či nikoli. Pro regulaci *ex ante* poskytují analýzy základní věcnou, argumentační a důvodovou oporu.

Postup pro analýzu trhu upravuje článek 16 Doporučení Komise. Ten ukládá vnitrostátním regulačním orgánům povinnost provést analýzu relevantních trhů co nejdříve po přijetí Doporučení Komise nebo po jeho případné aktualizaci. Na základě jedné ze dvou variant zjištění v rámci analýzy trhu nastiňuje tento článek, jak se má národní regulační úřad zachovat:

A. závěr, že relevantní trh je účinně konkurenční – národní regulační úřad neuloží

nebo nezachová žádné zvláštní regulační povinnosti;

- B. závěr, že relevantní trh není účinně konkurenční – národní regulační úřad určí podle článku 14 Rámcové směrnice podnik, popřípadě podniky s významnou tržní silou a uloží jim vhodné zvláštní regulační povinnosti nebo zachová či změní takové povinnosti, které již existují.

Na základě transponované právní úpravy obsažené v ustanoveních § 51 až 53 ZEK provádí analýzy na českých relevantních trzích ČTÚ. Podpůrným návodným dokumentem je Metodika definování relevantních trhů, která byla již zmiňována v předchozích kapitolách. Dle § 51 odst. 2 ČTÚ provádí analýzu relevantních trhů v intervalu 1 až 3 roky ode dne nabytí právní moci rozhodnutí, kterým podniku s významnou tržní silou uložil určité povinnosti. Nebo popřípadě ode dne nabytí účinnosti opatření obecné povahy, kterým ČTÚ vydal analýzu relevantního trhu, kterou byl relevantní trh shledán efektivně konkurenčním. Nicméně v praxi provádí ČTÚ analýzy zejména podle potřeby vyvolané situací na trhu.⁵⁸ Informaci o zahájení provádění analýzy relevantního trhu je ČTÚ vždy povinen uveřejnit.

2.2.2.1 Konzultace v rámci analýzy

V souladu s § 130 ZEK musejí být jak opatření obecné povahy definující relevantní trhy, tak i samotná analýza relevantního trhu veřejně konzultovány s dotčenými subjekty. Dotčenými subjekty se míní zejména sdružení koncových uživatelů a spotřebitelů, včetně zdravotně postižených, a sdružení výrobců a podnikatelů zajišťujících sítě anebo poskytujících služby elektronických komunikací. Účelem konzultace je dle odst. 1 daného ustanovení „v souladu s naplněním zásad transparentnosti a objektivit, získání připomínek, stanovisek a názorů dotčených subjektů k návrhu opatření přijímaných Úřadem.“ Pro účely veřejných konzultací je ČTÚ povinen zřídit a spravovat diskusní místo, kde způsobem umožňujícím dálkový přístup zveřejňuje návrhy opatření, umožňuje předkládání připomínek a uveřejňuje výsledky konzultací.

Dotýká-li se navrhované opatření ochrany hospodářské soutěže, ČTÚ jej musí konzultovat rovněž s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“). V rámci analýz relevantních trhů je tedy ČTÚ nepochybně povinen svá zjištění konzultovat s ÚOHS, zapracovávat jeho připomínky a také vyžadovat jeho konečné

---

⁵⁸ ASCAY 2011 op. cit, s. 15.

stanovisko.

Pokud by opatření podle § 51 a § 52 mělo ovlivnit obchod mezi členskými státy, ČTÚ návrh opatření (společně s odůvodněním po provedení konzultace podle §130) zpřístupní Komisi, Sdružení BEREC a regulačním úřadům ostatních členských států.

2.2.2.2 Shrnutí

Základním pravidlem je, že trh není efektivně konkurenční, pokud na něm působí podnik s významnou tržní silou a pokud nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva ES v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému. Výsledky analýzy relevantních trhů ČTÚ uveřejňuje, a to včetně stanoviska ÚOHS. Pokud dojde k závěru, že trh není efektivně konkurenční, zahrne ČTÚ do analýzy též návrh na stanovení podniku s významnou tržní silou společně s povinnostmi, které mu za účelem nápravy hodlá uložit. Následně ČTÚ s dotčeným subjektem zahájí správní řízení. Rozhodnutím uplatní příslušné nápravné prostředky vůči soutěžitelům, jejichž významná tržní síla vedla k nálezu neefektivně konkurenčního trhu.

2.3 Nápravná opatření

Závěrečnou fází analýzy relevantního trhu je ukládání nápravných opatření. Subjektu či subjektům s SMP je správním rozhodnutím ČTÚ uložena jedna nebo více povinností, případně jsou jim již uložené povinnosti změněny. Podstatou ukládání těchto povinností je zavedení efektivní hospodářské soutěže na relevantním trhu. Cílem efektivně konkurenčního prostředí je pak vždy ochrana zájmů koncových uživatelů.

2.3.1 Formy nápravných opatření

Povinnosti, které mohou být podniku s SMP uloženy, jsou stanoveny v § 51 odstavce 5, 6, 12 ZEK. V případě odstavce 5 se jedná o:

- povinnost průhlednosti podle § 82 ZEK (vychází z čl. 9 Přístupové směrnice)
  - povinnost uveřejňovat v nezbytně nutném rozsahu informace týkající se přístupu k síti nebo propojení sítí elektronických komunikací, jako jsou účetní informace, smluvní podmínky, technické specifikace, síťové charakteristiky, včetně podmínek omezujících přístup ke službám a aplikacím nebo jejich využívání, a ceny; povinnost uveřejnit referenční nabídku přístupu nebo propojení;
- povinnost nediskriminace podle § 81 ZEK (vychází z čl. 10 Přístupové směrnice)

- povinnost při poskytování přístupu nebo propojení uplatňovat rovnocenné podmínky za rovnocenných okolností pro ostatní podnikatele poskytující rovnocenné služby, a poskytovat jim služby a informace za stejných podmínek a ve stejné kvalitě, v jaké je poskytuje pro služby vlastní;
- povinnost oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 ZEK (vychází z čl. 11 Přístupové směrnice)
  - pro účely řádného plnění této povinnosti přijal ČTÚ speciální metodiku⁵⁹;
- povinnost přístupu ke specifickým síťovým prvkům a k přiřazeným prostředkům podle § 84 ZEK (vychází z čl. 12 Přístupové směrnice)
  - lze uložit podniku s významnou tržní silou, který zajišťuje veřejnou komunikační síť; jde o povinnost vyhovět přiměřeným požadavkům jiného podnikatele na využívání a přístup k jeho specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům s cílem zajistit trvalé konkurenční prostředí na relevantním trhu v zájmu koncových uživatelů a spotřebitelů; s touto povinností souvisí § 85 ZEK – povinnost zpřístupnění účastnického vedení (tzv. *local loop unbundling*), kdy SMP podnikatel musí umožnit ostatním soutěžitelům, aby mohli poskytovat své služby prostřednictvím jeho rozvodů; zveřejnění referenční nabídky, jejích náležitostí a podmínek stanoví opatření obecné povahy⁶⁰;
- povinnost umožnění volby a předvolby operátora podle § 70 odst. 1 (vychází z čl. 19 Směrnice o univerzální službě)
  - povinnost umožnit svým účastníkům přístup ke službám kteréhokoliv propojeného podnikatele poskytujícího veřejně dostupnou telefonní službu; technické a organizační podmínky pro realizaci volby a předvolby operátora a zásady pro účtování ceny mezi podnikateli v souvislosti s volbou a předvolbou operátora jsou stanoveny opatřením obecné povahy č. OOP/11/10.2005-42; národní regulační orgány jsou dle čl. 19 Směrnice o univerzální službě povinny zajistit, aby ceny za přístup a propojení byly nákladově orientovány;
- povinnosti související s regulací cen podle § 56 a 57 (vychází z čl. 13 Přístupové směrnice)

⁵⁹ Opatření obecné povahy č. OOP/4/09.2014-6, kterým se stanoví metodika účelového členění nákladů a výnosů a jejich přiřazování a určuje se struktura vykazovaných informací.

⁶⁰ OOP/8/07.2005-11 kterým se stanoví náležitosti a podmínky referenční nabídky zpřístupnění účastnického kovového vedení (ve znění v souladu se změnami uvedenými v č. OOP/8/07.2011-11).

- regulací cen se rozumí stanovení nebo přímé usměrňování výše cen, přičemž cenová regulace představuje významný zásah do trhu a přistupuje se k ní až v krajním případě; ČTÚ musí dbát na to, aby cena plynoucí z rozhodnutí byla přinejmenším nákladová; jedná se o správní rozhodnutí, u kterého je zachována možnost soudního přezkumu; dle čl. 13 Přístupové směrnice se tato povinnost uloží v případě hrozby, že dotyčný operátor bude udržovat ceny na neúměrně vysoké úrovni nebo stlačovat ceny v neprospěch koncových uživatelů.

Na základě § 52 odst. 6 ZEK je ČTÚ oprávněn ukládat rozhodnutím i jiné povinnosti týkající se přístupu nebo propojení, avšak až po obdržení souhlasného stanoviska Komise. Definuje-li ČTÚ podnik s významnou tržní silou na některém relevantním trhu pro koncové uživatele a zároveň dospěje k závěru, že uložením výše uvedených povinností nebude dosaženo nápravy, může na základě § 51 odst. 12 ZEK těmto podnikům zakázat jejich nežádoucí jednání, jímž může být:

- a) neodůvodněné nebo nepřiměřené zvýhodňování některých koncových uživatelů;
- b) nepřiměřené vzájemné vázání služeb;
- c) účtování neúměrně vysokých cen; nebo
- d) omezování hospodářské soutěže stanovením dumpingových (nepřiměřeně nízkých) cen.

2.3.2 Volba nápravného opatření

V rámci naplňování zásady transparentnosti je ČTÚ povinen zajistit, aby uložená nápravná opatření byla přiměřená, objektivní a odůvodněná. V závěru Metodiky definování relevantních trhů je zdůrazněno, že ČTÚ při analýze a volbě povinností zvažuje pravděpodobný dopad svých zásahů a jejich účinky. Tyto dopady pak během celého intervalu mezi posouzeními trhu sleduje. Zásadní otázkou nicméně zůstává, jakým způsobem by měly národní regulační orgány (dále jen „NRO“) vybrat to nejvhodnější nápravné opatření. Obecným vodítkem, kterým by se měly NRO řídit, je článek 8 odst. 4 Přístupové směrnice. Ten uvádí, že povinnosti uložené podniku s SMP musí:

- a) vycházet z povahy zjištěného problému;
- b) být přiměřené;
- c) být odůvodněné s ohledem na cíle regulace a zásady uvedené v čl. 8

Rámcové směrnice.

a) nápravná opatření musejí vycházet z povahy zjištěného problému

Aby byly NRO schopny zvolit nejvhodnější nápravné opatření, musejí nejdříve identifikovat potenciální soutěžně-právní problém, který by mohl vzniknout v důsledku existence podniku s SMP na relevantním trhu. V rámci regulace *ex ante* jde o posouzení pouze potenciálních problémů. Pokud by podnik již porušil soutěžní právo, nastupuje regulace *ex post*. V rámci analýzy trhu se tedy NRO musejí zaměřit na budoucí vývoj a problémy, které mohou teprve nastat. Následně pak zvolí, co neúčinnější opatření, aby se takovým problémům předešlo. Z praxe lze dovodit, že čím je SMP (neboli tedy v zásadě tržní podíl) podniku větší, tím spíše hrozí závažné problémy zneužití dominantního postavení.⁶¹ Nápravná opatření musejí být tedy v souladu s potenciální hrozbou protisoutěžního chování podniku, jehož vliv závisí na velikosti SMP. Uvádí se tři možnosti velikosti SMP⁶²:

- tržní podíl se blíží řádné soutěži („*minimal SMP*“);
- tržní podíl blíží se monopolu nebo jde faktický monopol („*monopoly*“);
- tržní podíl mezi výše uvedenými možnostmi („*super SMP*“).

b) nápravná opatření musejí být přiměřená

NRO musejí dbát na to, aby nápravná opatření byla přiměřená potenciálním soutěžně-právním problémům. Nápravná opatření by měla být schopna zabránit hrozícímu problému, na druhé straně by však měla být pro podnik co nejméně obtěžující. Základním principem analýzy je, že čím závažnější potenciální problém, tím přísnější nápravné opatření. Zadruhé by NRO měly zvážit finanční náklady související s implementací zvoleného nápravného opatření, neboť vznikají jak podniku, tak samotnému NRO. Neopominutelným požadavkem také je, aby NRO ukládané nápravné opatření řádně zdůvodnily a specifikovaly jeho provedení. Povinnosti ukládané podnikům by měly být stálé a změny by měly nastávat jen výjimečně, aby byla zachována určitá míra právní jistoty.

c) nápravné opatření musí být řádně odůvodněné, a to s ohledem na cíle politiky a regulační zásady uvedené v čl. 8 Rámcové směrnice

Jistým shrnujícím návodem pro volbu nápravného opatření je také článek 17 odst. 2

---

⁶¹ HOU 2012 op. cit., s. 196

⁶² HOU 2012 op. cit., s. 196

Směrnice o univerzální službě (2002/22/ES):

„Povinnosti uložené podle odstavce 1 musí vycházet z povahy zjištěného problému a musí být přiměřené a odůvodněné z hlediska cílů stanovených v článku 8 směrnice 2002/21/ES (rámcová směrnice). Uložené povinnosti mohou zahrnovat požadavky, aby stanovené podniky neúčtovaly neúměrně vysoké ceny, nebránily vstupu na trh nebo neomezovaly hospodářskou soutěž stanovením dravých cen, neoprávněně neupřednostňovaly určité koncové uživatele nebo neodůvodněně vázaly služby.“

2.3.3 Potenciální soutěžně-právní problémy

Jak již bylo zmíněno výše, potenciální soutěžně-právní problémy nejsou protisoutěžním jednáním, které již bylo spácháno, ale chováním do budoucna pravděpodobným z důvodu existence podniku s SMP na relevantním trhu. V této kapitole bych ráda rozebrala 4 kategorie nejčastějších potenciálních soutěžně-právních problémů, které se vyskytují v oblasti elektronických komunikací.⁶³

a) **odmítnutí poskytnout přístup k tzv. podstatným zařízením („refusal to access wholesale inputs to the essential facilities“)**

Prvotním problémem, kterému musejí alternativní operátoři čelit, jsou vysoké vstupní bariéry. Vzhledem k tomu, že výstavba vlastní infrastruktury je příliš nákladná, musejí alternativní operátoři získat přístup k síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům skrze tzv. *incumbent operator* (tedy operátora, který byl v minulosti monopolem, dále jen „SMP operátor“). Dokonce i v případě, že by se alternativní operátor rozhodl pro výstavbu nové infrastruktury, tak potřebuje určité přístupy od SMP operátora. Z ekonomického hlediska je přirozené, že tzv. SMP operátoři nebudou nakloněni dobrovolnému poskytování přístupů. Bez účinné regulace by tedy pravděpodobně buď zcela odmítli přístup poskytnout, nebo by ho nabízeli za nepřijatelných podmínek. Takové chování by zamezilo alternativním operátorům vstoupit na trh a nemohlo by tím pádem být nikdy dosaženo plně konkurenčního prostředí. V tomto případě je tedy uložení nápravných opatření zcela odůvodnitelné. Při vyhodnocování rizika odmítnutí přístupu musí NRO pečlivě zkoumat situaci na daném trhu. Velice užitečným vodítkem je určení toho, jak silné

---

⁶³ HOU 2012 op. cit., s. 206-212.

postavení SMP operátor na daném trhu má – *minimal SMP/monopoly/super SMP*. V ZEK je možnost uložení povinnosti ze strany ČTÚ k zabránění tohoto problému uvedeno v § 84, který se týká přístupu k prostředkům a sdílení kapacit, a v § 85 týkajícího se zpřístupnění účastnického vedení.

b) stlačování marží („price squeeze“)

SMP operátoři se zcela pochopitelně snaží maximálně využít své strategické postavení. I když je jim uložena povinnost neodmítnout alternativním operátorům přístup, mohou k eliminaci svých konkurentů zneužít svou významnou tržní sílu jiným způsobem. Častým nástrojem je cenová diskriminace, kdy SMP podnik účtuje za stejné služby různé ceny odlišným alternativním operátorům. Zvláštní forma manipulace s cenami, která se poměrně těžko odhaluje je tzv. *price squeeze/margin squeeze*. Většina operátorů vstupujících na trh jsou maloobchodníci závislí na profitu, který je tvořen rozdílem mezi velkoobchodní cenou (kterou platí SMP operátorovi) a maloobchodní cenou, za kterou své služby prodávají koncovým zákazníkům. Pro SMP podnik je tedy snadné stlačit jejich marži na minimum buď zvýší velkoobchodní cenu/sníží maloobchodní cenu, za kterou sami prodávají své služby koncovým zákazníkům, nebo dokonce použijí obě tyto praktiky najednou. Nejdůležitějším ukazatelem a důkazem této nekalé praktiky je posouzení nákladů. Propočítání nákladů je však v oblasti elektronických komunikací velice náročné, obzvlášť pak u SMP operátorů, kteří byli v minulosti monopolními podniky vlastněnými státem a financovanými ze státního rozpočtu. Dokazování je o to těžší, že je například skoro nemožné určit hodnotu infrastruktur, které byly vybudovány před desítkami let. Vzhledem k tomu, že využití této praktiky je pro SMP operátory velice snadné a její odhalování složité, jedná se o nejvíce hrozící potenciální soutěžně-právní problém.

c) necenová diskriminace („non-price discrimination“)

Diskriminační chování nemusí být orientované pouze na cenu. SMP operátoři mohou uplatňovat vůči alternativním operátorům různé podmínky, a tím určité soutěžitele diskriminovat. Necenová diskriminace může mít mnoho podob a je velice obtížné preventivně (regulací *ex ante*) eliminovat všechny její formy. Existují však čtyři základní skupiny těchto necenových praktik⁶⁴:

---

⁶⁴ HOU 2012 op. cit., s 210.

- vázané obchody („bundling/tying“)

Tato kategorie je nejčastější a spočívá v podmiňování prodeje jednoho produktu (nebo služby) odběrem produktu dalšího. Neodůvodněné vázání má zpravidla za následek vzrůst nákladů alternativních operátorů.

- zpožd'ovací praktiky („delay tactics“)

V případě zpožd'ovacích praktik se SMP podnik snaží poškodit své konkurenty, kterým je povinen poskytnout určité přístupy tím, že záměrně jedná se zpožděním. Tato nekalá praktika může mít formu cíleného prodlužování vyjednávání nebo předstírání technických problémů.

- diskriminace spočívající v kvalitě („quality discrimination“)

Tato taktika spočívá v poskytnutí služeb v horší kvalitě, což pro dotčené soutěžitele znamená buď zvýšení nákladů (ve snaze kvalitu zvýšit), nebo snížení poptávky (v případě, že kvalita zvýšena není). V praxi to například může vypadat tak, že při selhání sítě dá SMP podnik přednost nápravě jen ve vztahu ke svým koncovým zákazníkům.⁶⁵

- strategická podoba („strategic design“)

V tomto případě SMP operátor cíleně poskytuje ostatním soutěžitelům produkt/službu v takové podobě, aby je uvedl do nevýhodného postavení. Tito diskriminovaní operátoři pak musí vynaložit vedlejší náklady, aby daný produkt (nebo služba) byl kompatibilní a bylo ho možno dále nabízet koncovým zákazníkům.

d) neúměrně vysoké ceny („excessive prices“)

Cílem regulačního rámce je nejen umožnit alternativním operátorům vstup na trh, ale i prosazování zájmů spotřebitelů. Za předpokladu, že je alternativním operátorům zajištěn přístup k sítím a nejsou nijak diskriminováni SMP operátorem, nastává situace, kdy mezi sebou mohou řádně soutěžit. Praktikování neúměrně vysokých cen nemá za cíl eliminovat jiné soutěžitele, ale vykořisťovat spotřebitele. Cílem regulace je v tomto případě oproti ostatním třem kategoriím chránit zájmy koncových uživatelů. Neúměrně vysoké ceny na trhu elektronických komunikací mohou mít dvě příčiny:

- Nepřiměřeně vysoké ceny mohou být důsledkem domluvy mezi operátory. I po

---

⁶⁵ HOU 2012 op. cit., s 210.

dosažení fáze, kdy není potřeba regulačních opatření *ex ante*, je více pravděpodobné, že se daný trh elektronických komunikací stane trhem oligopolním spíše než dokonale konkurenčním. A trh se soutěžiteli v oligopolním postavení může podněcovat soutěžiteli k nekalým praktikám.⁶⁶ Spotřebitelé navíc často v rámci trhu elektronických komunikací nemají vyrovnávací kupní sílu, aby zabránili dohodám mezi soutěžiteli.

- SMP podniky mají díky svému silnému postavení často záměr zneužít své významné tržní síly, přičemž vysoké ceny jsou snadným způsobem vykořisťování spotřebitelů.

2.4 Národní právní předpisy týkající se elektronických komunikací

2.4.1 Zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích a o změně dalších zákonů

Z důvodu liberalizace trhu bylo potřeba přijmout nový, modernější a konkrétnější normativní rámec, který by reflektoval měnící se právo Evropského společenství a který by přinesl požadovanou právní jistotu podnikatelům hodlajícím vstoupit do telekomunikačního odvětví. Zastaralá úprava předešlého zákona z roku 1964, tedy z doby monopolu SPT Telecom, byla nahrazena zákonem č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích. Otevření trhu telekomunikací bylo na území České republiky plánováno na 1. ledna 2001 a zákon nabyl účinnosti 1. července 2000, tedy půl roku před plánovaný otevřením trhu. S ohledem na tuto skutečnost se sice zájemcům stihly vydat potřebné telekomunikační licence, avšak již nezůstal dostatečný časový prostor pro to, aby majitelé nových licencí (tzv. alternativní operátoři) dokázali uzavřít propojovací smlouvy s dominantním operátorem (v té době Český Telecom, a.s. jakožto právní nástupce SPT Telecom; dále jen „Český Telecom“).⁶⁷ Důsledkem toho bylo, že se sice k počátku roku 2001 otevřel trh, nicméně reálná konkurence na tomto trhu neexistovala. Uzavírání dohod o propojení (tzv. propojovací smlouvy – tedy poplatky, které si poskytovatelé platí navzájem za přechod jednotlivých hovorů z jedné sítě do druhé) bylo od počátku problematické. Nakonec musel zasáhnout ČTÚ, který určil cenu a podmínky propojení, neboť si Český Telecom hodlal účtovat poplatek vyšší, než by byla koncová cena celého hovoru. Historicky první dohoda o propojení po otevření

---

⁶⁶ HOU 2012 op. cit. s. 211.

⁶⁷ ASCAY 2011 op. cit., s. 6.

telekomunikačního trhu byla podepsána 28. února 2001 mezi společností Českým Telecom a společností Contactel s.r.o.⁶⁸

Pro počátky uvolněného trhu byla charakteristická tzv. asymetrická regulace, kterou mělo být docíleno postupného vyrovnání sil a postavení jednotlivých soutěžitelů. Asymetrická regulace spočívala v nestejném působení vůči jednotlivým subjektům. Nebylo možné předpokládat, že by se alternativní operátoři stali konkurenceschopnými jen díky působení sil volného trhu. Logicky byl tedy Český Telecom, který si vybudoval svou pozici za dob monopolního trhu, regulován přísněji, než nově příchozí alternativní operátoři.

Tímto zákonem byl také nově zřízen Český telekomunikační úřad jako nezávislý národní regulátor. Jeho nezávislost byla důležitá, a to jak ve vztahu k jednotlivým poskytovatelům telekomunikačních služeb, tak k zájmům státu.

K dalšímu uvolnění trhu přispěla novela provedená zákonem č. 225/2003 Sb., která v souladu s nařízením č. 2887/2000 Evropského Parlamentu a Rady ze dne 18. prosince 2000, o zpřístupnění účastnického vedení, zavedla povinnost dominantního poskytovatele zpřístupnit účastnické vedení. V praxi to znamenalo, že pokud se účastník rozhodl vést všechny své hovory přes jiného poskytovatele a od Českého Telecomu nepožadoval žádné služby, nemusel mu již nadále platit měsíční paušál za existenci své pevné telefonní linky.⁶⁹

2.4.2 Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

Nový evropský regulační rámec z roku 2002 byl přijat z důvodu technologického pokroku a s ním související potřebou změny právní úpravy. Předmětem úpravy od této doby nejsou telekomunikace, nýbrž elektrické komunikace, což je pojem širší a vztahuje se na všechny informační technologie. Členské státy měly za úkol transponovat nový evropský předpisový rámec elektronických komunikací do svých právních řádů nejpozději do 24. července 2003.⁷⁰ V té době ovšem ještě nebyla Česká republika členem EU. Stala se jím k 1. květnu 2004 a ještě před vstupem do EU se zavázala k implementaci směrnic ES do vnitrostátního právního řádu. Transpozice požadavků regulačního rámce byla provedena zpracováním nového právního předpisu,

---

⁶⁸ ASCAY 2011 op. cit., s. 7.

⁶⁹ ASCAY 2011 op. cit., s. 7.

⁷⁰ VANÍČEK, Zdeněk. Regulační prostředí elektronických komunikací [ASPI]. *Právní Rozhledy* z 5. 10. 2004. str. 1 [cit. 19. 4. 2015].

a to zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích. Tento zákon vstoupil v platnost 1. května 2005, tedy přesně rok po vstupu ČR do EU a nahradil tak zákon č. 121/2000 Sb., o telekomunikacích. Cílem nového právního předpisu bylo dle důvodové zprávy urychlení budování moderních komunikačních sítí, a tím vytvoření dlouhodobých předpokladů pro poskytování vysoce kvalitních, cenově dostupných služeb elektronických komunikací světové úrovně s návazností jak na země Evropského Společenství, tak i na ostatní státy světa.⁷¹ Základním posláním tohoto zákona je posílení hospodářské soutěže tím, že se usnadní vstup nových podnikatelských subjektů do tohoto odvětví. V důsledku prohlubující se konvergence sektorů elektronických komunikací bylo třeba vzájemně propojeného a konsistentního regulačního režimu. S tím souvisí princip technologické neutrality, který ZEK zavádí. Ten spočívá v tom, že neexistuje žádná regulační diskriminace mezi různými druhy přenosu. ZEK se tedy vztahuje na všechny telekomunikační sítě (pevné a bezdrátové), jakož i na vysílací sítě (zemské, satelitní a kabelové).⁷²

2.4.2.1 Struktura zákona

Z obecného hlediska je zákon koncipován tak, že se hlavním nástrojem regulace trhu elektronických komunikací postupně stávají pravidla soutěžního práva – českého a evropského, a to v souladu s tím, jak bude konkurence dosahovat stupně plné účinnosti a efektivity.⁷³ Struktura zákona upravující sektorovou regulaci *ex ante* vypadá následovně:

➤ HLAVA I – Úvodní ustanovení

Působnost ZEK je vymezena pozitivní a negativní definicí v úvodním § 1:

- tento zákon upravuje na základě práva Evropské unie dvě základní oblasti elektronických komunikací - podmínky podnikání a výkon veřejné správy včetně regulace trhu v oblasti sítí a služeb elektronických komunikací;
- z působnosti zákona je však vyňata oblast „*služeb poskytovaných prostřednictvím sítí elektronických komunikací, jako je obsah rozhlasového a televizního vysílání, finančních služeb a některých služeb informační společnosti, není-li zákonem stanoveno jinak*“.

Je zde tedy patrná zásada oddělení regulace přenosu od regulace obsahu. ZEK se

---

⁷¹ Důvodová zpráva k zákonu č.127/2005 Sb., o elektronických komunikacích.

⁷² VANÍČEK 2014 op. cit., s. 43.

⁷³ Tamtéž., s. 43.

na obsah přenášených informací nevztahuje a jeho regulaci má na starosti Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (dále jen „RRTV“). Sítě elektronických komunikací jsou navzájem rovnocenné, a to bez ohledu na typ přenášeného obsahu (hlas/obraz/data). Telekomunikační regulací se podle tohoto zákona rozumí *„usměrňování komunikačních činností a vztahů za účelem dosažení a udržení konkurenčního prostředí, ochrany trhu elektronických komunikací, včetně ochrany uživatelů služeb elektronických komunikací, vydáváním rozhodnutí, opatření obecné povahy a stanovisek podle tohoto zákona a v jeho mezích.“*⁷⁴

Z definic základních pojmů v ZEK vyplývá, že elektronické komunikace mají spojitost s činnostmi, jako jsou přepravy/přenosy/směrování, přičemž se musí vždy jednat o činnost elektronickou. Elektronické komunikace totiž nepřenášejí předmět v jeho původní podobě. Ten musí být transformován do podoby signálu, který je přenesen prostřednictvím elektronických komunikačních sítí, a teprve když dosáhne určitého cíle, je nazpět transformován do původní podoby.⁷⁵

➤ HLAVA II – Cíle a základní zásady regulace

Stěžejním cílem regulace je nahradit chybějící účinky hospodářské soutěže a vytvářet předpoklady pro její řádné fungování a pro ochranu uživatelů a dalších účastníků trhu do doby dosažení plně konkurenčního prostředí. Více informací k cílům a principům je uvedeno v nadcházející kapitole o ČTÚ.

➤ HLAVA III – Regulace komunikačních činností

Tato hlava ZEK upravuje záležitosti týkající se podnikání v oblasti elektronických komunikací. Těmi jsou například předmět podnikání, všeobecné podmínky, vydávání všeobecného oprávnění, oznámení podnikání. Díl 3 upravuje správu rádiového spektra, kmitočtové plány a výběrové řízení pro přiděl rádiových kmitočtů. Díl 6 je věnován univerzální službě. ČTÚ má povinnost prosazovat zájmy koncových uživatelů, a to mimo jiné tím, že má za úkol zajišťovat, aby všichni koncoví uživatelé měli přístup k univerzální službě dle §38 ZEK. Univerzální službou se rozumí soubor služeb určité kvality a ceny dostupné všem koncovým uživatelům na celém území státu. Dnes je z možných povinností konkrétně ukládána povinnost zajistit veřejné telefonní automaty, zajistit přístup zdravotně postižených osob k veřejně dostupné telefonní službě a povinnost poskytnout zvláštní ceny osobám se

---

⁷⁴ §2 písm. x) ZEK.

⁷⁵ VANÍČEK 2014 op. cit., s. 18.

zvláštními sociálními potřebami. Ve všech případech je povinným subjektem společnost Telefónica Czech Republic, a.s. (dále jen „Telefónica“, v současné době O2 Czech Republic a.s.).⁷⁶ Díl 7 je klíčový pro regulaci *ex ante* a podporu rozvoje hospodářské soutěže, neboť se zabývá analýzou relevantních trhů a určení podniku s významnou tržní silou. Poslední díl této hlavy rozvádí úpravu regulace cen ze strany ČTÚ.

➤ HLAVA IV – Práva a povinnosti podnikatelů, účastníků, spotřebitelů a koncových uživatelů

Obsahem této hlavy jsou některá zvláštní práva a povinnosti, jako např. možnost volby a předvolby operátora, povinnost určité kvality poskytovaných služeb, povinnost šíření určeného rozhlasového a televizního programu a služeb ve veřejném zájmu, povinnost nediskriminace, povinnost transparentnosti, povinnost oddělené evidence nákladů a výnosů a další.

➤ HLAVA V – Ochrana údajů, služeb a sítí elektronických komunikací

Hlava V ZEK se zaměřuje na zabezpečení ochrany osobních, provozních, lokalizačních údajů a důvěrnosti komunikací. Dále se také mj. věnuje bezpečnosti a integritě veřejných komunikačních sítí a služeb elektronických komunikací.

➤ HLAVA VI – Státní správa v oblasti elektronických komunikací

Zde je upravena působnost ČTÚ a Ministerstva průmyslu a obchodu.

➤ HLAVA VII – Správní delikty

Tato hlava obsahuje rozsáhlý výčet správních deliktů a přestupků v souvislosti s elektronickými komunikacemi.

➤ HLAVA VIII – Ustanovení o řízení

Pokud se spor týká povinností uložených na základě ZEK, spadá jeho vyřešení do působnosti ČTÚ. Může se jednat jak o spory mezi osobami poskytujícími služby elektronických komunikací navzájem, tak o spory mezi těmito subjekty a jejich uživateli. Vzhledem k tomu, že je ČTÚ správním úřadem, postupuje při řešení sporů a rozhodování dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád a dle ustanovení ZEK. *De lege ferenda* by tato pravomoc měla být přenesena na civilní soudy, neboť je ČTÚ

---

⁷⁶ Výroční zpráva univerzální služby za rok za rok 2013. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/univerzalni-sluzba/vyrocní-zprava.html>.

dle poslední výroční zprávy za rok 2013 spory příliš zahlcen.⁷⁷

- Závěrečná HLAVA IX tohoto zákona obsahuje společná, přechodná a závěrečná ustanovení.

2.5 Národní regulační orgán a sdružení BEREC

2.5.1 Český telekomunikační úřad

Regulátorem českého trhu elektronických komunikací je Český telekomunikační úřad, který zabezpečuje uskutečňování sektorové regulace. Článek 8 Rámcové směrnice stanovuje úkoly pro vnitrostátní regulační orgány, kterými jsou:

- podporovat hospodářskou soutěž při zajišťování sítí a poskytování služeb elektronických komunikací a přiřazených zařízení a doplňkových služeb;
- přispívat k rozvoji vnitřního trhu;
- prosazovat zájmy občanů Evropské unie.

ČTÚ je ustanoven a definován v § 3 ZEK jako „ústřední správní úřad pro výkon státní správy ve věcech stanovených tímto zákonem, včetně regulace trhu a stanovování podmínek pro podnikání v oblasti elektronických komunikací a poštovních služeb.“ Současný ČTÚ je právním nástupcem Českého telekomunikačního úřadu, který byl jako samostatný správní úřad zřízen zákonem č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích. Před přijetím tohoto zákona byl telekomunikační úřad součástí ministerstev – od roku 1993 byl zřízen jako 6. sekce Ministerstva hospodářství, od 1. listopadu 1996 pak přešly veškeré kompetence této sekce do působnosti Ministerstva dopravy a spojů, kde byly vykonávány až do 30. června 2000.⁷⁸

2.5.1.1 Vztah ČTÚ a Ministerstva průmyslu a obchodu

Státní správu elektronických komunikací vykonává ČTÚ společně s Ministerstvem průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“). Ze zákona přímo vyplývá, že MPO a ČTÚ jsou povinni podporovat hospodářskou soutěž a přispívat k rozvoji vnitřního trhu Evropské unie. Jakými činnostmi v rámci své působnosti mají zmíněné subjekty tohoto cíle dosahovat, je demonstrativně uvedeno v § 5 ZEK; subjekty tak mají zejména:

⁷⁷ Výroční zpráva za rok 2013, s. 67-68. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/univerzalni-sluzba/vyrocnizprava.html>.

⁷⁸ Základní informace- Vznik ČTÚ [cit. 21. 4. 2015, online]. Dostupné: <http://www.ctu.cz/o-ctu/zakladni-informace.html?action=detail&ArticleId=123>.

- zajišťovat, aby uživatelé (včetně zdravotně postižených a osob, které vyžadují zvláštní přístup) získali maximální výhody z hlediska možnosti volby služby, ceny a kvality;
- zajišťovat, aby nedocházelo k narušování nebo omezování hospodářské soutěže v odvětví elektronických komunikací, včetně služeb přenosu obsahu;
- zajišťovat účinnou správu a účelné využívání rádiových kmitočtů a čísel;
- odstraňovat překážky pro zajišťování sítí elektronických komunikací, přiřazených prostředků a poskytování služeb elektronických komunikací mezi členskými státy Evropské unie;
- podporovat zřizování a rozvoj transevropských sítí a interoperabilitu celoevropských služeb mezi členskými státy;
- spolupracovat s národními regulačními úřady jiných členských států, Evropskou agenturou pro bezpečnost sítí a informací (ENISA), Sdružením evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací BEREC (dále jen „BEREC“) a s Komisí za cílem zajištění jednotné regulační praxe;
- podporovat efektivní investice do inovace stávající infrastruktury nebo výstavby nové infrastruktury;
- zohledňovat různé podmínky týkající se hospodářské soutěže a různé požadavky spotřebitelů, které existují v různých geografických oblastech České republiky.

V rámci dosahování vytyčených cílů je regulace podřízena následujícím principům, které mají přispívat zejména k zajištění jednotného regulačního rámce v jednotlivých členských státech:

- zásada nediskriminace – MPO a ČTÚ nesmí svým jednáním a rozhodováním poskytnout výhodu jednomu podnikateli/uživateli na úkor ostatních podnikatelů/uživatelů, ledaže je tak stanoveno zákonem;
- zásada objektivity – ČTÚ je povinen jednotlivými analýzami relevantních trhů průběžně sledovat a vyhodnocovat účinky uložených nápravných opatření;
- zásada technologické neutrality – technologicky neutrální regulací se rozumí regulace, která neukládá povinnost použít konkrétní druh technologie a ani žádný druh technologie nezvýhodňuje;
- zásada transparentnosti a proporcionality – povinnost poskytovat podnikatelům a uživatelům s předstihem všechny podstatné informace tak, aby byla umožněna

předvídatelnost jednání ČTÚ, a dále povinnost náležitě odůvodnit opatření obecné povahy a rozhodnutí ČTÚ.

V rámci své působnosti MPO předkládá vládě návrh státní politiky elektronických komunikací, návrhy hlavních zásad státní politiky a zabezpečuje mezinárodní vztahy v oblasti elektronických komunikací na úrovni vlád a vládních i nevládních organizací. Další důležitou funkcí je, že dohlíží na plnění závazků vyplývajících z mezinárodních smluv, či závazků vyplývajících z členství České republiky v mezinárodních organizacích. MPO má právo žádat po ČTÚ veškeré informace, které jsou nezbytné k plnění uvedených činností, které má MPO na starosti. MPO dále spolupracuje s Komisí, zejména v oblasti strategického plánování a při koordinaci a harmonizaci využívání rádiového spektra. Zastupuje též Českou republiku v poradních sborech a výborech Komise.

Lze tedy shrnout, že rozdíl v kompetencích MPO a ČTÚ je ten, že MPO je svěřena odpovědnost za koncepční otázky státní politiky elektronických komunikací, zatímco ČTÚ má odpovědnost za každodenní regulaci tohoto odvětví s cílem zachování a posilování konkurence na trhu.

2.5.1.2 Organizační struktura úřadu

ČTÚ je samostatnou účetní jednotkou, která má svou kapitolu ve státním rozpočtu. Sídlem ČTÚ je Praha, nicméně odbory pro oblast jihočeskou, západočeskou, severočeskou, východočeskou, jihomoravskou a severomoravskou jsou jako dislokovaná pracoviště umístěny mimo Prahu.⁷⁹ Jménem ČTÚ jedná a v jeho čele stojí předseda Rady, kterým je v současné době Ing. Mgr. Jaromír Novák.⁸⁰ Předsedou je volen jeden z pěti členů Rady, který pak řídí její činnost a je jejím statutárním orgánem. Členy Rady i jejího předsedu jmenuje a odvolává vláda na návrh ministra průmyslu a obchodu. Funkční období členů Rady je čtyřleté, přičemž každý rok je jmenován jeden člen. V § 107 odst. 4 ZEK je v rámci zachování nezávislosti zdůrazněna inkompatibilita člena Rady s funkcí poslance/senátora/soudce/státního zástupce/jiné funkce ve veřejné správě. Do funkce předsedy Rady je člen Rady jmenován na dobu zbývajících do konce jeho členství v Radě, nejvýše však na dobu tří let. Každý člen Rady má jeden hlas a

⁷⁹ Povinné informace o ČTÚ. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/o-ctu/povinne-informace.html>.

⁸⁰ Graf organizační struktury ČTÚ [cit. 21. 4. 2015, online]. Dostupné: http://www.ctu.cz/cs/download/organizacni_struktura/organizacni_struktura_ctu_01_01_2015.pdf.

rozhodnutí je přijato, pokud pro něj hlasovali alespoň tři členové.

Rada dle § 107 odst. 9 písm. b) ZEK rozhoduje o následujících záležitostech (příčemž proti rozhodnutí Rady není přípustný opravný prostředek):

- opravné prostředky proti rozhodnutím vydaným předsedou Rady;
- opatření obecné povahy;
- rozhodnutí o ceně;
- určení poskytovatele univerzální služby a
- stanovení podniku s významnou tržní silou a o uložení povinností takovému subjektu.

Předseda Rady na základě článku 6 odst. 3 Statutu Českého telekomunikačního úřadu rozhoduje v prvním stupni o přidělu rádiových kmitočtů, uděluje souhlas k převodu práv vyplývajících z přidělu rádiových kmitočtů, rozhoduje o změně a odnětí přidělu a rozhoduje spory mezi osobami vykonávajícími komunikační činnost. Další pravomocí předsedy Rady je předkládat vládě (po schválení Radou) výroční zprávu o činnosti ČTÚ za uplynulý kalendářní rok, a to vždy nejpozději do 31. května následujícího kalendářního roku.⁸¹

2.5.1.3 Působnost ČTÚ

Demonstrativní výčet činností, které spadají do působnosti ČTÚ, je uveden v § 108 odst. 1 ZEK; jsou jimi například:

- vydávání všeobecných oprávnění a opatření obecné povahy;
- provádění analýz relevantních trhů v oblasti elektronických komunikací a určování podniku s SMP a následné ukládání zvláštních povinností;
- stanovování poskytovatele univerzální služby;
- vydávání rozhodnutí o ceně;
- rozhodování ve sporech v případech, kde tak stanoví zákon;
- stanovování, vybírání a vymáhání poplatků;
- vykonávání správy rádiových kmitočtů a čísel;
- vydávání prováděcích právních předpisů v oblasti elektronických komunikací;
- zabezpečování vydávání Telekomunikačního věstníku.

Při výkonu své působnosti vychází ČTÚ z hlavních zásad státní politiky v oblasti

---

⁸¹ Čl. 6, odst. 5 Statutu Českého telekomunikačního úřadu [online]. Dostupné z: www.ctu.cz.

elektronických komunikací a také z příslušných rozhodnutí, doporučení, pokynů a stanovisek vydaných orgány Evropské unie, Evropskou agenturou pro bezpečnost sítí a informací (ENISA) a sdružením BEREC.

2.5.1.4 *Odpovědnost a spolupráce s jinými správními orgány*

ČTÚ není při výkonu regulace podřízen jinému správnímu orgánu. Odpovědnost za jeho činnost je však zajištěna povinností předkládat výroční zprávu o své činnosti za předchozí kalendářní rok Poslanecké sněmovně, Senátu a vládě České republiky. ČTÚ při své činnosti spolupracuje mj. s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže či s Radou pro rozhlasové a televizní vysílání. ČTÚ a ÚOHS či RRTV vzájemně spolupracují a poskytují si podněty, informace a jiné formy součinnosti potřebné k plnění jejich úkolů. ČTÚ sděluje na žádost ÚOHS své stanovisko ohledně toho, zda považuje jednání soutěžitele za porušení povinností vyplývajících ze ZEK. Zjistí-li ČTÚ v rámci své činnosti, že existují nevyužité kmitočty v pásmu určeném výhradně pro rozhlasové a televizní vysílání, má dle § 112 ZEK povinnost informovat o tom bezodkladně RRTV.

2.5.2 BEREC

Sdružení BEREC je konzultačním a poradním orgánem, který byl zřízen nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1211/2009. Původně se mělo jednat o nadnárodního regulátora, proti čemuž se bránily národní regulační orgány, které se nechtěly vzdát svých pravomocí. Nakonec tedy vzniklo toto Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací, které nemá právní subjektivitu. BEREC je tvořen Radou regulačních orgánů, ve které zasedá 28 zástupců národních regulačních orgánů. Sdružení má dle článku 1 odst. 3 zmíněného nařízení přispívat k rozvoji a lepšímu fungování vnitřního trhu sítí a služeb elektronických komunikací tím, že usiluje o jednotné uplatňování předpisového rámce EU pro elektronické komunikace. Konkrétně BEREC například poskytuje poradenství Komisi či vydává stanoviska k přeshraničním sporům. Administrativní a odbornou pomoc mu při jeho činnosti poskytuje Úřad (také zřízen nařízením č. 1211/2009), který je nadán právní subjektivitou a je tvořen řídicím výborem a správním ředitelem. Sídlem Úřadu je hlavní město Lotyšska - Riga.

3 Regulace *ex post*

Obecná soutěžně-právní regulace je nutná v těch případech, kdy již dojde k porušení pravidel hospodářské soutěže a je třeba *ex post* zasáhnout. Soutěžní úřad vykonává dohled nad tím, zda nedošlo k narušení účinné hospodářské soutěže, a to buď uzavřením zakázaných dohod, nebo zneužitím dominantního postavení. Specifika telekomunikačního trhu vyžadují k dosažení řádně konkurenčního prostředí jak regulaci *ex post*, tak sektorovou *ex ante* regulaci. Vztah mezi těmito dvěma formami regulace bych ráda podrobněji popsala až v další kapitole. V této části práce se pokusím stručně vymezit soutěžní právo jako takové. Dále se budu věnovat legislativě Evropské unie týkající se této oblasti, národním právním předpisům a národnímu regulačnímu orgánu, tj. Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. V závěru uvedu i některé zásadní spory řešené ÚOHS či SDEU. Ráda bych na tomto místě upozornila na to, že tato kapitola bude pojata stručněji než kapitola týkající se regulace *ex ante*. Vzhledem k omezenému rozsahu práce a rozsáhlosti tématu je mým záměrem regulaci *ex post* spíše jen nastínit, aby bylo možné se v další kapitole věnovat vztahu mezi oběma regulačními mechanismy.

3.1 Právo hospodářské soutěže

Soutěžní právo lze chápat jako „*soubor právních předpisů, jejichž předmětem jsou soutěžní vztahy mezi subjekty působícími na trhu a vstupujícími do soutěžních vztahů.*“⁸² Obecně má soutěžní právo deliktovní charakter – postihuje delikty civilní, ale také správní. Vnitřně se soutěžní právo diferencuje podle chráněného zájmu na dvě základní větve:

A) Právo proti nekalé soutěži

- v případě, že je chráněn soukromý zájem;
- problematika je upravena zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“), a to konkrétně v § 2976 a násl.;
- jedná se o nekalosoutěžní jednání, jako je např. klamavá reklama, klamavé označení zboží a služeb, vyvolání nebezpečí záměny, parazitování na pověsti a další;
- pravomoc řešit spory mají civilní soudy v řízeních občanskoprávního

---

⁸² MUNKOVÁ in MUNKOVÁ, KINDL, SVOBODA 2012 op. cit., s. 24.

charakteru.

B) Právo na ochranu soutěže neboli tzv. kartelové právo či soutěžní právo v užším smyslu

- v rámci této větve je chráněn veřejný zájem státu na samotné existenci soutěže;
- problematika je upravena samostatným zákonem č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže;
- ochrana hospodářské soutěže se zaměřuje na tyto tři zásadní pilíře:
  - zákaz dohod, které negativně ovlivňují nebo mohou ovlivnit soutěž,
  - zákaz zneužití dominantního postavení,
  - spojování podniků jakožto preventivní nástroj ochrany soutěže;
- proti praktikám narušujícím hospodářskou soutěž zasahuje antimonopolní úřad.

Občanský zákoník v § 2972 zakazuje obě možné formy protisoutěžního jednání – nekalé soutěžní jednání i nedovolené omezení hospodářské soutěže. *Ex post* regulace elektronických komunikací patří do skupiny soutěžního práva v užším smyslu, kdy je chráněna existence řádné soutěže jako takové. Tím pádem bude předmětem našeho zájmu dále jen nedovolené omezení či vyloučení hospodářské soutěže.

3.2 Komunitární úprava

Politika ochrany hospodářské soutěže je jedním z nejvýznamnějších nástrojů podpory integrace společného trhu. Právo na ochranu hospodářské soutěže je charakterizováno symbiózou národních předpisů a soutěžního práva Evropského společenství, které je právem přímo platným a aplikovatelným. Úplně první regulaci restriktivních praktik můžeme nalézt již v Pařížské smlouvě z roku 1951, která se ovšem týkala pouze odvětví uhlí a oceli. Článek 65 Smlouvy Evropského společenství uhlí a oceli (dále jen „SESUO“) zakazoval dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které směřovalo k narušení normálního fungování hospodářské soutěže na společném trhu.⁸³ V Pařížské smlouvě lze najít dokonce i první náznaky postihu zneužití dominantního postavení, např. v člancích 60 či 66 SESUO. Obecné základy evropského soutěžního práva, na kterých spočívá soutěžní právo dnes, se nicméně vytvářely v době vzniku Evropského společenství (nynější EU). Stěžejními články upravujícími ochranu hospodářské soutěže byly články

---

⁸³ KINDL in MUNKOVÁ, KINDL, SVOBODA 2012 op. cit., s. 57.

85 a 86 Smlouvy o Evropském hospodářském společenství z roku 1957 (tzv. Římská smlouva), a následně pak články 81 a 82 SES, jejichž obsah byl v roce 2009 převzat do článků 101 a 102 SFEU.

➤ Článek 101 SFEU zakazuje kartelové dohody:

„S vnitřním trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.“

Pod jednotlivými písmeny tohoto článku jsou demonstrativně uvedeny příklady takových dohod splňujících výše uvedená kritéria. Dohody spadající pod toto ustanovení jsou podle odstavce 2 neplatné od počátku, tedy *ex tunc*. Dále se zde také stanovují dohody, na které se zákaz nevztahuje – jedná se o tzv. blokové výjimky.

➤ Článek 102 SFEU zakazuje zneužití dominantního postavení:

„S vnitřním trhem je neslučitelné, a proto zakázané, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na vnitřním trhu nebo jeho podstatné části.“

Dále je v tomto článku uvedeno, v čem může takové zneužití spočívat, přičemž se opět se jedná o výčet demonstrativního charakteru.

Soutěžní právo se plně aplikuje i v oblasti elektronických komunikací. Dle dokumentu⁸⁴ Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen „OECD“) je tomu tak ve všech členských státech této organizace. OECD uvádí, že porušení soutěžních pravidel je v oblasti telekomunikací velmi časté, zejména ve formě zneužití dominantního postavení (např. odepřením přístupu k tzv. *essential facilities*, predátorskými cenami či vázáním produktů). Komise usiluje o to, aby bývalé státní monopoly nezneužívaly svého postavení a nepoškozovaly na trh nově vstupující soutěžitele. Jak jsem již uváděla v kapitole 1.3.3, Komise na základě záměrů vyjádřených v Zelené knize z roku 1987 a v souvislosti s přijímáním telekomunikačních směrnic vydala tyto dva dokumenty upravující aplikaci pravidel hospodářské soutěže v tomto odvětví:

---

⁸⁴ Competition and Regulation Issues in Telecommunications [online], DAFFE/COMP(2002)6, s 8. Dostupné z: <http://www.oecd.org/regreform/sectors/1834399.pdf>.

- Pokyny pro používání pravidel hospodářské soutěže společenství v odvětví telekomunikací z roku 1991
  - Cílem těchto pokynů je vyjasnit používání pravidel hospodářské soutěže v odvětví telekomunikací. Je zde jasně vymezeno, že se musejí posuzovat v souvislosti se zvláštními podmínkami tohoto odvětví a při jejich používání se musí brát v potaz celková telekomunikační politika Společenství. Sektorové předpisy by podle pokynů měly být vykládány způsobem shodným s pravidly hospodářské soutěže, aby bylo zajištěno nejlepší možné provádění telekomunikační politiky Společenství.⁸⁵
- Sdělení Komise o použití pravidel hospodářské soutěže na dohody o přístupu v odvětví telekomunikací z roku 1998
  - V tomto sdělení se uvádí, že pravidla Společenství pro ochranu hospodářské soutěže nejsou dostačující k vyřešení rozmanitých problémů v odvětví telekomunikací. Účelem tohoto sdělení je vyjasnění vztahů mezi právem hospodářské soutěže a předpisy pro konkrétní odvětví, které dohromady vytvářejí souvislý soubor opatření pro zajištění liberalizovaného a soutěžně tržního prostředí. V závěru sdělení se Komise zavazuje k přijímání opatření, která zamezí zbytečnému zdvojení postupů.⁸⁶

3.3 Zákon o ochraně hospodářské soutěže

Předmět úpravy tohoto právního předpisu i jeho věcnou, osobní a teritoriální působnost nalezneme v § 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „ZOHS“). Záměrem tohoto zákona je ochrana hospodářské soutěže jakožto základního předpokladu tržního hospodářství proti jejímu vyloučení, omezení, jinému narušení nebo ohrožení. Zákon se vztahuje na všechny subjekty, které lze subsumovat pod definici soutěžitele v § 2 ZOHS. ZOHS postihuje veškeré protisoutěžní delikty, pokud se výsledek takového jednání projevuje na území České republiky. Hlavy III., IV. a V. rozebírají jednotlivé pilíře zakázaného jednání, kterými jsou:

- Dohody narušující soutěž (§ 3 - § 7) – jedná se o kartelové dohody, tedy zakázaná

⁸⁵ Pokyny pro používání pravidel hospodářské soutěže společenství v odvětví telekomunikací z roku 1991 (91/C 233/02). In: Eur-lex.

⁸⁶ Sdělení Komise o použití pravidel hospodářské soutěže na dohody o přístupu v odvětví telekomunikací z roku 1998 (98/C 265/02) In: Eur-lex.

ujednání mezi soutěžiteli, a to horizontálního nebo vertikálního charakteru.

- Zneužití dominantního postavení (§ 10 - § 11) – dominance je svázána s takovým postavením soutěžitele, který není vystaven podstatným soutěžním tlakům.
- Spojování soutěžitelů (§ 12- § 19) – deliktem v tomto případě může být pouze spojení uskutečněné bez souhlasu ÚOHS.

V dalších ustanoveních zákona se rozebírá působnost a pravomoc Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, upravuje se řízení před ním, stanovují se skutkové podstaty správních deliktů a možnosti uložení pokut.

3.4 Souběžná aplikace národního a evropského soutěžního práva

Vztah mezi nynějšími články 101, 102 SFEU a vnitrostátními předpisy o hospodářské soutěži upravuje *Nařízení Rady č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002, o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 SES*. Článek 3 tohoto nařízení stanovuje, že v případě, že národní regulační úřad nebo národní soud aplikuje na jednání soutěžitelů ve smyslu článků 101 či 102 SFEU své vnitrostátní právo, musí rovněž aplikovat předmětné články. Podmínkou jejich aplikace je podstatné ovlivnění obchodu mezi členskými státy, resp. narušení soutěže na společném trhu nebo jeho podstatné části. Záleží tedy na posouzení, zda má dané jednání komunitární dosah. Odstavec 2 tohoto článku ukládá, že rozhodnutí národních orgánů nesmí vést k zákazu dohod a jiných jednání, která nejsou zakázána komunitárními předpisy. Pravomoc aplikovat přímo články 101, 102 je v ZOHS formulována v § 1 odst. 2. Nařízením Rady č. 1/2003 došlo k decentralizaci výlučných rozhodovacích pravomocí Komise projednávat případy s komunitárním dosahem na národní soutěžní úřady a národní soudy. Lze tedy shrnout, že Komise je oprávněna aplikovat pouze komunitární právo, zatímco národní soutěžní orgány mohou aplikovat jak právo komunitární, tak i národní. Pokud je projednávána věc s komunitárním prvkem, může dojít k tzv. paralelní aplikaci soutěžního práva – v každém případě se aplikuje komunitární právo a současně je umožněno posoudit dané jednání i podle práva národního.

3.5 Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Objektem soutěžně-právní regulace je ochrana hospodářské soutěže jako ekonomického a společenského systému, přičemž posláním ÚOHS je chránit tento

system před jeho narušením.⁸⁷ Jedná se o ústřední správní orgán, který je ve své rozhodovací činnosti zcela nezávislý. ÚOHS navázal v roce 1996 na dřívější činnost Ministerstva pro hospodářskou soutěž. Působnost ÚOHS je stanovena zvláštním právním předpisem – zákonem č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění zákona č. 187/1999 Sb. V jeho čele stojí předseda, který je jmenován prezidentem republiky na základě vládního návrhu na šestileté funkční období. V současnosti je jím Ing. Petr Rafaj.⁸⁸ Úřadu přísluší vytvářet podmínky pro podporu a ochranu hospodářské soutěže, vykonávat dohled při zadávání veřejných zakázek a také má na starosti veřejné podpory. Pravomoci ÚOHS a výkon dozoru nad regulací *ex post* je upraven v ZOHS. ÚOHS je oprávněn ukládat nápravná opatření či sankce, které se mnohdy pohybují v řádech milionů korun. Zásadním záměrem ochrany hospodářské soutěže je vždy ochrana jednotlivých soutěžitelů a spotřebitelů. Mimo jeho hlavní poslání, kterým je ochrana hospodářské soutěže před jejím narušením či ohrožením, je v oblasti elektronických komunikací významná i jeho role připomínková, konzultační a vyjadřovací (ve vztahu k analýzám trhů).

3.6 Judikatura v oblasti elektronických komunikací

Jak již bylo uvedeno, k protisoutěžnímu jednání dochází v oblasti elektronických komunikací poměrně často. ÚOHS vedl celou řadu správních řízení, která se týkala převážně zneužití dominantního postavení, ale i zakázaných dohod soutěžitelů. Jejich rozbor by vydal minimálně na další samostatnou diplomovou práci, proto bych jen velice stručně ráda uvedla tato následující řízení (kritériem výběru byla zejména výše uložené pokuty):

- R 68/2002⁸⁹
  - Správní řízení vedené se společností Telefónica. V této věci se jednalo o určování koncových prodejních cen distributorům telefonních karet ze strany Českého Telecomu. ÚOHS dospěl k závěru, že došlo ke zneužití dominantního postavení a účastníkovi uložil pokutu 6,5 milionu Kč.
- R 20/2003⁹⁰

---

⁸⁷ PETR, Michal. K uplatnění soutěžního práva v oblasti telekomunikací [ASPI]. *Právní Rozhledy* 3/2006 [cit. 20.4.2015], s. 3.

⁸⁸ Historie úřadu [cit. 21. 4. 2015, online]. Dostupné: <http://www.uohs.cz/cs/o-uradu/historie-uradu.html>

⁸⁹ Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 10. listopadu 2003 č.j. R 68/2002. In: www.compet.cz.

⁹⁰ Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 6. ledna 2012 č.j. R 20/2003. In: www.compet.cz.

- V tomto případě byla společnosti Telefónica uložena pokuta ve výši 91,1 milionu Kč za zneužití dominantního postavení. Konkrétně za poskytování věrnostních rabatů a uplatňování individuálních podmínek. Český Telecom touto svou obchodní politikou znesnadnil alternativním operátorům vstup na trh.
- R 60/2004⁹¹
  - Telefónica za protisoutěžní jednání svého předchůdce, společnosti Český Telecom, musela zaplatit na konci tohoto řízení pokutu 80 milionů Kč. Opět se jednalo o zneužití dominantního postavení, a to na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití technologie ADSL. Toho se společnost dopustila tím, že neposkytla svým konkurentům v dostatečném časovém předstihu informace nutné pro posouzení změny velkoobchodní nabídky tak, aby mohli společnosti efektivně konkurovat.
- R 8/2005⁹²
  - V této věci se jednalo o porušení článku 82 Smlouvy o založení Evropského společenství. Toho se podle ÚOHS dopustila společnost Český Telecom tím, že uplatňovala cenové plány, které vytvářely bariéru pro rozvoj konkurence na trhu poskytování veřejných telefonních služeb určených domácnostem a podnikatelským subjektům prostřednictvím veřejných pevných telekomunikačních sítí. Za to byla jejímu právnímu nástupci, společnosti Telefónica, vyměřena pokuta 205 milionů Kč.

3.6.1 Margin squeeze

Velice aktuální je v posledních letech problematika zneužití dominantního postavení formou tzv. stlačování marží. Na toto téma jsem narazila již v kapitole věnující se potenciálním soutěžně-právním problémům, nicméně zde bych toto nekalé jednání podrobněji rozebrala na případech z praxe. Jedná se o cenovou strategii dominantního podniku, jejímž cílem je vytlačení konkurence z trhu.

Případ německé společnosti Deutsche Telekom

Prvním případem, kde Soudním dvůr Evropské unie (dále jen „SDEU“) judikoval uplatnění doktríny stlačování marží, byl případ německého operátora, který měl

⁹¹ Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 17. března 2006 č.j. R 60/2004. In: www.compet.cz.

⁹² Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 24. listopadu 2005 č.j. R 8/2005. In: www.compet.cz.

historicky zákonný monopol na poskytování telekomunikačních služeb v pevné síti. V souvislosti s liberalizací sektoru byla společnost Deutsche Telekom (dále jen „DT“) uložena povinnost zpřístupnit místní smyčky lokální sítě svým konkurentům (tj. alternativním operátorům), aby mohli vstoupit na trh bez budování vlastní infrastruktury. Společnost DT poskytovala přístup k místní síti jak svým konkurentům (velkoobchodní služby), tak svým zákazníkům (maloobchodní služby).⁹³ Tím byla naplněna zásadní podmínka existence vertikální integrace – tedy situace, kdy dominantní podnik na trhu vstupu dodává tento vstup svým konkurentům na podřazeném trhu, na kterém je rovněž aktivní. Nejprve se společností DT probíhalo správní řízení před Komisí, která dne 21. května 2003 rozhodla, že společnost DT porušila článek 82 SES (nynější čl. 102 SFEU), a to stlačováním marží na trhu s širokopásmovým připojením. K tomu docházelo tak, že cena zpřístupnění smyčky byla pro nové operátory vyšší, než cena, kterou DT účtoval svým konečným zákazníkům. Noví operátoři tedy neměli šanci DT konkurovat. Komise společnosti uložila pokutu ve výši 12,6 milionů EUR.⁹⁴ Společnost DT napadla toto rozhodnutí žalobou u Tribunálu (dříve Soud první instance), ten ji však zamítl rozsudkem z 10. dubna 2008.⁹⁵ Proti tomuto rozhodnutí společnost následně podala kasační opravný prostředek. Rozsudek SDEU z 14. října 2010⁹⁶ však rozhodnutí Komise i Tribunálu potvrdil. Dle rozsudku se dopustila společnost DT stlačování marží, a to navíc v rozporu se zvláštní odpovědností dominantních podniků neohrožit soutěž na společném trhu.

V nedávné době (15. října 2014) Komise pokutovala za neposkytnutí přístupu k účastnickému vedení a uplatňování politiky stlačování marží slovenského operátora Slovak Telekom, a to sankcí ve výši 38,8 milionů EUR, za kterou je odpovědná společně a nerozdílně i její mateřská společnost Deutsche Telekom. Navíc tento německý operátor dostal doplňující pokutu ve výši 31 milionů EUR za tuto nekalou praxi, které se dopustil opakovaně (i když tentokrát skrze svou dceřinou společnost) a byl za ni sankcionován již v roce 2003.⁹⁷

---

⁹³ ŠAMÁNEK Jan, BROUČEK, Milan. Aplikace doktríny stlačování marží Soudním dvorem EU: případ Deutsche Telekom [cit. 19. 4. 2015, online]. *Antitrust* 2/2011, s. 52. Dostupné z:

http://is.muni.cz/el/1456/podzim2012/MPE_SOEK/um/36351232/Antitrust_Deutsche_Telekom_povinne_.pdf

⁹⁴ Čl. 3 rozhodnutí Komise z 21. května 2003, COMP/C-1/37.451, 37.578, 37.579 - Deutsche Telekom AG.

⁹⁵ Rozsudek Soudu první instance z 10. dubna 2008, Case T-271/03.

⁹⁶ Rozsudek SDEU ve věci Deutsche Telekom v. Komise z 14. října 2010, Case C-280/08 P.

⁹⁷ Tisková zpráva Evropské komise z 15. října 2014 [online, cit. 20. 4. 2015]. Dostupné z:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1140_en.htm

Případ španělské společnosti Telefónica

V minulém roce bylo vydáno další zásadní rozhodnutí SDEU, které potvrdilo rozsudek Komise ve věci tzv. stlačování marží.⁹⁸ Komise v řízení proti španělské Telefónice v roce 2007 došla k závěru, že společnost po dobu pěti let stlačovala marže na španělském trhu širokopásmového připojení, čímž se dopustila zneužití dominantního postavení.⁹⁹ Za tuto nekalou cenovou praktiku ji byla udělena peněžité sankce ve výši 151 milionů EUR. Podstatně vyšší pokuta oproti té v případě Deutsche Telekom byla udělena španělskému operátorovi z toho důvodu, že španělský relevantní trh je větší a také proto, že Telefónica byla již v minulosti sankcionována za nedovolenou cenovou praktiku, aniž by to pro ni zjevně mělo odrazující účinek.¹⁰⁰

Řízení vedená proti společnosti Telefónica v České republice

V současné době jsou u Městského soudu v Praze vedena dvě civilněprávní řízení proti společnosti Telefónica, a to právě z důvodu domnělého stlačování marží. První žalobu na náhradu škody (vyčíslená na více než 4 miliardy) podala v roce 2011 společnost Volný, a.s. Žalobce v dané věci tvrdí, že po dobu šesti let docházelo k tomuto porušování hospodářské soutěže na trhu poskytování služeb internetového připojení přes ADSL. Telefónica svou nezákonnou cenovou politikou údajně zabránila společnosti Volný, a.s. a ostatním svým konkurentům nabízet zákazníkům cenově zajímavé připojení k internetu prostřednictvím ADSL.¹⁰¹ Řízení je vedeno pod spisovou značkou 41 Cm 13/2011. Obdobnou žalobu podala v roce 2012 proti společnosti Telefónica i společnost České Radiokomunikace a.s.¹⁰² Řízení je vedeno pod spisovou značkou 15 Cm 56/2012.

Nejnovějším žalobcem nástupce bývalého státního monopolu (od 21. června 2014 společnost O2 Czech Republic a.s., dříve Telefónica Czech Republic, a.s.) je společnost Vodafone Czech Republic a.s. Vyplyývá tak z její tiskové zprávy ze dne 17. března

---

⁹⁸ Rozsudek SDEU ve věci Telefónica SA and Telefónica de España SAU v. Komise z 10. července 2014, C-295/12 P.

⁹⁹ Rozhodnutí Evropské komise ve věci Wanadoo España v. Telefónica z 4. července 2007, COMP/38.784.

¹⁰⁰ Tisková zpráva Evropské komise z 4. července 2007 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-07-274_en.htm?locale=en.

¹⁰¹ Vyjádření Martina Dvořáka (obchodní a marketingový ředitel společnosti Volný, a.s.) v článku *Volný zažaloval Telefónicu O2 o čtyři miliardy. Prý moc stlačovala marže* z 30. března 2011 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-51409330-volny-zazaloval-telefonicu-o2-o-ctyri-miliardy-pry-moc-stlacovala-marze>.

¹⁰² Článek *Radiokomunikace chtějí po Telefónice tři miliardy. Žalují ji, že zneužila tržní sílu* z 17. 9. 2012 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-57520520-radiokomunikace-chteji-po-telefonice-tri-miliardy-zaluji-ji-ze-zneužila-trzni-silu>.

2015.¹⁰³ Škoda vyčíslená na 385 milionů Kč měla vzniknout v letech 2011-2014 tím, že praktiky společnosti Telefónica znemožnily společnosti Vodafone nabízet jednotlivcům i firemním zákazníkům pevné připojení k vysokorychlostnímu internetu za ceny, jež by mohly společnosti Telefónica konkurovat.

Za případné zneužívání dominantního postavení na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet prostřednictvím technologií ADSL vyšetřuje společnost Telefónica i ÚOHS. Toto správní řízení vede již od roku 2011 pod spisovou značkou S109/2011/DP.

Bude rozhodně velice zajímavé sledovat, k jakému výsledku řízení se soutěžní úřad i Městský soud v Praze doberou a jaký to bude mít vliv na budoucí vývoj českého trhu elektronických komunikací.

---

¹⁰³ Tisková zpráva společnosti Vodafone ze dne 17. března 2015 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: <http://www.vodafone.cz/o-vodafone/o-spolecnosti/pro-media/tiskove-zpravy/detail/vodafone-czech-republic-zaluje-o2-czech-republic-o/>.

4 Vztah mezi *ex ante* a *ex post* regulací

Jak jsem již vícekrát v předchozích částech práce zmiňovala, trh elektronických komunikací je třeba regulovat jak předběžně, tak následně. Jaké jsou ale zásadní rozdíly mezi mechanismy regulace *ex ante* a *ex post* a jaký je mezi nimi vztah, se pokusím zodpovědět právě v této kapitole.

4.1 Rozdíly a vzájemný vztah mezi regulací *ex ante* a *ex post*

Určujícím rozdílem mezi těmito dvěma formami regulace je fakt, že nápravná opatření se v případě regulace *ex post* ukládají za nekalé soutěžní jednání, zatímco *ex ante* regulátoři ukládají povinnosti SMP podnikům na základě jejich tržní síly. Rozdíl je pochopitelně i v pravomocech regulačních orgánů, a to co do druhů nápravných opatření. Cílem ochrany obecného soutěžního práva je zachovat hospodářskou soutěž jako takovou a postihnout protisoutěžní chování soutěžitelů. Chování dominantního soutěžitele je tedy ponecháno na jeho vůli do doby, než se případně dopustí porušení soutěžních pravidel. Zatímco záměrem sektorové regulace je rozvinout hospodářskou soutěž a umožnit alternativním operátorům vstup na trh. Nápravná opatření jsou volena podle toho, jak velkou tržní sílu daný podnik má a jak moc velkého zásahu je potřeba k nastartování řádného konkurenčního prostředí.

Za předpokladu dosažení plně konkurenčního prostředí je teoreticky možné, aby sektorová regulace zcela vymizela a stačila by pouze regulace *ex post*. Tento trend deregulace je výslovně stanoven například v regulačním rámci z roku 2002 a v poslední době je velmi patrný. Důsledkem tohoto trendu se nicméně čím dál tím více smazávají rozdíly mezi oběma mechanismy regulace, což v praxi znamená pro soutěžitele určité nejasnosti z hlediska toho, jaké dopady může jejich chování mít. Tato skutečnost může mít dle mého názoru neblahý vliv na strategické rozhodování subjektů podnikajících na trhu s elektronickými komunikacemi. Co se týče analýz trhů, oba regulační orgány postupují v zásadě stejným způsobem. Vždy je nejdříve třeba definovat relevantní trh, následně určit, zda má některý soutěžitel dominantní postavení/významnou tržní sílu a uložit takovému podniku určité povinnosti či nápravná opatření. I přes jistou prohlubující se neurčitost mezní hranice zde nadále nepochybně určité rozdíly stále existují a je potřeba je definovat, aby nadále obě formy regulace efektivně plnily svou funkci.

Hospodářská soutěž není prozatím natolik rozvinutá, aby bylo možné zcela eliminovat sektorovou regulaci. K tomuto závěru lze dojít z několika důvodů. Obecné soutěžní právo není schopné zajistit potřebné podmínky pro vstup nových operátorů na trh, tedy např. uložit povinnost poskytnout přístup. Dále také nemůže poskytnout nově přistupujícím soutěžitelům takovou míru ochrany, kterou poskytuje předběžná sektorová regulace. Jedná se například o zásadu nediskriminace uplatňující se ve prospěch nových hráčů na trhu, neboť v tomto odvětví by bez pomoci sektorové regulace neměli šanci uspět. V neposlední řadě také sankce soutěžního práva nemohou nahradit sektorovou regulaci cen. I když je sektorová regulace stále zapotřebí, nemělo by k ní docházet ve větší míře, než je nutné. Regulační rámec proto stanovuje tři podmínky, bez kterých není možné sektorovou regulaci uplatnit:

- První podmínkou je test tří kritérií, který byl popsán výše.
- Druhou podmínkou je zásada, že nápravná opatření sektorové regulace mohou být ukládána pouze podniku s významnou tržní silou. I když je definice SMP ekvivalentní k pojmu dominance podle čl. 102 SFEU, z rozhodovací praxe vyplývá, že národní regulační orgány nevykládají SMP zcela shodně s dominancí. SMP je zpravidla prokázána při vyšším tržním podílu (okolo 60%) v porovnání s dominancí, u které stačí 50% tržní podíl.¹⁰⁴ Tato vyšší hranice pro určení SMP vytváří zároveň podmínky pro postupný přechod z dualistické regulace pouze k soutěžně-právní regulaci.
- Třetí a poslední podmínkou je uplatňování sektorové regulace na základě vymezení relevantních trhů, které jsou z geografického hlediska pojímány regionálně. Oproti tomu soutěžní právo zpravidla geograficky definuje trhy, jako trhy národní. Přístup sektorové regulace je tedy nakloněn postupné deregulaci určitých regionálních trhů, kde již nadále není tato forma regulace zapotřebí. Sektorový regulátor musí mít dle odst. 13 preambule *Přístupové směrnice 2002/19/ES* možnost zmírnit regulační povinnost na těch trzích, kde soutěž přináší žádoucí výsledky.

Vztah mezi regulací *ex post* a *ex ante* je potřeba vnímat jakožto vztah doplňující. Sektorová regulace má za cíl rozvinout řádnou hospodářskou soutěž a snaží se předejít či alespoň minimalizovat některá nekalosoutěžní jednání. V případě, že se ale takového

---

¹⁰⁴ HOU 2012 op. cit., s. 357.

jednání soutěžitel dopustí, nastupuje náprava pomocí obecného soutěžního práva. Obě formy regulace mají tedy svou nezastupitelnou roli na poli elektronických komunikací a jedna bez druhé by nebyla schopna zajistit řádnou a efektivní hospodářskou soutěž. Navíc sektorová regulace mnohdy usnadňuje práci soutěžně-právním orgánům, které mohou vycházet z určitých zjištění sektorového regulátora. Tato zjištění mohou být nápomocná při analýzách trhu či určení tržní síly, jednoduše řečeno při zjišťování, zda došlo k porušení soutěžních pravidel.

Vzájemný vztah je výstižně vyjádřen v odstavci 31 Oznámení Komise o analýze relevantních trhů a určení soutěžitele s významnou tržní silou podle regulačního rámce Společenství pro oblast sítí a služeb elektronických komunikací (*pozn. oficiální překlad neexistuje, pro autentičnost ponechávám v anglickém jazyce*):

„In practice, it cannot be excluded that parallel procedures under ex-ante regulation and competition law may arise with respect to different kinds of problems in relevant markets. Competition authorities may therefore carry out their own market analysis and impose appropriate competition law remedies alongside any sector specific measures applied by NRAs. However, it must be noted that such simultaneous application of remedies by different regulators would address different problems in such markets. Ex-ante obligations imposed by NRAs on undertakings with SMP aim to fulfil the specific objectives set out in the relevant directives, whereas competition law remedies aim to sanction agreements or abusive behaviour which restrict or distort competition in the relevant market.“¹⁰⁵

V praxi tedy nelze vyloučit, že by byla, s ohledem na různé druhy problémů na daném relevantním trhu, vedena souběžná řízení podle *ex ante* regulace a podle soutěžního práva. Závěrem tedy můžeme učinit shrnutí, že soutěžní právo může být nepochybně aplikováno i v oblastech podléhajících specifické regulaci, včetně sektoru elektronických komunikací.¹⁰⁶ Navíc k aplikaci soutěžních pravidel může docházet i paralelně s ukládáním nápravných opatření v rámci regulace sektorové.

---

¹⁰⁵ Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services, 2002/C 165/03. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2002.165.01.0006.01.ENG.

¹⁰⁶ PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2010, xvii, 607 s. ISBN 978-80-7400-307-3, s. 69.

4.2 Vztah v českém právním prostředí

Dualismus regulace elektronických komunikací se uplatňuje samozřejmě i v českém právním prostředí. Ustanovení § 1 odst. 3 ZEK zakotvuje vztah sektorové regulace k předpisům na ochranu hospodářské soutěže. Stanovuje, že zákonem nejsou dotčeny předpisy na ochranu hospodářské soutěže. V § 4 ZEK je pak výslovně uveden záměr zákona, kterým je uvádění regulace elektronických komunikací do souladu s obecným soutěžním právem.

4.2.1 Legislativní intermezzo v dvojí souběžné regulaci

Od liberalizace trhu elektronických komunikací se v českém právním prostředí paralelně aplikuje sektorová i soutěžně-právní regulace. Jedinou výjimkou bylo krátké intermezzo, kdy byla vyloučena působnost ZOHS pro oblast elektronických komunikací. Stalo se tak v roce 2005, kdy byl přijat nyní platný ZEK, jímž došlo zároveň k novelizaci ZOHS. Tato novelizace změnila ZOHS v infrastrukturních odvětvích v tom smyslu, že se nově tento zákon neměl aplikovat na podnikatele na úseku elektronických komunikací. Konkrétně šlo o vložení těchto dvou ustanovení do ZOHS:

- ustanovení § 1 odst. 9, na základě kterého bylo z působnosti zákona vyňato *„jednání soutěžitelů, které je porušením povinnosti stanovené zákonem o elektronických komunikacích nebo rozhodnutím vydaným na jeho základě“*;
- ustanovení § 11 odst. 2, které vyjímalo z působnosti zákona *„jednání soutěžitelů, které je vykonáváním komunikační činnosti podle zákona o elektronických komunikacích“*, a to v souvislosti se zákazem zneužití dominantního postavení formou odmítnutí poskytnout jiným soutěžitelům za přiměřenou úhradu přístup k vlastním přenosovým sítím nebo obdobným rozvodným a jiným infrastrukturním zařízením (§ 11 odst. 1. písm. f).

Tato zásadní změna byla do zákona včleněna na návrh Hospodářského výboru, který tak učinil na popud asociací sdružujících podnikatele v oblasti elektronických komunikací. Ty měly totiž obavy ze značné právní nejistoty vyplývající ze souběžného působení dvou regulátorů a případně také z rozdílného posouzení určitého jednání ze strany ČTÚ na straně jedné a ÚOHS na straně druhé.¹⁰⁷

---

¹⁰⁷ KOUKAL 2010 op. cit., s. 5

Přijetím této národní úpravy nicméně došlo k rozporu s evropským soutěžním právem, neboť tím vznikla nemožnost aplikace čl. 101 a 102 SFEU (v té době čl. 85 a 86 SES) na případy, kdy protisoutěžní jednání zároveň porušilo některou povinnost stanovenou v ZEK nebo vyplývající z rozhodnutí přijatého Českým telekomunikačním úřadem na základě ZEK. Nastolená situace nebyla konformní ani s evropským předpisovým rámcem elektronických komunikací, podle kterého se má postupně směřovat k deregulaci a k efektivnímu trhu elektronických komunikací, kde budou stačit pouze obecná soutěžní pravidla. Nakonec bylo toto legislativní intermezzo, které započalo 1. května 2005, ukončeno novelou č. 71/2007 Sb., která vrátila jednání soutěžitelů v oblasti elektronických komunikací zpět do pravomoci ÚOHS. Stalo se tak v reakci na formální výzvu Komise v rámci zahájeného řízení o nesplnění povinnosti vedeného proti České republice.

Uvedené vyloučení působnosti ZOHS na oblast elektronických komunikací bylo dle mého názoru jasnou chybou českého zákonodárce. Z podstaty věci vyplývá, že ČTÚ je oprávněn posuzovat pouze, zda došlo k porušení jím uložené povinnosti, zatímco ÚOHS hodnotí, zda došlo k narušení pravidel hospodářské soutěže a zda vznikla jiným soutěžitelům či spotřebitelům újma. Role ÚOHS je tedy i v sektorově regulovaném odvětví elektronických komunikací nezastupitelná. Lze také dodat, že není jednoznačně nezbytné, aby ČTÚ v případě, že bude sjednána náprava ze strany ÚOHS, zasahoval.¹⁰⁸ Pokud hodlá ČTÚ podnik se SMP sankcionovat, § 111 odst. 1 ZEK mu ukládá povinnost umožnit ÚOHS k tomuto zamýšlenému postupu zaujmout stanovisko. Domnívám se tedy, že se úřady mohou, pokud to uznají za vhodné, v rámci spolupráce dohodnout na postihu pouze v rámci jedné formy regulace.

4.2.2 Vztah mezi Českým telekomunikačním úřadem a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže

Dle Evropského předpisového rámce má vývoj v oblasti regulace elektronických komunikací postupně směřovat k sektorově deregulovanému prostředí. *Ex ante* regulace má být zachována jen do té doby, dokud jí bude zapotřebí k řešení zvláštních otázek. Za současné situace není tedy důvod pochybovat o tom, že by působnost ZEK nějakým způsobem omezovala pravomoci ÚOHS. Ten postihuje jednání, která jsou porušením

---

¹⁰⁸ PETR 2006 op. cit., str. 4

pravidel hospodářské soutěže dle skutkových podstat stanovených v ZOHS nebo jednání, na které lze přímo aplikovat ustanovení SFEU – zejména články 101 a 102. Je tomu tak samozřejmě i v případech, kdy se jedná o trh elektronických komunikací.

Vzájemný vztah sektorové a obecné regulace bezpochyby vyžaduje spolupráci příslušných regulátorů. Proto má mimořádný význam úprava jejich spolupráce v § 111 ZEK. Úřady si vzájemně poskytují podněty, informace a jiné formy součinnosti potřebné k plnění jejich úkolů. ČTÚ má zpravidla větší množství relevantních informací, neboť se na oblast elektronických komunikací soustavně zaměřuje. Oproti tomu ÚOHS se danou problematikou začne zabírat až v okamžiku, kdy podá jiný soutěžitel podnět k přezkoumání a posouzení jednání jiného soutěžitele, nebo v okamžiku, kdy *ex post* regulátor začne jednat z vlastního podnětu. ČTÚ proto na žádost ÚOHS sděluje své stanovisko, zda jednání soutěžitele považuje za porušení povinnosti stanovené ZEK nebo rozhodnutím vydaným na základě ZEK. Naopak při přijímání nápravných opatření v rámci sektorové regulace musí ČTÚ umožnit ÚOHS zaujmout k dané věci stanovisko a zvážit ho v konečném rozhodnutí. Při vzájemné spolupráci usilují úřady o dosažení shody ve svých názorech.

Rámcem spolupráce obou úřadů vymezuje také *Memorandum o spolupráci mezi Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a Českým telekomunikačním úřadem*, které bylo podepsáno v Brně 24. ledna 2001. V tomto memorandu bývalí předsedové zavazují úřady mj. k aktivní spolupráci při řešení konkrétních případů, k předávání informací o podáních soutěžitelů za účelem předcházení kompetenčních sporů a ke společným konzultacím v případech, kdy určitá záležitost spadá do kompetence obou úřadů.¹⁰⁹ K tomu má docházet za vzájemného respektu kompetencí obou úřadů a řádnou spoluprací se má dosáhnout vytvoření srozumitelného a stabilního regulačního rámce v odvětví telekomunikací.

Ze znění memoranda se dá usuzovat, že již v roce 2001 se předpokládalo, že mohou nastat jisté komunikační a kompetenční konflikty. To se následně potvrdilo v praxi, když se jako důsledek dvojí regulace objevily určité nejasnosti v otázkách působnosti těchto úřadů. Regulační činnosti obou úřadů se totiž do značné míry prolínají a navzájem se ovlivňují, tudíž bylo v některých případech poměrně obtížné vymezit rozdělení úkolů, které má jeden nebo druhý úřad řešit. K jednomu takovému

---

¹⁰⁹ Článek 2 Memoranda o spolupráci mezi Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a Českým telekomunikačním úřadem ze dne 24. ledna 2001 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: www.ctu.cz

kompetenčnímu konfliktu došlo v roce 2003 ve věci tzv. propojovacích smluv mobilních operátorů. V řízeních ještě nebylo vydáno konečné rozhodnutí, nicméně Nejvyšší správní soud již v roce 2007 zaujal následující postoj k vymezení kompetencí mezi ČTÚ a ÚOHS: „Regulační předpisy sledují primárně jiný cíl a nemohou být ztotožňovány se soutěžními předpisy. Sektorový regulátor upravuje svým rozhodnutím zejména vztahy do budoucna, zatímco ÚOHS posuzuje dopady konkrétního jednání jednotlivých soutěžitelů.“¹¹⁰ Závěr NSS lze považovat dle odborné literatury za zcela správný.¹¹¹ Koncept paralelních kompetencí regulátorů je v EU obvyklý, nikoli však jediný (výjimkou je například Velká Británie, kde působí jediný regulátor zajišťující obě formy regulace – *Ofcom*).

Autoři komentáře k § 111 ZEK uvádějí, že spatřují mezi ustanoveními § 1 odst. 3 a § 4 ZEK určitý rozpor:

„Má-li současně platit, že nejsou dotčeny předpisy na ochranu hospodářské soutěže, přitom však je regulace prováděna za účelem nahradit chybějící účinky hospodářské soutěže, jde v praxi v obecné rovině o rozpor mezi regulací ex ante a regulací ex post. Reguluje-li přitom sektorový regulátor (v tomto případě ČTÚ) prostřednictvím regulace ex ante, tedy snaží se konkrétními opatřeními nahradit chybějící účinky hospodářské soutěže, není patrně v praxi možné, aby soutěžní úřad (ÚOHS) tytéž chybějící účinky hospodářské soutěže posuzoval v rámci regulace ex post a tyto nedostatky v rámci své působnosti také trestal, byť formálně to právní rámec činnosti obou úřadů umožňuje.“¹¹²

Takovýto výklad však podle mého názoru není správný. Dle mého úsudku se regulace *ex ante* a *ex post* vzájemně doplňují a s ohledem na výše zmíněný názor vyjádřený v rozhodnutí NSS a na odstavec 31 Oznámení Komise mohou být vedena paralelní řízení sektorového regulátora a soutěžního orgánu ve vztahu k těmto jednáním. Vzájemně se nevylučují, a to z toho důvodu, že sledují odlišný cíl, který je vždy potřeba pečlivě zkoumat. Tento můj náhled na tuto problematiku podporuje i názor uvedený v komentáři k §1 ÚOHS, kde se uvádí: „dnes se většinově zastává přístup, podle něhož, spadá-li soutěžitel se svojí činností pod sektorovou regulaci, nebrání to soutěžní

¹¹⁰ Rozsudek NSS sp. zn. 5 As 22/2006 ze dne 19.6.2007 [cit.20. 4. 2015, ASPI].

¹¹¹ PETR 2010 op. cit., s. 72.

¹¹² VANÍČEK 2014 op. cit., s. 422.

*autoritě, aby se takového soutěžitele paralelně aplikovala i soutěžní pravidla.*¹¹³
Zároveň se však dodává, že tímto postupem nesmí být porušen princip *ne bis in idem*.

---

¹¹³ RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xii, 666 s. ISBN 978-80-7478-470-5., s. 15.

5 Současná situace na českém trhu elektronických komunikací

5.1 Vymezení relevantních trhů a jejich analýza

5.1.1 Vymezení trhů podle OOP/1/02.2008-2, ve znění OOP/1/04/2012-4 a jejich analýza

Maloobchodní úroveň

1. Přístup k veřejné telefonní síti v pevném místě

- závěr analýzy provedené ČTÚ z roku 2014 – trh není efektivně konkurenční
- podnikem s výraznou tržní silou je společnost Telefónica Czech Republic, a.s. (dále jen „Telefónica“, v současné době O2 Czech Republic a.s.)¹¹⁴
- uložená nápravná opatření: povinnost umožnit volbu a předvolbu operátora podle §70 ZEK, povinnost oddělené evidence nákladů a výnosů podle §86 ZEK¹¹⁵

Velkoobchodní úroveň

2. Původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě

- závěr analýzy provedené ČTÚ z roku 2013 – trh není efektivně konkurenční
- podnikem s výraznou tržní silou je společnost Telefónica¹¹⁶
- uložená nápravná opatření: povinnost umožnit přístup ke specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle §84 ZEK, povinnost průhlednosti podle §82 ZEK, povinnost nediskriminace při poskytování propojení podle §81 ZEK, povinnost oddělené evidence nákladů a výnosů podle §86¹¹⁷
- dále stanovena také cenová regulace formou stanovení maximální ceny za určité služby¹¹⁸

3. Ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných telefonních sítích poskytovaných v pevném místě

- závěr analýzy provedené ČTÚ z roku 2013 – trh není efektivně konkurenční

---

¹¹⁴ Rozhodnutí ČTÚ č. SMP/1/10.2014-102 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: https://www.ctu.cz/cs/download/art/smp/rozhodnuti/rozhodnuti_smp_01-10_2014-102_o2.pdf.

¹¹⁵ Rozhodnutí ČTÚ REM/1/11.2014-104 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: https://www.ctu.cz/cs/download/art/rem/rozhodnuti/rozhodnuti_rem_01-11_2014-104_o2.pdf.

¹¹⁶ Rozhodnutí ČTÚ č. SMP/2/12.2013-4 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: https://www.ctu.cz/cs/download/art/smp/rozhodnuti/rozhodnuti_smp_02-12_2013-04_telefonica.pdf

¹¹⁷ Rozhodnutí ČTÚ REM/2/03.2014-32 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: https://www.ctu.cz/cs/download/art/rem/rozhodnuti/rozhodnuti_rem_02-03_2014-32_telefonica.pdf

¹¹⁸ Rozhodnutí ČTÚ o ceně č. CEN/2/03.2014-33 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: https://www.ctu.cz/cs/download/art/cen/rozhodnuti/rozhodnuti_cen_02-03_2014-33_telefonica.pdf

- jako podniky s významnou tržní silou na tomto trhu byly identifikovány společnosti Air Telecom a.s., ČD-Telematika, a.s., České Radiokomunikace, a.s., Telefónica Czech Republic, a.s., T-Mobile Czech Republic, a.s., UPC Česká republika, a.s., Vodafone Czech Republic, a.s. a několik dalších¹¹⁹
- vzhledem k tomu, že hlasové volání může ukončit pouze ten poskytovatel, v jehož síti se volané telefonní číslo nachází, má každý poskytovatel služeb na relevantním trhu ukončení volání v jednotlivých veřejných telefonních sítích poskytovaných v pevném místě tržní podíl 100 % v jednotlivé (vlastní) veřejné telefonní síti

4. Velkoobchodní (fyzický) přístup k infrastruktuře sítě (včetně sdíleného nebo plného zpřístupnění účastnického vedení („unbundled access“)) v pevném místě

- závěr analýzy provedené ČTÚ z roku 2014 – trh není efektivně konkurenční
- podnikem s výraznou tržní silou je společnost Telefónica¹²⁰
- v době odevzdání této práce ještě nebylo vydáno rozhodnutí, ale pouze návrh povinností, které ČTÚ hodlá uložit za účelem nápravy

5. Velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací

- závěr analýzy provedené ČTÚ z roku 2014 – trh není efektivně konkurenční
- podnikem s výraznou tržní silou je společnost Telefónica¹²¹
- v době odevzdání této práce ještě nebylo vydáno rozhodnutí, ale pouze návrh povinností, které ČTÚ hodlá uložit za účelem nápravy

6. Velkoobchodní koncové segmenty pronajatých vedení bez ohledu na technologii použitou k zajištění pronajaté nebo vyhrazené kapacity

- tento trh se dělí na dva segmenty dle rychlosti okruhů:
  - segment A - závěr z roku 2014 – trh není efektivně konkurenční, v době odevzdání práce existuje pouze návrh na stanovení podniku s významnou tržní silou, kterým má být společnost Telefónica¹²²
  - segment B - závěr z roku 2014 – trh je efektivně konkurenční

7. Ukončení hlasového volání v jednotlivých mobilních sítích

¹¹⁹ Rozhodnutí ČTÚ o stanovení podniků s významnou tržní silou [cit. 20.4.2015, online]. Dostupné z: [https://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/3-kolo-analyz-relevantnich-trhu/trh-c-3-ukonceni-volani-\(terminace\)-v-jednotlivych-verejnych-telefonnich-sitich-poskytovanych-v-pevnem-miste.html](https://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/3-kolo-analyz-relevantnich-trhu/trh-c-3-ukonceni-volani-(terminace)-v-jednotlivych-verejnych-telefonnich-sitich-poskytovanych-v-pevnem-miste.html)

¹²⁰ Rozhodnutí ČTÚ č. SMP/4/03.2015-1 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: https://www.ctu.cz/cs/download/art/smp/rozhodnuti/rozhodnuti_smp_04-03_2015-01_o2.pdf

¹²¹ Rozhodnutí ČTÚ č. SMP/5/03.2015-2 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: https://www.ctu.cz/cs/download/art/smp/rozhodnuti/rozhodnuti_smp_05-03_2015-02_o2.pdf

¹²² Analýza trhu provedená ČTÚ trhu č. A/6/12.2014-11 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: https://www.ctu.cz/cs/download/art/oop/rozhodnuti/oop_art-06-12_2014-11.pdf

- závěr analýzy provedené ČTÚ z roku 2013 – trh není efektivně konkurenční
- jako podniky s významnou tržní silou na tomto trhu byly identifikovány společnosti Air Telecom a.s., Telefónica, T-Mobile Czech Republic, a.s., Vodafone Czech Republic, a.s.¹²³
- z povahy tohoto relevantního trhu vyplývá, že každý poskytovatel služeb ukončení volání má 100% tržní podíl ve vlastní veřejné mobilní telefonní síti
- různé povinnosti a cenové regulace jsou uloženy všem těmto společnostem¹²⁴

8. Přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích

- Rada ČTÚ dne 4. dubna 2012 rozhodla pro účely regulace o stanovení nového velkoobchodního trhu. Vymezením tohoto trhu rozšířil ČTÚ soubor trhů, které stanovila ve svém doporučení Evropská komise. Jedná se o trh č. 8 – trh přístupu a původu volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích, který byl definován opatřením obecné povahy č. OOP/1/04.2012-4.¹²⁵ V současné době probíhá jeho analýza a v budoucnu by měl být stejně jako stávajících 7 relevantních trhů regulován. Cílem regulace má být umožnění reálného vstupu virtuálních mobilních operátorů na trh, čímž se vytvoří podmínky pro zlepšení situace na mobilním trhu. Na základě výsledků průběžného sledování vývoje na maloobchodním trhu hlasových volání ve veřejných mobilních telefonních sítích, dospěl ČTÚ k závěru, že právě na tomto trhu postupně dochází (zejména od r. 2009) ke stagnaci vývoje hospodářské soutěže, a proto přistoupil k vymezení nového velkoobchodního relevantního trhu.

5.1.2 Vymezení relevantních trhů podle nového OOP/1/04.2015-2

Nové opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2015-2¹²⁶ (dále jen „OOP“) ruší předchozí OOP/1/02.2008-2. Jak je z nového vymezení patrné, počet trhů regulovaných *ex ante* se postupně snižuje. Tento trend je v souladu se záměrem předpisového rámce

¹²³ Rozhodnutí ČTÚ o stanovení podniků s významnou tržní silou [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: [https://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/3-kolo-analyz-relevantnich-trhu/trh-c-7-ukonceni-hlasoveho-volani-\(terminace\)-v-jednotlivych-verejnych-mobilnich-telefonnich-sitich.html](https://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/3-kolo-analyz-relevantnich-trhu/trh-c-7-ukonceni-hlasoveho-volani-(terminace)-v-jednotlivych-verejnych-mobilnich-telefonnich-sitich.html)

¹²⁴ Bližší informace dostupné zde: [https://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/3-kolo-analyz-relevantnich-trhu/trh-c-7-ukonceni-hlasoveho-volani-\(terminace\)-v-jednotlivych-verejnych-mobilnich-telefonnich-sitich.html](https://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/3-kolo-analyz-relevantnich-trhu/trh-c-7-ukonceni-hlasoveho-volani-(terminace)-v-jednotlivych-verejnych-mobilnich-telefonnich-sitich.html).

¹²⁵ Opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2012-4, kterým se mění opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: https://www.ctu.cz/cs/download/oop/rok_2012/oop_01-04_2012-04.pdf.

¹²⁶ Opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2015-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/pusobnost-ctu/analyzy-relevantnich-trhu/oop-1-04-2015-2.html>.

postupně regulaci *ex ante* omezovat a nahradit pouze regulací soutěžně-právní. Nově již není identifikován, jak bývalý trh č. 1 (přístup k veřejné telefonní síti v pevném místě), tak bývalý trh č. 2 (původ volání ve veřejné telefonní síti v pevném místě). Dle přechodných ustanovení obsažených v článku 7 odst. 1 OOP se nicméně i tyto trhy dále považují za relevantní. A to až do doby provedení analýzy, která prokáže, že daný trh je efektivně konkurenční nebo že nesplnil tzv. test tří kritérií. Nové OOP dále nezmiňuje trh č. 8 (přístup a původ volání ve veřejných mobilních telefonních sítích), z čl. 7 odst. 2 lze však usuzovat, že jeho probíhající analýza bude dále pokračovat.

K novému vymezení relevantních trhů ze strany ČTÚ došlo na základě doporučení Komise 2014/710/EU ze dne 9. října 2014 o relevantních trzích. Liberalizace dvou trhů pevných telekomunikačních služeb je zapříčiněna tím, že zákazníci začali využívat ke komunikaci alternativní řešení a od užívání pevných linek postupně ustupují. Ti, co ji však stále používají, mají možnost výběru pevného přístupu přes několik platforem od různých operátorů. Konkurence na těchto trzích se tedy již dostatečně zvýšila. To vyplývá i z tiskové zprávy Komise vydané 9. října 2014 u příležitosti účinnosti nového doporučení. Neelie Kroesová, dnes již bývalá místopředsedkyně Komise, k tomu uvedla následující:

„Jsem velmi ráda, že mohu oznámit omezení byrokracie v oblasti telekomunikací. Je to výsledek silnější hospodářské soutěže na telekomunikačních trzích, díky čemuž jsme zase o krok blíže k opravdu propojenému kontinentu.“¹²⁷

Takto nově vymezené trhy by dle této tiskové zprávy měly podléhat regulaci až od roku 2020. Jedná se o:

Trh č. 1 – velkoobchodní služby ukončení volání v jednotlivých veřejných telefonních sítích poskytovaných v pevném místě (bývalý trh č. 3)

Trh č. 2 – velkoobchodní služby ukončení hlasového volání v jednotlivých mobilních sítích (bývalý trh č. 7)

Trh č. 3a – velkoobchodní služby s místním přístupem poskytovaným v pevném místě (bývalý trh č. 4)

Trh č. 3b – velkoobchodní služby s centrálním přístupem poskytovaným v pevném místě pro výroby pro širokou spotřebu (bývalý trh č. 5)

---

¹²⁷ Tiskové zpráva Evropské komise (Komise sníží počet regulovaných trhů s telekomunikacemi) z 9. října 2014 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/14_1112_cs.htm.

Trh č. 4 – velkoobchodní služby s vysoce kvalitním přístupem poskytovaným v pevném místě (bývalý trh č. 6)

5.2 Zhodnocení trhu elektronických komunikací

Na mobilním trhu dochází v posledních letech k meziročním nárůstům celkového počtu vykázaných aktivních SIM karet a k poklesu objemu provozu hlasových služeb realizovaných v pevných sítích. Jedná se o pokračující trend zvyšování rozdílu mezi využíváním hlasových služeb mobilních a pevných sítí. Nejrozšířenější informační technologií v ČR je mobilní telefon, který v roce 2010 vlastnilo 96 % domácností oproti 30 % před deseti lety.¹²⁸ Charakteristikou současného trhu elektronických komunikací je dále také prohlubování konvergenčních trendů. To se na trhu projevuje zejména nabídkou různých forem balíčků.¹²⁹

Dle závěrů ČTÚ z roku 2012 by se situace na českém trhu mobilních telefonních sítí dala přirovnat k oligopolu, na kterém působí tři hlavní operátoři, kteří disponují společnou významnou tržní silou. Z tohoto důvodu bylo rozhodnuto o vymezení relevantního trhu č. 8. Vzhledem k hrozící regulaci čeští operátoři v roce 2013 poprvé umožnili velkoobchodní prodej svých služeb a vpustili tak na trh virtuální operátory. Virtuálního operátora (tzv. *MVNO – Mobile Virtual Network Operator*) lze definovat jako „poskytovatele mobilních služeb, který si pronajímá již existující infrastrukturu. *MVNO má své vlastní cenové nabídky a poskytuje zákaznický servis.*“¹³⁰ V současné době existuje takovýchto virtuálních operátorů celá řada, za rok 2013 jich vzniklo téměř padesát.¹³¹ Pro spotřebitele to v důsledku znamená širší nabídku služeb a nižší ceny. Dle odhadů mají virtuální mobilní operátoři zhruba 5% tržní podíl.¹³²

Se současnou situací na mobilním trhu úzce souvisí aukce kmitočtů pro nové mobilní sítě 4. generace. V souvislosti s podporou rozvoje nových mobilních sítí 4. generace proběhla v roce 2012 aukce kmitočtů, která však byla zastavena z důvodu příliš vysokých nabídek. ČTÚ proto v průběhu roku 2013 provedl opakované výběrové řízení

¹²⁸ Koncepce *Digitální Česko v 2.0. aneb „Cesta k digitální ekonomice“* s. 56 [cit. 21. 4. 2015]. Dostupné z: http://www.mpo.cz/assets/cz/e-komunikace-a-posta/Internet/2013/4/Digi_esko_v.2.0.pdf.

¹²⁹ Výroční zpráva Českého telekomunikačního úřadu za rok 2013, s. 23. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/oc-tu/vyrocní-zpravy/rok-2013.html>.

¹³⁰ PÁCLOVÁ 2013 op. cit., s. 37.

¹³¹ Výroční zpráva ČTÚ 2013 op. cit. s 6.

¹³² Commission staff working document – Implementation of the EU regulatory framework for electronic communications -2014 ze dne 14. července 2014 (SWD(2014) 249 final), s. 72. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/>.

na aukci rádiových kmitočtů v pásmech 800, 1800 a 2600 MHz. Ty jsou vhodné pro provoz vysokorychlostních mobilních sítí LTE. Podmínky aukce byly nastaveny tak, aby se v blízké době výrazně zlepšilo pokrytí mobilním internetem, a to především ve venkovských oblastech, které mobilní operátoři prozatím opomíjeli.¹³³ Výherci aukce si kmitočty rovnoměrně rozdělili mezi sebe. Jde o společnosti Telefónica, T-Mobile Czech Republic, a.s. a Vodafone Czech Republic, a.s. I když se do aukce přihlásili dva noví potenciální hráči (Revolution Mobile a.s., Telecommunications a.s.¹³⁴), nakonec nedošlo ke vstupu nového celoplošného síťového operátora na trh.

V mezinárodních srovnáních cen, které zajišťuje OECD, se Česká republika umísťovala zpravidla na posledních příčkách. To se v poslední době výrazně zlepšuje. Jednak se tak děje z důvodu tzv. neomezených tarifních plánů, které hlavní operátoři představili v roce 2012. Druhým důvodem je pak vstup virtuálních mobilních operátorů na trh. Podle posledního srovnání z roku 2013 se cenová hladina v Česku posunula k průměru zemí OECD – za minutu volání v průměru zaplatíme 1,6 Kč.¹³⁵

Dle Indexu DESI 2015 (digitální ekonomika a společnost) Evropské komise se Česká republika také nachází v průměru. Konkrétně se umístila na 17. místě ze všech 28 členských zemí.¹³⁶ Tento index slouží k hodnocení pokroku v digitální ekonomice za pomoci pěti ukazatelů: konektivita, lidský kapitál, využívání internetu, integrace digitálních technologií a digitální veřejné služby.

5.3 Postavení společnosti O2 Czech Republic a.s.

V České republice došlo v průběhu 90. let k privatizaci státního podniku SPT Telecom. Od 1. ledna 2000 společnost působí pod obchodní firmou Český Telecom, a.s.¹³⁷ Český Telecom, jako bývalý monopolní poskytovatel hlasových služeb, ještě v roce 2003 vlastnil cca 98 % veřejné pevné telekomunikační sítě.¹³⁸ Tedy síť, která je pro ostatní operátory nezbytná, neboť jejím prostřednictvím poskytují koncovým zákazníkům veřejné telefonní služby. K 1. červenci 2006 fúzoval Český Telecom (provozovatel pevné telefonní linky) se společností Eurotel Praha, spol. s r.o.

¹³³ Výroční zpráva ČTÚ 2013 op. cit. s. 4.

¹³⁴ Výroční zpráva ČTÚ 2013 op. cit. s. 32

¹³⁵ Cenový barometr ČTÚ [cit. 21. 4. 2015, online]. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/ctu-informuje/srovnavaci-prehled-cen-a-podminek/cenovy-barometr.html>.

¹³⁶ Digital Agenda for Europe, informace o České republice [cit. 21. 4. 2015, online]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/czech-republic>.

¹³⁷ Obchodní rejstřík- společnost O2 Czech Republic a.s. Dostupné z: www.justice.cz.

¹³⁸ Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 30. června 2003 č.j. S001/03- 3250/03-ORP.

(provozovatel mobilní sítě) a vznikla společnost Telefónica Czech Republic, a.s.¹³⁹

Na konci roku 2013 došlo k velice významné akvizici, při které investiční skupina PPF odkoupila od nadnárodní skupiny Telefónica většinový podíl tohoto největšího operátora na českém trhu. Konkrétně se jednalo o 65,9 % podíl české společnosti Telefónica včetně 100 % podílu ve slovenské dceřině společnosti.¹⁴⁰ V současné době je skupina PPF vlastníkem podílu ve výši 83,27 %.¹⁴¹ Dne 19. května 2014 valná hromada společnosti rozhodla o přejmenování společnosti na O2 Czech Republic a.s.¹⁴² V budoucnu pak jistě dojde k dalšímu přejmenování, a to už jen proto, že logo *O2* je společnost oprávněna užívat maximálně 4 roky.¹⁴³

Dědictví monopolního postavení nynější společnosti O2 Czech Republic a.s. je znatelné na všech vymezených trzích, kde je identifikována jako podnik s významnou tržní silou. Postavení a podnikatelské chování tohoto operátora silně ovlivňuje směr, kterým se regulace na trhu elektronických komunikací ubírá. Můžeme nicméně pozorovat, že díky vhodně nastavené regulaci, nápravným opatřením a sankcím se postupně daří správným způsobem podpořit konkurenční prostředí na trhu, což je ku prospěchu koncových uživatelů. Je však třeba dodat, že k zajištění řádně konkurenčního prostředí musí efektivně plnit své poslání obě formy regulace ve vzájemné součinnosti. Bude velice zajímavé sledovat, jakou politiku nový většinový vlastník největšího operátora na trhu zvolí a jak se bude tento trh dále vyvíjet.

6 Budoucí vývoj

6.1 Digital Agenda Evropské komise

Svět postupně přechází od průmyslového věku ke globálně propojené ekonomice založené na znalostech a službách. Tato skutečnost vyvolává potřebnou reakci ve formě změn nejen v hospodářství samotném, ale i v institucích a systémech, které byly navrhovány pro jinou dobu. Rozvoj elektronického obchodu a on-line služeb

---

¹³⁹ Obchodní rejstřík- společnost O2 Czech Republic a.s. Dostupné z: www.justice.cz.

¹⁴⁰ Výroční zpráva ČTÚ 2013 op. cit. s. 7.

¹⁴¹ Článek *Telefónica se zbavila posledních akcií českého O2. Koupila je PPF* z 31. října 2014 [cit. 20.4.2015, online]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-63038750-telefonica-se-zbavila-poslednich-akcii-ceskeho-o2-koupila-je-ppf> ; <http://www.ppf.cz/cz/spolecnosti-v-portfoliu-skupiny-ppf/telekomunikace/o2.html>.

¹⁴² Obchodní rejstřík- společnost O2 Czech Republic a.s. Dostupné z: www.justice.cz.

¹⁴³ Článek *Pět milionů Čechů volá s Kellnerem, koupil Telefóniku za 64 miliard* z 5. listopadu 2013 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/vetsinu-v-telefonice-kupuje-ppf-za-65-9-miliardy-fqn-ekoakcie.aspx?c=A131105_085919_ekoakcie_fih.

představuje značný potenciál, který přináší příznivé hospodářské, sociální i průtržní dopady.

Tzv. Digitální agenda Evropské komise ze dne 19. května 2010 představuje jeden ze sedmi základních pilířů strategie *Evropa 2020*. Je zaměřena na využívání informačních a komunikačních technologií (dále jen „ICT“) s cílem odstranit nejrůznější elektronické bariéry v Evropě. Snaží se maximálně využít potenciál ICT a posílit tím inovace, hospodářský růst a prosperitu. Digitální agenda předpokládá přijetí přibližně 100 následných opatření, z nichž 31 by mělo být legislativní povahy.¹⁴⁴ Cílem těchto opatření má být vytvoření tzv. jednotného digitálního trhu (*digital single market*), na kterém nebudou existovat elektronické bariéry mezi členskými státy.

Vytvoření jednotného propojeného digitálního trhu je jednou z deseti zásadních priorit předsedy Evropské komise Jean-Claude Junckera. Předpokládá se, že jeho vytvoření by mohlo v pětiletém období mandátu Komise (2014-2019) vytvořit z dalšího růstu EU až 250 bilionů EUR. Naplněním cílů by se vytvořily stovky tisíc pracovních míst a na znalostech založená společnost.¹⁴⁵ Aby toho bylo dosaženo, je potřeba v členských státech stále více sjednocovat pravidla regulace elektronických komunikací, autorského práva, ochrany dat a správy rádiového spektra. Stěžejní je v neposlední řadě také jednotná aplikace práva soutěžního.

6.2 Digitální Česko

Vláda České republiky 19. ledna 2011 schválila usnesením č. 50 *Státní politiku v elektronických komunikacích – Digitální Česko*. Jejím cílem je podpořit přístup obyvatel k vysokorychlostnímu internetu a postupně vyrovnávat digitální propast mezi venkovskými sídly a městy. Jedná se o rámcový dokument, na který budou ve spolupráci s ostatními zainteresovanými ústředními orgány státní správy navazovat praktické kroky k dosažení cílů Digitálního Česka.¹⁴⁶

Vláda dále 20. března 2013 schválila koncepci *Digitální Česko v 2.0., aneb „Cesta k digitální ekonomice“*, která je aktualizací státní politiky z roku 2011. Tento dokument shrnuje dosavadní vývoj trhu s elektronickými komunikacemi, stanovuje cíle a ukládá 17 prorůstových opatření, která mají být dále rozpracována. Tato koncepce zdůrazňuje

---

¹⁴⁴ Digital Česko v 2.0. op. cit., s. 4.

¹⁴⁵ Digital agenda for Europe [cit. 21. 4. 2015, online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/our-goals/pillar-i-digital-single-market>.

¹⁴⁶ VANÍČEK 2014 op. cit. 401.

důležitost moderních technologií, pomocí nichž každý občan může zvyšovat efektivitu své práce a zlepšit komunikaci mezi svými blízkými i spolupracovníky. Vysokorychlostní přístup k internetu považuje za součást základní infrastruktury společnosti a přirovnává ji k dálnici či rozvodné síti. S tím souvisí i klíčová role výzkumu a vývoje v oblasti ICT, do které bylo podle údajů z roku 2010 investováno pouze 6% z částky na podporu a výzkum automobilového průmyslu.¹⁴⁷ Sledováním, koordinací a implementací *Digitálního Česka 2.0* byla pověřena Rada vlády pro konkurenceschopnost a informační společnost (pracovní výbor Digitální agenda) ve spolupráci s MPO. Cílem politiky je postupně vytvořit jednotný digitální trh a zefektivnit zahraniční konkurenceschopnost a investiční přitažlivost České republiky.

ČTÚ připravuje od roku 2013 ve spolupráci s MPO návrh Programu podpory projektů budování přístupových sítí nové generace (tzv. NGA sítě), které umožňují poskytování kapacitního vysokorychlostního připojení k internetu. Jedná se o kabelovou technologii s optickými vlákny, která je vhodná pro budoucí aplikace, např. cloudové služby. Realizace takového programu by měla sloužit k plnění strategických cílů stanovených v dokumentu *Digitální Česko v 2.0* (konkrétně zajištění široké dostupnosti vysokorychlostního přístupu o rychlostech min. 30 Mbit/s, resp. až 100 Mbit/s).¹⁴⁸ V rámci této aktivity ČTÚ provedl rozsáhlé mapování infrastruktury umožňující poskytování služeb vysokorychlostního přístupu k internetu. Záměrem je dle vyjádření předsedy Rady ČTÚ, Pavla Dvořáka, mj. vrátit část prostředků získaných z aukce kmitočtů zpět do sektoru elektronických komunikací.¹⁴⁹ Až bude příprava programu dokončena, bude rozhodováno o udělování veřejných podpor k vybudování nové infrastruktury. Minulé regulační zásahy státu i ČTÚ nemotivovaly dostatečně velké operátory k investicím do vysokorychlostních sítí, což se má tímto programem zlepšit. Bez spoluúčasti státu by však investice do pevných optických sítí v řídké osídlených regionech nebyly možné. Komise vydala v souvislosti s NGA doporučení o regulovaném přístupu k přístupovým sítím nové generace.¹⁵⁰ Toto doporučení má za cíl podpořit rozvoj jednotného trhu posílením právní jistoty a podporou investic, hospodářské soutěže a inovací na trhu širokopásmových služeb, zejména při migraci na

---

¹⁴⁷ Digital Česko v 2.0. op. cit., s. 5.

¹⁴⁸ Výroční zpráva ČTÚ 2013 op. cit. s. 23.

¹⁴⁹ Tisková zpráva ČTÚ z 14.2.2013 [cit. 21. 4. 2015, online]. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/aktuality/tiskove-zpravy.html?action=detail&ArticleId=10059>.

¹⁵⁰ Doporučení Komise 2010/572/EU ze dne 20. září 2010 o regulovaném přístupu k přístupovým sítím nové generace (NGA). In: EUR-lex.

přístupové sítě nové generace.

6.3 Shrnutí budoucího vývoje

Informační technologie se velmi rychle vyvíjí a jednoznačně směřují ke globalizaci. Lze očekávat, že jedním z hlavních odvětví ICT služeb bude tzv. *cloud computing* (jedná se o tzv. sdílené služby, díky nimž mají uživatelé, za pomoci internetu, přístup ke svým datům prakticky odkudkoli). Aby tento technologický pokrok nebyl zpomalován a aby evropská ekonomika nezaostávala za Spojenými státy americkými či Japonskem, je třeba odstranit bariéry, které by mu mohly bránit. Prostředkem, jak tohoto cíle dosáhnout, je správně nastavená regulace a právní předpisy, které zohledňují rychle se měnící podmínky na tomto trhu. Záměrem Evropské komise je vytvořit evropský digitální trh, který bude představován jednotným a transparentním regulačním rámcem a který odstraní rozdíly současných 28 národních úprav elektronických komunikací.

Viceprezident pro jednotný digitální trh Andrus Ansip se k potřebě jednotného trhu vyjádřil následovně (*pozn. pro autentičnost ponechávám v anglickém jazyce*):

*“Let us do away with all those fences and walls that block us online. People must be able to freely go across borders online just as they do offline. Innovative businesses must be helped to grow across the EU, not remain locked into their home market. This will be an uphill struggle all the way, but we need an ambitious start. Europe should benefit fully from the digital age: better services, more participation and new jobs.”*¹⁵¹

Jaké konkrétní kroky se však rozhodne Evropská komise přijmout a v jakém časovém horizontu se podaří takový jednotný digitální trh vytvořit nelze v současné době předvídat. Jednoznačně se však jedná o velice zajímavou a v současné době velice aktuální a důležitou hospodářskou oblast, na kterou by se měla soustředit patřičná pozornost vlád členských států, regulačních orgánů i nás všech.

---

¹⁵¹ Tisková zpráva Evropské Komise *Digital Single Market Strategy: European Commission agrees areas for action* z 25. března 2015 [cit. 21.4.2015, online]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4653_en.htm.

ZÁVĚR

Záměrem mé diplomové práce bylo komplexně analyzovat a popsat, jakým způsobem probíhá regulace trhu elektronických komunikací s důrazem na její soutěžně-právní aspekty. V souvislosti s tímto cílem jsem nejprve definovala základní pojmy s tématem související a poukázala na úskalí tohoto trhu, která odůvodňují potřebu vyšší míry regulace. Došla jsem k závěru, že hlavním důvodem je dědictví státních monopolních podniků, se kterým se trh elektronických komunikací, i přes jeho liberalizaci, stále musí vyrovnávat. Toho je v první řadě dosahováno prostřednictvím předběžné (tedy *ex ante*) regulace, jejímž cílem je vyrovnávat rozdíly mezi silným postavením historických monopolů a znevýhodněnými na trh nově vstupujícími soutěžiteli. Druhým nástrojem je aplikace obecného soutěžního práva, které je založeno na předpokladu, že řádného konkurenčního prostředí bude dosaženo spontánně. Tato *ex post* regulace nastupuje pouze v případě, že dojde k porušení pravidel hospodářské soutěže.

Podstatná část práce je věnována sektorové *ex ante* regulaci, která je pro daný trh specifická. Podrobně jsem prozkoumala, jak probíhá identifikace podniku s významnou tržní silou, vymezení relevantních trhů a jejich analýza. Dále jsem se zabývala otázkou, v jakých případech je uložení nápravných opatření odůvodněné a jakým způsobem by měl být zvolen nejvhodnější způsob regulace. Soutěžní právo se uplatňuje ve všech hospodářských odvětvích bez rozdílu, tudíž jsem kapitolu věnovanou *ex post* regulaci pojala stručněji. Poukázala jsem na nejzásadnější řízení, jejichž účastníkem byl český či zahraniční poskytovatel služeb elektronických komunikací, a zjistila, že k protisoutěžnímu jednání v rámci tohoto odvětví dochází nejčastěji formou zneužití dominantního postavení. Nesnadným úkolem bylo vymezení vztah mezi těmito dvěma regulačními mechanismy, jejichž hranice se postupně stírají. Došla jsem ke zjištění, že obě regulační činnosti se do značné míry prolínají a navzájem ovlivňují, přesto však sledují odlišný cíl a mohou tak být aplikovány paralelně. Lze shrnout, že tento vztah má doplňující charakter a že k zajištění efektivního fungování regulace je třeba vzájemné spolupráce mezi Českým telekomunikačním úřadem a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže.

Zásadním poznatkem práce je, že hlavním principem regulace elektronických komunikací stanoveným v regulačním předpisovém rámci Evropské komise je postupný

přechod od dualistické regulace pouze k obecným soutěžním pravidlům. Cílem je dosáhnout neomezované hospodářské soutěže, která je však efektivní a nediskriminuje žádné soutěžitele. Díky správně nastavené regulaci se postupně daří zvyšovat efektivitu hospodářského prostředí, a tím omezovat potřebnou míru zásahů *ex ante* regulace. To je patrné například ze sestupného vývoje počtu relevantních trhů podléhajících sektorové regulaci, které vymezuje Komise ve svých doporučeních a následně Český telekomunikační úřad v opatřeních obecné povahy. Domnívám se však, že vzhledem ke specifickým vlastnostem (zejména technického charakteru) tohoto trhu bude alespoň minimální míra *ex ante* regulace k zajištění řádného tržního prostředí zapotřebí vždy.

Co se týče situace na českém trhu elektronických komunikací, je zde stále znatelný vliv bývalého monopolu společnosti Český Telecom, a.s. Jejím právním nástupcem je v současné době poskytovatel kompletního spektra ICT služeb, který má významnou tržní sílu na všech relevantních trzích – společnost O2 Czech Republic a.s. Obecným dlouhodobým trendem komunikací je, že se opouští od užívání pevných linek, které jsou téměř plně nahrazeny mobilními telefony. Z hlediska hospodářské soutěže trh mobilních komunikací ještě do nedávné doby připomínal trh oligopolní, na kterém působili tři hlavní operátoři – O2 Czech Republic a.s., T-Mobile Czech Republic a.s. a Vodafone Czech Republic a.s. Situace se však postupně začíná zlepšovat, mj. díky umožnění vstupu virtuálních mobilních operátorů na tento trh. Tento vývoj má příznivý dopad na výši cen za služby elektronických komunikací pro konečné spotřebitele, které se pohybují v rámci průměru členských států EU. Charakteristikou současného trhu elektronických komunikací je dále také prohlubování konvergenčních trendů.

Z pohledu *de lege ferenda* by měla být přijata legislativních opatření, která budou podporovat další rozvoj konkurence, technologický pokrok (například prostřednictvím budování sítí nové generace) a také harmonizovat právní předpisy upravující elektronické komunikace v členských státech, a to v souladu se záměrem Evropské komise vytvořit jednotný digitální trh. Propojený kontinent bez jakýchkoli elektronických bariér je jedním z prioritních záměrů politiky Evropské komise pod vedením jejího předsedy Jean-Claude Junckera. Jak se vytyčený cíl podaří naplnit, bude možné hodnotit až s odstupem času. Je však jisté, že právní regulace trhu elektronických komunikací bude do budoucna nepochybně zajímavým předmětem dalšího odborného zkoumání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

MONOGRAFIE

- BELL, Robert S a Neil RAY. *EU electronic communications law*. Oxford: Oxford University Press, c2004, xxi, 285 s. ISBN 1-90450122-2.
- HOLMES, Marjorie a Lesley DAVEY. *A practical guide to national competition rules across Europe*. Hague: Kluwer Law International, 2004, xxviii, 474 s. ISBN 90-411-2295-8.
- HOU, Liyang. *Competition law and regulation of the EU electronic communications sector: a comparative legal approach*. Alphen aan den Rijn, The Netherlands: Wolters Kluwer Law & Business, c2012, xxxiv, 415 s. ISBN 978-90-411-4047-0.
- KOENIG and BRAUN in KOENIG, Christian, Andreas BARTOSCH a Jens-Daniel BRAUN. *EC competition and telecommunications law*. Hague: Kluwer Law International, 2002, xxxii, 900 s. ISBN 90-411-1814-4.
- NIHOUL, Paul a Peter RODFORD. *EU electronic communications law: competition and regulation in the European telecommunications market*. 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 2011, xxxvi, 499 s. ISBN 978-0-19-960186-8.

KNIHY

- ELIÁŠ, Karel, Josef BEJČEK, Petr HAJN a Jiří JEŽEK. *Kurs obchodního práva: obecná část, soutěžní právo*. 5. vyd. Praha: Beck, 2007, XLII, 610 s. ISBN 978-80-7179-583-4.
- KNAP, Karel. *Právo hospodářské soutěže*. 1. vyd. Praha, 1973.
- MUNKOVÁ, Jindřiška, Pavel SVOBODA a Jiří KINDL. *Soutěžní právo*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xxvi, 619 s. ISBN 978-80-7400-424-7.
- PETR, Michal. *Modernizace komunitárního soutěžního práva*. Vyd. 1. Praha: Beck, 2008, XVI, 204 s. ISBN 978-80-7400-077-5.
- PETR, Michal. *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*. Vyd. 1. V Praze: C. H. Beck, 2010, xvii, 607 s. ISBN 978-80-7400-307-3.
- RAUS, David. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer, 2014, xii, 666 s. ISBN 978-80-7478-470-5.
- VANÍČEK, Zdeněk. *Zákon o elektronických komunikacích: komentář*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2014, 559 s. ISBN 978-80-7201-944-1.

- WHISH, Richard a David BAILEY. *Competition law*. 7th ed. Oxford: Oxford University Press, c2012, lxxi, 1015 s. ISBN 978-0-19-958655-4.

ODBORNÉ ČLÁNKY

- ASCAY, L'udovít. Právo elektronických komunikací v ČR. *Revue pro právo a technologie* z 1. února 2011. In: ASPI.
- BEJČEK, Josef. Regulace a soutěž. *Právní fórum* z 23. března 2007. In: ASPI.
- KOUKAL, Pavel. Ochrana hospodářské soutěže v oblasti elektronických komunikací [online]. *Antitrust*, 3/2010 [cit. 19. 4. 2015]. Dostupné z: http://www.roedl.com/fileadmin/user_upload/Roedl_Czech_Republic/clanky/2010/Antitrust_3_2010.pdf.
- VANÍČEK, Zdeněk, Reforma předpisového rámce pro elektronické komunikace z 30. 3. 2010 [cit. 19.4.2015]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/reforma-predpisoveho-ramce-pro-elektronicke-komunikace-vstoupila-do-zaverecne-faze-67460.html>.
- VANÍČEK, Zdeněk. Regulační prostředí elektronických komunikací. *Právní Rozhledy* z 5. 10. 2004. In: ASPI.
- PETR, Michal. K uplatnění soutěžního práva v oblasti telekomunikací. *Právní Rozhledy* 3/2006. In: ASPI.
- ŠAMÁNEK Jan, BROUČEK, Milan. Aplikace doktríny stlačování marží Soudním dvorem EU: případ Deutsche Telekom [online]. *Antitrust* 2/2011 [cit. 19.4.2015]. Dostupné z: http://is.muni.cz/el/1456/podzim2012/MPE_SOEK/um/36351232/Antitrust_Deutsche_Telekom_povinne_.pdf.
- ŠTĚDRONĚ, B. Evropské právo elektronických komunikací z roku 2005. In: ASPI.
- TUŠEROVÁ, L. Elektronická komunikace versus elektronické komunikace z 9. 6. 2006 [online]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/elektronicka-komunikace-versus-elektronicke-komunikace-39898.html>.

PRÁVNÍ PŘEDPISY ČR

- Zákon č. 143/2001 Sb, o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI. Wolters Kluwer ČR.
- Zákon č. 143/2001 Sb, o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI. Wolters Kluwer ČR.

PRÁVNÍ PŘEDPISY EU

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2887/2000 ze dne 18. prosince 2000 o zpřístupnění účastnického vedení. In: EUR-lex.
- Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 ze dne 16. prosince 2002 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy. In: EUR-lex.
- Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků. In: EUR-lex.
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1211/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o zřízení Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) a Úřadu. In: EUR-lex.
- Smlouva o fungování Evropské unie. In: EUR-lex.
- Směrnice Komise 88/301/EHS ze dne 16. května 1988 o hospodářské soutěži na trhu s telekomunikačními koncovými zařízeními. In: EUR-lex.
- Směrnice Rady 90/387/ EHS ze dne 28. června 1990 o vytvoření vnitřního trhu telekomunikačních služeb. In: EUR-lex.
- Směrnice Komise 90/388/ EHS ze dne 28. června 1990 o hospodářské soutěži na trhu telekomunikačních služeb. In: EUR-lex.
- Směrnice Komise 96/19/EC ze dne 13. března 1996 doplňující Směrnici 90/388/EHS s ohledem na implementaci plné soutěže na trhu s telekomunikacemi. In: EUR-lex.
- Směrnice Komise 2002/77/ ES ze dne 7. března 2002 o hospodářské soutěži na trzích s elektronickými sítěmi a službami (soutěžní směrnice). In: EUR-lex.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ ES ze dne 7. března 2002 o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (rámcová směrnice). In: EUR-lex.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice). In: EUR-lex.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES ze dne 7. března 2002 o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení (přístupová směrnice). In: EUR-lex.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES ze dne 7. března 2002 o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě). In: EUR-lex.

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací (směrnice o soukromí a elektronických komunikacích). In: EUR-lex.
- Směrnice Komise 2008/63/ ES ze dne 20. června 2008 o hospodářské soutěži na trhu s telekomunikačními koncovými zařízeními. In: EUR-lex.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/140/ES ze dne 25. listopadu 2009, kterou se mění směrnice rámcová, směrnice přístupová a směrnice autorizační. In: EUR-lex.
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/136/ES ze dne 25. listopadu 2009, kterou se mění směrnice o univerzální službě a směrnice o ochraně osobních údajů a soukromí v elektronických komunikacích. In: EUR-lex.

SOFT LAW

- Green Paper on the Convergence of the Telecommunications, Media and Information Technology Sectors, and the Implications for Regulation Towards an Information Society Approach- COM/97/0623. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:51997DC0623>.
- Pokyny pro používání pravidel hospodářské soutěže společenství v odvětví telekomunikací z roku 1991 (91/C 233/02). In: EUR-lex.
- Sdělení Komise o použití pravidel hospodářské soutěže na dohody o přístupu v odvětví telekomunikací z roku 1998 (98/C 265/02). In: EUR-lex.
- Pokyny Komise týkající se analýzy trhů a stanovení významné tržní síly v souladu s regulačním rámcem EU pro sítě a služby elektronických komunikací (2002/C 165/03). In: EUR-lex.
- Doporučení Komise 2003/311/ES ze dne 11. února 2003 o relevantních trzích. In: EUR-lex.
- Doporučením Komise 2007/879/ES ze dne 17. prosince 2007 o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací. In: EUR-lex.
- Doporučení Komise 2010/572/EU ze dne 20. září 2010 o regulovaném přístupu k přístupovým sítím nové generace (NGA). In: EUR-lex.
- Doporučení Komise ze dne 9. října 2014 o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které připadají v úvahu pro regulaci ex ante podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací. In: EUR-lex.

JUDIKATURA

- Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 14. února 1978, *United Brands v. Komise*- Case 27/76. In: EUR-lex.
- Rozsudek Soudu první instance ve věci *Irish Sugar v. Komise* z 7. října 1999, T-228/97. In: EUR-lex.
- Rozsudek ESD ve věci *Commercial Solvents v. Komise* z 6. března 1974, Cases 6,7/73. In: EUR-lex.
- Rozhodnutí Komise z 21. května 2003, COMP/C-1/37.451, 37.578, 37.579 - *Deutsche Telekom AG*. In: EUR-lex.
- Rozsudek Soudu první instance z 10. dubna 2008, Case T-271/03. In: EUR-lex.
- Rozsudek SDEU ve věci *Deutsche Telekom v. Komise* z 14. října 2010, Case C-280/08 P. In: EUR-lex.
- Rozsudek SDEU ve věci *Telefónica SA and Telefónica de España SAU v. Komise* z 10. července 2014, C-295/12 P. In: EUR-lex.
- Rozhodnutí Evropské komise ve věci *Wanadoo España v. Telefónica* z 4. července 2007, COMP/38.784. In: EUR-lex.
- Rozsudek NSS sp. zn. 5 As 22/2006 ze dne 19. 6. 2007 [cit. 20. 4. 2015]. In: ASPI.
- Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 30. června 2003 č. j. S001/03- 3250/03-ORP.
- Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 10. listopadu 2003 č. j. R 68/2002. In: www.compet.cz.
- Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 6. ledna 2012 č. j. R 20/2003. In: www.compet.cz.
- Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 17. března 2006 č. j. R 60/2004. In: www.compet.cz.
- Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 24. listopadu 2005 č. j. R 8/2005. In: www.compet.cz.

DALŠÍ ZDROJE

- MÜNZBERGEROVÁ, Adéla. *Soutěžněprávní aspekty telekomunikační regulace*. Praha, 2012. 20 s. Studentská vědecká a odborná činnost. Univerzita Karlova, Právnická fakulta.

- PÁCLOVÁ, Barbora. *Analýza aktuálního stavu trhu telekomunikací v ČR z pohledu soutěžního práva*. Brno, 2013. 51 s. Bakalářská práce. Ekonomicko-správní fakulta, Masarykova univerzita.
- Metodika definování relevantních trhů, analýzy relevantních trhů, posouzení významné tržní síly a určení nápravných opatření v oblasti elektronických komunikací v České republice z 8. března 2014. Dostupné z: www.ctu.cz.
- Opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2015-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly z 1. dubna 2015. Dostupné z: www.ctu.cz.
- Opatření obecné povahy č. OOP/4/09.2014-6, kterým se stanoví metodika účelového členění nákladů a výnosů a jejich přiřazování a určuje se struktura vykazovaných informací. Dostupné z: www.ctu.cz.
- Opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2012-4, kterým se mění opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: www.ctu.cz.
- OOP/8/07.2005-11 kterým se stanoví náležitosti a podmínky referenční nabídky zpřístupnění účastnického kovového vedení (ve znění v souladu se změnami uvedenými v č. OOP/8/07.2011-11). Dostupné z: www.ctu.cz.
- Statut Českého telekomunikačního úřadu [online]. Dostupné z: www.ctu.cz.
- Memorandum o spolupráci mezi Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a Českým telekomunikačním úřadem ze dne 24. ledna 2011 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: www.ctu.cz.
- Výroční zpráva Českého telekomunikačního úřadu za rok 2013. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/o-ctu/vyrocní-zpravy/rok-2013.html>.
- Tisková zpráva ČTÚ z 14. 2. 2013 [cit. 21. 4. 2015, online]. Dostupné z: <https://www.ctu.cz/aktuality/tiskove-zpravy.html?action=detail&ArticleId=10059>.
- Tisková zpráva Evropské komise z 15. října 2014 [online, cit. 20. 4. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1140_en.htm.
- Tisková zpráva Evropské komise z 4. července 2007 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-07-274_en.htm?locale=en.
- Tiskové zpráva Evropské komise *Komise sníží počet regulovaných trhů s telekomunikacemi* z 9. října 2014 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/press/press_releases/14_1112_cs.htm.

- Tisková zpráva Evropské Komise *Digital Single Market Strategy: European Commission agrees areas for action* z 25. března 2015 [cit. 21.4.2015, online]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4653_en.htm.
- Článek *Volný zažaloval Telefonicu O2 o čtyři miliardy. Prý moc stlačovala marže* z 30. března 2011 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-51409330-volny-zazaloval-telefonicu-o2-o-ctyri-miliardy-pry-moc-stlacovala-marze>.
- Článek *Radiokomunikace chtějí po Telefónice tři miliardy. Žalují ji, že zneužila tržní sílu* z 17. 9. 2012 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-57520520-radiokomunikace-chteji-po-telefonice-tri-miliardy-zaluji-ji-ze-zneužila-trzni-silu>.
- Článek *Telefónica se zbavila posledních akcií českého O2. Koupila je PPF* z 31. října 2014 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: <http://byznys.ihned.cz/c1-63038750-telefonica-se-zbavila-poslednich-akcii-ceskeho-o2-koupila-je-ppf>.
- Článek *Pět milionů Čechů volá s Kellnerem, koupil Telefoniku za 64 miliard* z 5. listopadu 2013 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/vetsinu-v-telefonice-kupuje-ppf-za-65-9-miliardy-fqn-ekoakcie.aspx?c=A131105_085919_ekoakcie_fih.
- Tisková zpráva společnosti Vodafone ze dne 17. března 2015 [cit. 20. 4. 2015, online]. Dostupné z: <http://www.vodafone.cz/o-vodafonu/o-spolecnosti/pro-media/tiskove-zpravy/detail/vodafone-czech-republic-zaluje-o2-czech-republic-o/>.
- Koncepce *Digitální Česko v 2.0. aneb „Cesta k digitální ekonomice“* [cit. 21. 4. 2015]. Dostupné z: http://www.mpo.cz/assets/cz/e-komunikace-a-posta/Internet/2013/4/Digi_esko_v.2.0.pdf.
- Digital Agenda for Europe, informace o České republice [cit. 21. 4. 2015, online]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/czech-republic>.
- Digital agenda for Europe [cit. 21. 4. 2015, online]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/our-goals/pillar-i-digital-single-market>.
- Competition and Regulation Issues in Telecommunications [online], DAFFE/COMP(2002)6, s 8. Dostupné z: <http://www.oecd.org/regreform/sectors/1834399.pdf>.

SEZNAM ZKRATEK

ČTÚ	Český telekomunikační úřad
EU	Evropská unie
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
NRO	Národní regulační orgány
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ONP princip	Otevřený přístup k síti
OOP	Opatření obecné povahy
RRTV	Rada pro rozhlasové a televizní vysílání
SDEU	Soudním dvorem Evropské Unie
SES	Smlouva o Evropském společenství
SESUO	Smlouva Evropského společenství uhlí a oceli
SFEU	Smlouvy o fungování Evropské Unie
SMP	Významná tržní síla (<i>significant market power</i>)
SMP operátor	Tzv. <i>incumbent operator</i> (operátor, který byl v minulosti monopolem)
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
ZEK	Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích
ZOHS	Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

Klíčová slova: **sektorová regulace**
elektronické komunikace
ochrana hospodářské soutěže

Keywords: **sector regulation**
electronic communications
protection of economic competition

ABSTRAKT

Záměrem mé diplomové práce je analyzovat regulaci trhu elektronických komunikací s ohledem na její soutěžně-právní aspekty. Elektronické komunikace jsou v dnešním globalizovaném světě rychle se rozvíjejícím odvětvím, které je předpokladem ekonomického růstu. Vzhledem k charakteristikám síťového odvětví a skutečnosti, že byl tento trh historicky ovládán monopolními podniky vlastněnými státem, je cílem této práce identifikovat, s jakými úskalími se prostřednictvím dvojí regulace tento trh musí vypořádávat. Zajištění efektivní hospodářské soutěže s rovnými podmínkami pro podniky provozující síť elektronických komunikací či poskytující služby elektronických komunikací jistě není snadné, nicméně je nezbytné pro blaho konečných uživatelů.

Práci jsem rozčlenila do šesti hlavních kapitol. V první kapitole se věnuji definicím základních pojmů, které s tématem souvisejí. Dále se zaměřuji na specifické znaky trhu elektronických komunikací a zasazuji téma do historických souvislostí. Zejména popisují počátky liberalizace tohoto odvětví a proces harmonizace, který je představován komunitárními právními předpisy. Druhá a nejrozsáhlejší kapitola je věnována předběžné regulaci, která je pro tento trh charakteristická – jedná se o tzv. regulaci *ex ante*. Zejména se v ní zabývám způsobem, jakým je tato regulace ze strany Českého telekomunikačního úřadu uskutečňována. Konkrétně se zde věnuji vymezení relevantních trhů, určení podniků s významnou tržní silou a způsobu ukládání nápravných opatření. V následující kapitole, která je pojata stručněji, rozebírám regulaci následnou – tzv. regulaci *ex post*. Jedná se o aplikaci obecného soutěžního práva v případě, že některý ze soutěžitelů poruší pravidla hospodářské soutěže. Součástí této kapitoly jsou nejzásadnější správní rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a také problematika tzv. stlačování marží, která je častou formou zneužití dominantního postavení. Kapitola čtvrtá se týká vztahu mezi těmito dvěma regulačními mechanismy – tedy vztahu mezi regulací *ex ante* a *ex post*. Ten lze zjednodušeně řečeno označit za vztah doplňující. Rozbor a zhodnocení současného stavu českého trhu elektronických komunikací je tématem kapitoly páté. Kapitola poslední je zaměřena na budoucí vývoj, který lze na evropském, a tím pádem i českém, trhu očekávat. Zejména zde upozorňuji na zcela jistě správný záměr Evropské komise vytvořit jednotný digitální trh, tzv. *Digital Single Market*.

Svou diplomovou práci jsem založila na rozboru relevantních knih (převážně zahraničních), odborných článků, judikatury i informací dostupných prostřednictvím internetu. Vzhledem k tomu, že zatím nebyla v českém jazyce na dané či obdobné téma vydána ucelená publikace, pevně doufám, že má práce poslouží případným čtenářům jako komplexní zdroj poznatků o regulaci a ochraně hospodářské soutěže v tomto odvětví.

ABSTRACT

Regulation of electronic communication market in terms of protection of economic competition

The aim of my thesis is to analyse regulation of electronic communication market with regard to competition law aspects. Electronic communication sector of nowadays globalized world is developing rapidly and represents a precondition for the economic growth. Due to the characteristics of a network industry and the fact that this sector was regulated historically by monopoly firms owned by the state, the purpose of this paper is to identify which difficulties this market has to face through the dualistic regulation. To secure a fair competition with equal conditions for competitors operating electronic communication networks or providing electronic communication services is not an easy task, nevertheless it's essential for the welfare of the consumers.

My thesis is composed of six main chapters. In the first one, I provide the definitions of the main terms which are related to this topic. Moreover, I focus on the characteristics of the electronic communication sector and integrate the topic into the historical context. In particular, I describe the beginning of the liberalisation of this sector and provide an outline of the harmonisation process which is represented by the legal provisions adopted by the European Union. Second and the most extensive chapter is dedicated to *ex ante* regulation which can be considered as a typical regulation for this sector. The emphasis is put on the realization of this regulation by the national regulator – the Czech Telecommunication Office. Specifically, I deal with the definition of the relevant markets, significant market power and with the manner of imposing corrective measures. The next chapter, described a bit more briefly than the previous one, is concerned with the so called *ex post* regulation. Ex post regulation means the application of the general competition legal provisions in case that one of the competitors commits an infringement. The most important administrative decisions made by the Office for the Protection of Competition and margin squeeze issue as a common type of the abuse of dominant position form the content of this part as well. Chapter number four is related to the description of the relationship between these two types of the regulatory mechanism – i.e. relationship between *ex ante* and *ex post* regulation. It can be very briefly described as a complementary relationship. Subject of the fifth chapter is the analysis and review of the actual situation on the Czech

electronic communication market. The last chapter addresses the future prospects of the electronic communication market, both the European and related national one. Particularly, I point out the right strategy of the European Commission to create a Digital Single Market.

My thesis is based on analysis of related academic books (predominantly foreign books), legal articles, case law and academic research on the internet. I believe that this thesis will serve as useful complex source of information in the area of regulation and protection of fair competition in the electronic communication sector for its readers, since no Czech publication on the similar topic was published so far.